

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

L 172

Magyar nyelvű kiadás

Jogszabályok

64. évfolyam

2021. május 17.

Tartalom

I Jogalkotási aktusok

RENDELETEK

- ★ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/782 rendelete (2021. április 29.) a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről ⁽¹⁾ 1
- ★ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/783 rendelete (2021. április 29.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről ⁽¹⁾ 53
- ★ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/784 rendelete (2021. április 29.) az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésről ⁽¹⁾ 79
- ★ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/785 rendelete (2021. április 29.) a csalás elleni uniós program létrehozásáról és a 250/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről 110

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg.

Azok a jogi aktusok, amelyek címe normál szedéssel jelenik meg, a mezőgazdasági ügyek napi intézésére vonatkoznak, és rendszerint csak korlátozott ideig maradnak hatályban.

Valamennyi más jogszabály címét vastagon szedik, és előtte csillag szerepel.

I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/782 RENDELETE**(2021. április 29.)****a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről****(átdolgozás)****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen 91. cikkének (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁾ számos tekintetben módosításra szorul annak érdekében, hogy nagyobb védelmet nyújtson az utasoknak, és ösztönözze a nagyobb mértékű vasúti közlekedést, megfelelően figyelembe véve különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 11., 12. és 14. cikkét. Az említett módosítások fényében és az áttekinthetőség érdekében ezért az 1371/2007/EK rendeletet át kell dolgozni.

⁽¹⁾ HL C 197., 2018.6.8., 66. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2018. november 15-i álláspontja (HL C 363., 2020.10.28., 296. o.) és a Tanács 2021. január 25-i álláspontja első olvasatban (HL C 68., 2021.2.26., 1. o.). Az Európai Parlament 2021. április 29-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1371/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről (HL L 315., 2007.12.3., 14. o.).

- (2) A közös közlekedéspolitika keretében fontos megőrizni a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok felhasználói jogait, valamint javítani a vasúti személyszállítási szolgáltatások minőségét és eredményességét annak érdekében, hogy a vasúti közlekedés aránya az egyéb közlekedési módokhoz képest növekedjen.
- (3) Az Unióban az utóbbi években jelentősen javult a fogyasztók védelme, ám a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogainak védelme terén további előrelépésekre van szükség.
- (4) Mivel a személyszállítási szerződés vonatkozásában a vasúti személyszállítást igénybe vevő utas a gyengébbik fél, biztosítani kell az utasok jogait.
- (5) Azzal, hogy ugyanazokat a jogokat biztosítja a nemzetközi és a belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat igénybe vevő utasok számára, a jogalkotó arra törekszik, hogy javítsa a fogyasztóvédelmet az Unióban, egyenlő versenyfeltételeket teremtsen a vállalkozó vasúti társaságok között, és azonos szintű utasjogokat biztosítson. Az utasoknak a lehető legpontosabb tájékoztatást kell kapniuk jogaikról. Mivel egyes modern jegyformátumok nem teszik lehetővé az azokban szereplő információk fizikai kinyomtatását, lehetővé kell tenni az e rendeletben előírt információk más módon történő rendelkezésre bocsátását.
- (6) A kizárólag történelmi vagy turisztikai célú vasúti szolgáltatások általában nem a szokásos közlekedési igényeket elégítik ki. Az ilyen szolgáltatások általában el vannak választva az uniós vasúti rendszer többi részétől, és az alkalmazott technológia korlátozhatja az említett szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést. Azon rendelkezések kivételével, amelyek az Unió teljes területén, minden vasúti személyszállítási szolgáltatásra vonatkoznak, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a kizárólag történelmi vagy turisztikai célú vasúti szolgáltatásoknak mentességet biztosíthassanak e rendelet rendelkezéseinek alkalmazása alól.
- (7) A városi, elővárosi és regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások jellege eltér a távolsági szolgáltatásokétól. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ezek a vasúti személyszállítási szolgáltatások mentességet biztosíthassanak e rendelet egyes, az utasjogokra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása alól. Az ilyen mentességek azonban nem alkalmazhatók az alapvető szabályokra, különösen a személyszállítási szerződés feltételeinek megkülönböztetésmentességére vonatkozó rendelkezésekre, a vasúti jegyvásárlás szükségtelen nehézségek nélküli megvételét biztosító jogra, a vállalkozó vasúti társaságokat az utasokért és azok poggyászáért terhelő felelősségére vagy arra a követelményre, hogy a vállalkozó vasúti társaságok megfelelő biztosítással rendelkezzenek, valamint hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az utasok személyes biztonságának a vasútállomásokon és a vonatszerelvényeken való szavatolására. A regionális szolgáltatások szorosabban kapcsolódnak az uniós vasúti rendszer többi részéhez, és az utazások is hosszabbak. A regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások esetében ezért a lehetséges mentességek körét tovább kell szűkíteni. A regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében teljes mértékben meg kell szüntetni az e rendelet azon rendelkezései alóli mentességeket, amelyek megkönnyítik a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek számára a vasúti szolgáltatások igénybevételét, továbbá nem alkalmazhatóak mentességek e rendeletnek a kerékpárhasználatot ösztönző rendelkezései tekintetében sem. Ezenfelül időben korlátozni kell annak lehetőségét, hogy a regionális szolgáltatások mentesüljenek az átszálló-jegyek és a helyettesítő utazási megoldások rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos bizonyos kötelezettségek alól.
- (8) E rendelet egyik célja az Unión belüli vasúti személyszállítási szolgáltatások javítása. Ezért a tagállamoknak rendelkezniük kell azzal a lehetőséggel, hogy ideiglenesen mentességet biztosíthassanak a szolgáltatásoknak olyan régiókban, ahol a szolgáltatást jelentős részben az Unión kívül működtetik.
- (9) Ezenfelül annak érdekében, hogy zökkenőmentes átmenetet lehessen biztosítani az 1371/2007/EK rendelet értelmében létrehozott keret és az e rendelet szerinti keret között, fokozatosan meg kell szüntetni a korábbi nemzeti mentességeket, hogy továbbra is garantált legyen a szükséges jogbiztonság és jogfolytonosság. Azon tagállamok, amelyek az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdése alapján jelenleg mentességet alkalmaznak, kizárólag azon belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat részesíthetik mentességben e rendelet rendelkezései tekintetében, amelyek jelentős módosításokat igényelnek, a mentesítés pedig kizárólag korlátozott időtartamra szólhat. A tagállamok számára

azt is lehetővé kell tenni, hogy egy átmeneti időszakra mentességet adjanak a forgalmi és utazási információk üzemeltetők közötti megosztásának kötelezettsége alól, de kizárólag abban az esetben, ha a pályahálózat-működtető számára műszakilag nem kivitelezhető, hogy a valós idejű adatokat valamely vállalkozó vasúti társaság, menetjegy-értékesítő, utazásszervező vagy állomásüzemeltető rendelkezésére bocsássa. A műszaki megvalósíthatóság értékelését legalább két évente el kell végezni.

- (10) A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot arról, ha mentesítik a vasúti személyszállítási szolgáltatásokat e rendelet egyes rendelkezéseinek alkalmazása alól. Ezen információk nyújtásakor a tagállamoknak ismertetniük kell az ilyen mentességek megadásának okait, valamint az e rendelet szerinti kötelezettségeknek az érintett mentességek lejártát követően való megfelelés érdekében hozott vagy tervezett intézkedéseket.
- (11) Amennyiben egy állomás üzemeltetéséért több állomásüzemeltető felelős, a tagállamoknak lehetőséget kell adni arra, hogy kijelöljék az e rendeletben említett feladatokért felelős szervet.
- (12) A valós idejű utazási információkhoz és a díjszabásokhoz való hozzáférés könnyebben elérhetővé teszi a vasúti közlekedést az új ügyfelek számára, és a választható utazási lehetőségek és díjszabások szélesebb körét biztosítja számukra. A vállalkozó vasúti társaságoknak a vasúti közlekedés megkönnyítése érdekében biztosítaniuk kell a szolgáltatásaikat értékesítő más vállalkozó vasúti társaságok, menetjegy-értékesítők és utazásszervezők számára az utazási információkhoz való hozzáférést, valamint a helyfoglalás és a foglalás lemondásának lehetőségét. A pályahálózat-működtetőnek a vasúti közlekedés megkönnyítése érdekében valós idejű adatokat kell közölniük a vállalkozó vasúti társaságokkal és állomásüzemeltetőkkel, valamint a menetjegy-értékesítőkkel és az utazásszervezőkkel a vonatok érkezésére és indulására vonatkozóan.
- (13) Az utazási információk nyújtására vonatkozó részletesebb követelményeket a 454/2011/EU bizottsági rendeletben ⁽⁴⁾ említett átjárhatósági műszaki előírások határozzák meg.
- (14) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogai megerősítésének az 1999. június 3-i jegyzőkönyvvel (a továbbiakban: az 1999-es jegyzőkönyv) módosított, a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló, 1980. május 9-i egyezménynek (COTIF) a nemzetközi vasúti személyszállítási szerződésre vonatkozó egységes szabályok (CIV) című A. függelékében foglalt meglévő nemzetközi jogon kell alapulnia. Kívánatos azonban kibővíteni e rendelet hatályát, és nemcsak a nemzetközi utasokat, hanem a belföldi utasokat is védeni. 2013. február 23-án az Európai Unió csatlakozott a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezményhez (COTIF).
- (15) A tagállamoknak tiltaniuk kell az utas állampolgárságának alapján, vagy a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező Unión belüli székhelyének alapján történő megkülönböztetést. Ugyanakkor nem kell megtiltani a szociálpolitikai kedvezményeket és a tömegközlekedés szélesebb körű használatának ösztönzését, amennyiben ezek az intézkedések arányosak és az érintett utas állampolgárságától függetlenek. A vállalkozó vasúti társaságok, a menetjegy-értékesítők és az utazásszervezők szabadon meghatározhatják kereskedelmi gyakorlataikat, beleértve a különleges ajánlatok alkalmazását és bizonyos értékesítési csatornák népszerűsítését. A menetjegyeket értékesítő online felületek fejlődésére figyelemmel a tagállamoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy az online felületek elérése és a jegyvásárlás során se történjen megkülönböztetés. Ezenfelül, függetlenül attól, hogy egy bizonyos típusú jegyet hogyan vásárolnak meg, az utas számára biztosított védelem szintjének azonosnak kell lennie.
- (16) Az Unióban egyre népszerűbbé válik a kerékpáros közlekedés, és ez kihat a mobilitásra és az idegenforgalomra. A vasúti és a kerékpáros közlekedés arányának növekedése csökkenti a közlekedés környezeti hatását. Ezért indokolt, hogy a vállalkozó vasúti társaságok amennyire csak lehet, megkönnyítsék a kerékpáros közlekedés és a vasúton történő utazás kombinálását. Különösen az új járművek beszerzése vagy a meglévő járművek jelentős korszerűsítése során megfelelő számú helyet kell biztosítani a kerékpárok számára, kivéve, ha a beszerzés vagy a korszerűsítés élettermi, háló- és fekvőhelyes kocsikat érint. A meglévő járművek biztonsági teljesítményére gyakorolt negatív hatások elkerülése érdekében ezt a kötelezettséget csak olyan jelentős korszerűsítés esetén kell alkalmazni, amikor a forgalombahozatalhoz új járműengedélyre van szükség.

⁽⁴⁾ A Bizottság 454/2011/EU rendelete (2011. május 5.) a transzeurópai vasúti rendszer személyszállítási szolgáltatások telematikai alkalmazásai alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásról (HL L 123., 2011.5.12., 11. o.).

- (17) Egy adott vonat-összeállításnál a kerékpárhelyek megfelelő számát a vonat méretének, a szolgáltatás típusának és a kerékpárok szállítása iránti keresletnek a figyelembevételével kell meghatározni. A vállalkozó vasúti társaságok számára lehetővé kell tenni, hogy a nyilvánosságal folytatott konzultációt követően a szolgáltatásaik konkrét, kerékpárhelyek számát tartalmazó terveket dolgozzanak ki. Amennyiben a vállalkozó vasúti társaságok úgy döntenek, hogy nem dolgoznak ki terveket, a jogszabályban előírt számot kell alkalmazni. Az említett, jogszabályban előírt számnak iránymutatásul is kell szolgálnia a vállalkozó vasúti társaságok számára terveik kidolgozásakor. A jogszabályban előírtnál alacsonyabb szám csak akkor tekinthető megfelelőnek, ha ezt olyan különleges körülmények indokolják, mint például a vasúti szolgáltatások téli üzemeltetése, amikor is nyilvánvalóan nincs vagy kicsi a kerékpárszállítás iránti igény. Ezenfelül egyes tagállamokban bizonyos típusú szolgáltatások esetében különösen nagy a kerékpárszállítás iránti igény. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy bizonyos típusú szolgáltatások esetében meghatározzák a kerékpárok számára fenntartott helyek minimálisan megfelelő számát. Az említett számoknak elsőbbséget kell élvezniük a vállalkozó vasúti társaságok terveiben említett konkrét számokkal szemben. Ez nem akadályozhatja a vasúti járművek Unión belüli szabad mozgását. Az utasokat tájékoztatni kell a kerékpárok számára rendelkezésre álló helyek számáról.
- (18) A kerékpárok vonaton történő szállítására vonatkozó jogoknak és kötelezettségeknek olyan kerékpárokat kell vonatkoztatni, amelyekkel közvetlenül a vasúti utazást megelőzően vagy követően közlekedni lehet. A csomagban vagy dobozban szállított kerékpárokat adott esetben e rendelet poggyászokra vonatkozó rendelkezései érvényesek.
- (19) A vasúti szolgáltatásokra vonatkozó utasjogok közé tartozik a szolgáltatásról mind az utazást megelőzően, mind pedig annak folyamán nyújtott tájékoztatáshoz való jog is. A vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek az utazást megelőzően általános tájékoztatást kell nyújtaniuk a vasúti szolgáltatásról. Az említett tájékoztatást a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára akadálymentes módon kell nyújtani. A vállalkozó vasúti társaságoknak és amennyiben lehetséges, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek az utazás során az e rendeletben előírt további információkat kell biztosítaniuk az utas számára. Amennyiben egy állomás üzemeltetője rendelkezik ilyen információkkal, azokat közölnie kell az utasokkal.
- (20) A menetjegy-értékesítők különböző méretű vállalkozások lehetnek a mikrovállalkozásoktól egészen a nagyvállalatokig, és a menetjegy-értékesítők közül néhányan kizárólag offline vagy kizárólag online módon kínálják szolgáltatásaikat. Az utazási információk utasok számára történő nyújtásához fűződő kötelezettségnek ennek megfelelően arányosnak kell lennie a menetjegy-értékesítők különböző méretével és az abból következő különböző kapacitásával.
- (21) E rendelet nem akadályozhatja a vállalkozó vasúti társaságokat, az utazásszervezőket és a menetjegy-értékesítőket abban, hogy az e rendeletben meghatározottaknál kedvezőbb feltételeket kínáljanak az utasok számára. E rendelet nem eredményezheti azonban azt, hogy a vállalkozó vasúti társaságot az utazásszervező vagy a menetjegy-értékesítő által kínált kedvezőbb szerződéses feltételek kössék, kivéve, ha a vállalkozó vasúti társaság és az utazásszervező vagy a menetjegy-értékesítő közötti megállapodás így rendelkezik.
- (22) Az átszállójegyeknek köszönhetően az utasok zökkenőmentesen utazhatnak, ezért minden észszerű erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy ilyen jegyeket lehessen váltani a távolsági, a városi, az elővárosi és a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra - függetlenül azok nemzetközi vagy belföldi jellegétől - az e rendelet értelmében mentesített vasúti személyszállítási szolgáltatásokat is beleértve. Lehetővé kell tenni, hogy a késés azon teljes időtartamának meghatározása során, amely tekintetében kártérítési igényvel lehet élni, ne kelljen figyelembe venni az utazásnak az e rendelet hatályán kívül eső vasúti szolgáltatásokhoz kapcsolódó részeit bekövetkezett késések időtartamát.
- (23) Az ugyanazon vállalkozó vasúti társaság által üzemeltetett szolgáltatások esetében – mivel nincs szükség vállalkozó vasúti társaságok közötti kereskedelmi megállapodásokra – az átszállójegyek biztosítására vonatkozó kötelezettség bevezetésével lehetővé kell tenni a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok számára, hogy egyik szolgáltatásról a másikra váltsanak. Az átszállójegyek biztosításának követelményét az ugyanazon tulajdonoshoz tartozó vállalkozó vasúti társaságok vagy az utazás részét képező vasúti szolgáltatásokat nyújtó vállalkozó vasúti társaságok valamelyike által 100 %-ban tulajdonolt leányvállalatok által üzemeltetett szolgáltatásokra is alkalmazni kell. A vállalkozó vasúti társaság számára lehetővé kell tenni, hogy az átszállójegyen meghatározza minden olyan vasúti szolgáltatás indulásának időpontját - beleértve a regionális szolgáltatások indulásának időpontját is -, amelyre az átszállójegy érvényes.

- (24) Az utasokat egyértelműen tájékoztatni kell arról, hogy a vállalkozó vasúti társaság által egyetlen kereskedelmi ügylet keretében értékesített menetjegy átszállójegynek minősül-e. Megfelelő tájékoztatás hiányában a vállalkozó vasúti társaság aszerint viseli a felelősséget, mintha az adott jegy esetében átszállójegyről lenne szó.
- (25) Bővíteni kell az átszállójegyek kínálatát. Mindemellett alapvetően fontos, hogy az utas akkor is pontos tájékoztatást kapjon a vasúti szolgáltatásról, ha a menetjegyet menetjegy-értékesítőtől vagy utazásszervezőtől vásárolja. Amennyiben a menetjegy-értékesítők vagy utazásszervezők csomagban értékesítenek külön menetjegyeket, egyértelműen tájékoztatniuk kell az utast arról, hogy e menetjegyek esetében a védelem szintje nem ugyanaz, mint az átszállójegyek esetében, és hogy ezeket a menetjegyeket a szolgáltatást nyújtó vállalkozó vasúti társaság vagy vállalkozó vasúti társaságok nem átszállójegyként állították ki. Amennyiben a menetjegy-értékesítők vagy utazásszervezők nem tesznek eleget ennek a követelménynek, arányos, a menetjegyek árának visszatérítésén túlterjedő felelősséget kell viselniük.
- (26) Az átszállójegyek értékesítésekor fontos, hogy a vállalkozó vasúti társaságok figyelembe vegyék az eredeti foglalás időpontjában reális és alkalmazandó minimális csatlakozási időt, valamint az olyan releváns tényezőket, mint az adott állomások és peronok mérete és elhelyezkedése.
- (27) A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre figyelemmel, és annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek a vasúti közlekedés tekintetében a többi állampolgárhoz hasonló mobilitási lehetőségekkel rendelkezzenek, meg kell határozni az utazás során való megkülönböztetésmentességre és segítségnyújtásra vonatkozó szabályokat. A fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek a többi állampolgárral azonos jogokkal rendelkeznek a szabad mozgás és a megkülönböztetésmentesség tekintetében. Külön figyelmet kell fordítani többek között a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeknek a vasúti szolgáltatások elérhetőségéről, a járművekhez való akadálymentes hozzáférés feltételeiről, valamint a vonat felszereltségéről történő tájékoztatására. Az érzékszervi fogyatékossgal élő utasoknak a késésekről való lehető legjobb tájékoztatása érdekében vizuális, valamint hangjelző rendszereket kell használni a megfelelő módon. A fogyatékossgal élő személyek számára lehetővé kell tenni, hogy amennyiben a felszállás előtt nem áll rendelkezésre akadálymentes jegyvásárlási lehetőség, a menetjegyeket a vonaton többletköltség nélkül vásárolják meg. Lehetővé kell azonban tenni, hogy a biztonsággal vagy a kötelező helyfoglalással kapcsolatos bizonyos körülmények esetén ez a jog korlátozható legyen. A személyzetet megfelelően ki kell képezni arra, hogy különösen a segítségnyújtás során ki tudják elégíteni a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek igényeit. Az azonos utazási feltételek biztosítása érdekében az ilyen személyeknek segítséget kell nyújtani az állomásokon és a vonatokon, amennyiben pedig a vonat fedélzetén vagy az állomáson nincs képzett kísérő személyzet, minden észszerű erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy e személyek számára biztosított legyen a vasúti utazáshoz való hozzáférés.
- (28) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek a szállítási szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférés minőségének javítása érdekében aktívan együtt kell működniük a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel.
- (29) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek vasúti személyszállítási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy megkövetelhessék a vállalkozó vasúti társaságoktól és az állomások üzemeltetőitől, hogy a tájékoztatás és a segítségnyújtás koordinálása érdekében egyablakos nemzeti kapcsolattartó pontokat hozzanak létre.
- (30) Annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek segítséget kapjanak, gyakorlati okokból előzetesen értesíteni kell a vállalkozó vasúti társaságot, az állomás üzemeltetőjét, a menetjegy-értékesítőt vagy az utazásszervezőt a segítségnyújtás szükségességéről. Míg ez a rendelet egy közös maximális időtartamot állapít meg az ilyen előzetes értesítésekre, a rövidebb időszakokra vonatkozó önkéntes megállapodások hasznosak lehetnek, amennyiben azok javítják a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek mobilitását. Az ilyen rövidebb időszakokra vonatkozó információk lehető leg szélesebb körű terjesztésének biztosítása érdekében fontos, hogy a Bizottság az e rendelet végrehajtásáról és eredményeiről szóló jelentésébe belefoglalja a rövidebb előzetes bejelentési időszakokra vonatkozó szabályok kidolgozására és a kapcsolódó információterjesztésre vonatkozó információkat.

- (31) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek az (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁵⁾ és az 1300/2014/EU bizottsági rendeletnek⁽⁶⁾ való megfelelés során figyelembe kell venniük a fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek igényeit. Amennyiben e rendelet az (EU) 2019/882 irányelv rendelkezéseire hivatkozik, e rendelkezéseket a tagállamoknak 2025. június 28-tól kell alkalmazniuk az említett irányelv 32. cikkében meghatározott átmeneti intézkedéseknek megfelelően. A vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében e rendelkezések hatályát az említett irányelv 2. cikk (2) bekezdésének c) pontja határozza meg.
- (32) Bizonyos állatokat arra képezték ki, hogy segíteni tudják a fogyatékkal élő személyeket az önálló mobilitás megteremtésében. Az önálló mobilitáshoz elengedhetetlen, hogy ezeket az állatokat fel lehessen vinni a vonatra. Ez a rendelet közös jogokat és kötelezettségeket állapít meg a segítő kutyák tekintetében. A tagállamok számára azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy próba jelleggel más, mobilitást segítő állatok számára is lehetővé tegyék a vonaton való utazást a belföldi vasúti szolgáltatásaik keretében. Fontos, hogy a Bizottság figyelemmel kísérrje az e kérdéssel kapcsolatos fejleményeket, tekintettel a mobilitást segítő állatokkal kapcsolatos jövőbeli munkára.
- (33) Kíváncos, hogy e rendelet az utasokat késés esetén megillető kártérítési rendszert hozzon létre, ideértve azokat az eseteket is, amikor a késést járatkimaradás vagy elmulasztott csatlakozás okozza. Valamely vasúti személyszállítási szolgáltatás késése esetén a vállalkozó vasúti társaságoknak a jegyár bizonyos százalékában meghatározott kártérítést kell nyújtaniuk az érintett utasok számára.
- (34) A vállalkozó vasúti társaságokat kötelezni kell arra, hogy baleset esetén a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasokkal szembeni felelősségükre vonatkozó biztosítással vagy azzal egyenértékű garanciákkal rendelkezzenek.
- (35) A szolgáltatás során a késés, csatlakozásmulasztás vagy járatkimaradás esetén az utast megillető kártérítésre és segítségnyújtásra vonatkozó megerősített jogok ösztönzést nyújtanak a vasúti személyszállítási piacnak, és az utasok javát szolgálják.
- (36) Késés esetén az utasok számára hasonló utazási feltételek mellett továbbutazási lehetőséget vagy helyettesítő utazási megoldásokat kell kínálni. Ilyenkor is figyelemmel kell lenni a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek igényeire.
- (37) A vállalkozó vasúti társaság ugyanakkor nem kötelezhető kártérítés fizetésére olyan esetben, amikor bizonyítani tudja, hogy a késést rendkívüli körülmények, például a szolgáltatás biztonságos üzemeltetését veszélyeztető szélsőséges időjárási körülmények vagy jelentős természeti katasztrófák okozták. Az ilyen eseménynek rendkívüli természeti katasztrófának kell lennie, vagyis el kell térnie az egyes évszakokra jellemző olyan időjárási szélsőségektől, mint amilyen egy őszi vihar, vagy egy rendszeresen előforduló, dagály vagy hóolvadás okozta áradás. A vállalkozó vasúti társaságot nem lehet továbbá kártérítés fizetésére kötelezni, ha bizonyítani tudja, hogy a késést jelentős közegészségügyi válság, például világjárvány okozta. Ezenfelül ha a késés oka az utas vagy harmadik fél magatartására vezethető vissza, a vállalkozó vasúti társaság nem kötelezhető arra, hogy kártérítést nyújtson a késés miatt. A vállalkozó vasúti társaságnak bizonyítania kell, hogy nem láthatta előre és nem kerülhette el az említett eseményeket, továbbá nem tudta volna megakadályozni a késést még akkor sem, ha meghoz minden észszerű intézkedést, ideértve a vasúti járműveinek megelőzési célú karbantartását is. A vállalkozó vasúti társaság a személyzete által

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

⁽⁶⁾ A Bizottság 1300/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az uniós vasúti rendszernek a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról (HL L 356., 2014.12.12., 110. o.).

folytatott sztrájk, az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más társaságok cselekményei vagy mulasztásai, valamint a pályahálózat-működtetők és az állomásüzemeltetők cselekményei vagy mulasztásai nem érintik a társaságnak a késéssel kapcsolatban fennálló felelősségét. Objektívan meg kell indokolni azokat a körülményeket, amelyek között a vállalkozó vasúti társaságok nem kötelesek kártérítést fizetni. Amennyiben a vasúti pályahálózat-működtető, valamely hatóság vagy a vállalkozó vasúti társaságoktól független más szerv olyan közleménye vagy dokumentuma áll a vállalkozó vasúti társaságok rendelkezésére, amely tartalmazza azokat a körülményeket, amelyekre hivatkozva a vállalkozó vasúti társaság azt állítja, hogy mentesül a kártérítési kötelezettség alól, a vállalkozó vasúti társaságoknak az ilyen közleményeket vagy dokumentumokat az utasok és adott esetben az érintett hatóságok tudomására kell hozniuk.

- (38) A vállalkozó vasúti társaságokat ösztönözni kell arra, hogy egyszerűsítsék azt az eljárást, amelynek keretében az utasok kártérítést vagy visszatérítést igényelhetnek. A tagállamok számára lehetővé kell tenni különösen azt, hogy megköveteljék a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy meghatározott kommunikációs eszközökön – például honlapokon vagy mobilalkalmazásokon – keresztül fogadják be a kérelmeket, feltéve, hogy ezek a követelmények megkülönböztetéstől mentesek.
- (39) Annak érdekében, hogy az utasok könnyebben kérhessenek visszatérítést vagy kártérítést e rendelettel összhangban, ki kell dolgozni azokat az formanyomtatványokat, amelyek az Unió egész területén érvényesek lesznek az ilyen kérelmek céljára. Az utasok számára lehetővé kell tenni, hogy ilyen formanyomtatványon nyújthassák be kérelmüket.
- (40) A pályahálózat-működtetőkkel és az állomások üzemeltetőivel együttműködve a vállalkozó vasúti társaságoknak vészhelyzeti tervet kell készíteniük, amelynek segítségével a megrekedt utasoknak megfelelő tájékoztatás és gondoskodás nyújtható, így a lehető legkisebbre csökkenthető az üzemzavarok hatása.
- (41) Kíváncos továbbá, hogy a balesetet közvetlenül követő időszakban a balesetek áldozatai és eltartottaik ne szembesüljenek rövid távú pénzügyi problémákkal.
- (42) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok érdeke, hogy a hatóságokkal egyetértésben megfelelő intézkedésekre kerüljön sor annak érdekében, hogy az állomásokon és a vonatokon személyes biztonságuk biztosított legyen.
- (43) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasoknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bármely érintett vállalkozó vasúti társasághoz, bizonyos állomások üzemeltetőihez vagy adott esetben a menetjegy-értékesítőkhöz és az utazásszervezőkhöz az említettek hatáskörébe tartozó panaszt nyújtsanak be az e rendeletben rájuk ruházott jogokat és kötelezettségeket illetően. A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasoknak panaszukra észszerű időn belül választ kell kapniuk.
- (44) A panaszok hatékony kezelése érdekében a vállalkozó vasúti társaságok és az állomások üzemeltetői részére biztosítani kell a jogot arra, hogy közös ügyfélszolgálatokat és panaszkezelési mechanizmusokat hozzanak létre. A panaszkezelési eljárásokra vonatkozó információknak nyilvánosan elérhetőnek és valamennyi utas számára könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük.
- (45) E rendelet nem érinti az utasok azon jogát, hogy panaszt emeljenek saját tagállami szerveiknél vagy hogy érvényesítsék a nemzeti eljárások keretében fennálló jogorvoslati lehetőségeiket.
- (46) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében minőségi előírásokat kell meghatározniuk, kezelniük és nyomon követniük. A vállalkozó vasúti társaságoknak továbbá nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük a szolgáltatásminőségi előírások teljesítésére vonatkozó információkat.

- (47) A vasúti közlekedés kontextusában a fogyasztók magas szintű védelmének fenntartása érdekében meg kell követelni a tagállamoktól, hogy nemzeti végrehajtó szerveket jelöljenek ki e rendelet alkalmazásának nemzeti szintű nyomon követésére és nemzeti szintű érvényesítésére. Az említett szerveknek képesnek kell lenniük különböző jogérvényesítési intézkedések meghozatalára. Lehetővé kell tenni, hogy a rendelet vélt megsértése esetén az utasok panaszt tegyenek e szerveknél. Az ilyen panaszok megfelelő kezelése érdekében az említett szerveknek együtt kell működniük a többi tagállam nemzeti végrehajtó szerveivel.
- (48) Azon tagállamokra, amelyek nem rendelkeznek vasúthálózzal, és e helyzet változására nincs a közeljövőben kilátás, aránytalan és értelmetlen terhet róna, ha az e rendeletben az állomások üzemeltetői és a pályahálózat-működtetők tekintetében előírt végrehajtási kötelezettségek vonatkoznának rájuk. Ugyanez vonatkozik a vállalkozó vasúti társaságokra vonatkozó végrehajtási kötelezettségekre, amíg egy tagállam nem engedélyez egyetlen vállalkozó vasúti társaságot sem. Az ilyen tagállamokat ezért mentesíteni kell az említett kötelezettségek alól.
- (49) A személyes adatok kezelését a személyes adatok védelméről szóló uniós jogszabályokkal összhangban kell végezni, különös tekintettel az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽⁷⁾.
- (50) A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és biztosítaniuk kell e szankciók alkalmazását. A szankcióknak, amelyek az adott személy számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (51) Mivel e rendelet céljait, nevezetesen az uniós vasutak fejlesztését és a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogainak megerősítését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az Unió szintjén azok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubsidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (52) Az utasok magas szintű védelmének biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el azzal a céllal, hogy a CIV Egységes Szabályok tekintetében módosítsa az I. mellékletet, valamint az uniós szintű harmonizált fogyasztói árindexben bekövetkezett változások fényében kiigazítsa annak az előzetes kifizetésnek a minimális összegét, amelyet akkor kell fizetni, ha az utas életét veszti. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak ⁽⁸⁾ megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (53) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni ⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

⁽⁸⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (54) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapjogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, különösen a 21., a 26., a 38. és a 47. cikkben a megkülönböztetés minden formájának tilalmára, a fogyatékossgal élő személyek beilleszkedésére, a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítására és a hatékony jogorvoslatához és a tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseket. A tagállamok bíróságainak e jogok és elvek tiszteletben tartásával kell alkalmazniuk ezt a rendeletet,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy és célkitűzések

Az utasok hatékony védelme és a vasúti utazások ösztönzése érdekében ez a rendelet a vasúti közlekedés tekintetében az alábbiakra vonatkozóan állapít meg szabályokat:

- a) az utazási feltételek és a menetjegyvásárlási lehetőségek tekintetében az utasok közötti megkülönböztetés tilalma;
- b) a vállalkozó vasúti társaságoknak az utasokra és poggyászaikra vonatkozó felelőssége és biztosítási kötelezettségei;
- c) az utasok jogai a vasúti szolgáltatás igénybevételéből eredő balesetekből származó halál vagy személyi sérülés, valamint a poggyász elvesztése vagy károsodása esetén;
- d) az utasok jogai üzemzavar, például járatkimaradás vagy késés esetén, ideértve a kártérítéshez való jogot;
- e) az utasok számára hozzáférhető formátumban és időszerű módon nyújtott minimális szintű és pontos tájékoztatás, beleértve a menetjegyek kiállításáról nyújtott tájékoztatást is;
- f) a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hátrányos megkülönböztetésének tilalma és a számukra nyújtott segítség;
- g) a szolgáltatásminőségi előírások megállapítása és figyelemmel kísérése, valamint az utasok személyes biztonságát érintő kockázatok kezelése;
- h) a panaszok kezelése;
- i) a végrehajtásra vonatkozó általános szabályok.

2. cikk

Hatály

(1) E rendeletet a 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽¹⁰⁾ összhangban engedélyezett, egy vagy több vállalkozó vasúti társaság által nyújtott nemzetközi és belföldi vasúti utazásokra és szolgáltatásokra az Unió egészében alkalmazni kell.

(2) A tagállamok mentesíthetik e rendelet alkalmazása alól a szigorúan történelmi vagy turisztikai céllal működtetett szolgáltatásokat. Ez a mentesség nem alkalmazható a 13. és a 14. cikk tekintetében.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/34/EU irányelve (2012. november 21.) az egységes európai vasúti térség létrehozásáról EGT-vonatkozású szöveg (HL L 343., 2012.12.14., 32. o.).

(3) Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) és (6) bekezdésével összhangban 2021. június 6-át megelőzően biztosított mentességek a lejáratuk napjáig érvényben maradnak. Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (5) bekezdésével összhangban 2021. június 6-át megelőzően biztosított mentességek 2023. június 7-ig érvényben maradnak.

(4) Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdése alapján a belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatások számára biztosított valamely mentesség lejáratát megelőzően a tagállamok legfeljebb öt éves további időtartamra mentesíthetik e belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat e rendelet 14. cikkének, 16. cikkének, 18. cikkének, 19. cikke (2) bekezdése a) és b) pontjának, valamint 29. cikke (2) bekezdésének az alkalmazása alól.

(5) Valamely tagállam 2030. június 7-ig rendelkezhet úgy, hogy a 10. cikk nem alkalmazandó olyan esetben, amikor egy pályahálózat-működtető számára technikailag kivitelezhetetlen, hogy a 10. cikk (1) bekezdése értelmében vett valós idejű adatokat közöljön bármely vállalkozó vasúti társasággal, menetjegy-értékesítővel, utazásszervezővel vagy állomás-üzemeltetővel. A tagállamok legalább két évente ismételtlen megvizsgálják, hogy technikailag mennyire kivitelezhető az ilyen adatok közlése.

(6) A (84) bekezdés tiszteletben tartásával a tagállamok mentességet biztosíthatnak e rendelet előírásainak alkalmazása alól az alábbi szolgáltatások tekintetében:

a) városi, elővárosi és regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások;

b) olyan nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatások, amelyeknek jelentős része – ezen belül legalább egy menetrend szerinti megállás – az Unión kívül történik.

(7) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot a (2), a (4), az (5) és a (6) bekezdés alapján biztosított mentességekről, és indokolással látják el az említett mentességeket.

(8) A (2) bekezdés a) pontjával összhangban nyújtott mentességek nem alkalmazandók az 5., a 11., a 13., a 14., a 21., a 22., a 27. és a 28. cikk tekintetében.

Amennyiben e mentességek regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra vonatkoznak, akkor a 6. cikk, a 12. cikk, a 18. cikk (3) bekezdése és az V. fejezet tekintetében sem alkalmazandók.

E bekezdés második albekezdése ellenére, a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra vonatkozó, a 12. cikk (1) bekezdésének és a 18. cikk (3) bekezdésének alkalmazása alóli mentességek legkésőbb 2028. június 7-ig alkalmazhatók.

3. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „vállalkozó vasúti társaság”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerinti vállalkozó vasúti társaságok;
2. „pályahálózat-működtető”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 2. pontjában meghatározottak szerinti pályahálózat-működtető;
3. „az állomás üzemeltetője”: egy vagy több vasútállomás vezetéséért felelős tagállami szervezeti egység, amely egyben a pályahálózat-működtető is lehet;

4. „utazásszervező”: a vállalkozó vasúti társaságtól eltérő szervező vagy közvetítő, az (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽¹⁾ 3. cikkének 8. és 9. pontjában meghatározottak szerint;
5. „menetjegy-értékesítő”: a vasúti szállítási szolgáltatások azon kiskereskedelmi forgalmazói, amelyek a kiskereskedelmi forgalmazó és egy vagy több vállalkozó vasúti társaság között létrejött szerződés vagy egyéb megállapodás alapján menetjegyeket – ezen belül átszállójegyeket is – árusítanak;
6. „személyszállítási szerződés”: ellenszolgáltatás fejében vagy térítésmentesen teljesítendő vasúti fuvarozásról szóló szerződés a vállalkozó vasúti társaság és az utas között, amely egy vagy több szállítási szolgáltatásra vonatkozik;
7. „menetjegy”: a személyszállítási szerződés megkötésének érvényes bizonyítéka, formájától függetlenül;
8. „helyfoglalás”: utazásra jogosító, papír- vagy elektronikus formátumú engedély, az előzetesen megerősített, személyre szóló szállítási megállapodásnak megfelelően;
9. „átszállójegy”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 35. pontjában meghatározottak szerinti átszállójegy;
10. „szolgáltatás”: vasúti állomások között menetrend szerint működtetett vasúti személyszállítási szolgáltatás, beleértve a helyettesítő utazási megoldás tekintetében kínált szállítási szolgáltatásokat is;
11. „utazás”: egy indulási és egy érkezési állomás között végzett személyszállítás;
12. „belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítás, amely során az utas nem lépi át egyetlen tagállam határát sem;
13. „városi és elővárosi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 6. pontja értelmében vett vasúti személyszállítási szolgáltatás;
14. „regionális vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 7. pontja értelmében vett vasúti személyszállítási szolgáltatás;
15. „távolsági vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a városi, elővárosi vagy regionális vasúti személyszállítási szolgáltatástól eltérő vasúti személyszállítási szolgáltatás;
16. „nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítási szolgáltatás, amelynek során a vonat valamely tagállam legalább egy határán áthalad, és amelynek fő célja különböző tagállamok vagy valamely tagállam és egy harmadik ország állomásai közötti személyszállítás;
17. „késés”: a közzétett menetrend szerinti érkezési időpont és a végső célállomáson az utas tényleges vagy várt érkezésének időpontja közötti különbség;
18. „érkezés”: az az időpont, amikor a célállomás peronjánál a vonatajtók kinyílnak és az utasok leszállhatnak;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2302 irányelve (2015. november 25.) az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2015.12.11., 1. o.).

19. „utazási igazolvány” vagy „bérlet”: korlátlan számú utazásra jogosító menetjegy, amellyel a jogos tulajdonosa bizonyos időtartamon belül egy adott vasútvonalon vagy vasúthálózaton utazhat;
20. „elmulasztott csatlakozás”: az a helyzet, amikor egy utas egy vagy több korábbi szolgáltatás késése vagy törlése vagy egy szolgáltatásnak a menetrend szerinti indulási időt megelőző indulása miatt lemarad az átszállójegyként értékesített vasúti utazáson belüli egy vagy több szolgáltatásról;
21. „fogyatékossgal élő személy” és „csökkent mozgásképességű személy”: olyan személy, aki tartós vagy ideiglenes fizikai, mentális, értelmi vagy érzékszervi sérüléssel él, amely miatt különböző akadályokba ütközhet és ez gátolhatja abban, hogy más utasokhoz hasonlóan teljeskörűen és hatékonyan vegye igénybe a közlekedést vagy akinek mozgásképessége a közlekedés során az életkora miatt korlátozott;
22. „állomás”: olyan vasúti létesítmény, ahol a vasúti személyszállítási szolgáltatás megkezdődhet, megállhat vagy befejeződhet.

II. FEJEZET

SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS, TÁJÉKOZTATÁS ÉS MENETJEGYEK

4. cikk

Személyszállítási szerződés

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a személyszállítási szerződés megkötését és teljesítését, valamint a tájékoztatást és a menetjegyek értékesítését az I. melléklet II. és III. címének rendelkezései szabályozzák.

5. cikk

Megkülönböztetésmentes szerződési feltételek és díjszabások

A szociálpolitikai kedvezmények sérelme nélkül, a vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknél vagy az utazásszervezőknél az utas állampolgársága szerinti vagy a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező Unión belüli székhelye szerinti közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nélkül kell meghatározniuk szerződési feltételeiket és díjszabásaikat az utazóközönség számára.

E cikk első bekezdése olyankor is alkalmazandó a vállalkozó vasúti társaságokra és a menetjegy-értékesítőkre, amikor a 11. cikkel összhangban helyfoglalásokat fogadnak el az utasoktól.

6. cikk

Kerékpárok

(1) Az utasok a (3) bekezdésben említett korlátozásokkal és adott esetben észszerű díj megfizetése mellett jogosultak kerékpár szállítására a vonatokon.

Olyan vonatokon, amelyeken kötelező a helyfoglalás, lehetőséget kell biztosítani a kerékpár szállítására történő helyfoglalásra.

Amennyiben egy utas helyet foglalt egy kerékpár szállítására, de a kerékpár szállítását megfelelő indok nélkül megtagadták, az utas jogosult helyettesítő utazási megoldásra vagy a 18. cikk szerinti visszatérítésre, a 19. cikk szerinti kártérítésre és a 20. cikk (2) bekezdése szerinti segítségnyújtásra.

(2) Amennyiben a vonaton kerékpár-szállításra kijelölt helyek találhatók, az utasoknak itt kell elhelyezniük kerékpárjukat. Amennyiben nem állnak rendelkezésre ilyen helyek, az utasoknak ügyelniük kell kerékpárjukra, és minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy ne okozzanak kárt vagy sérülést más utasoknak, a mozgást segítő eszközökben, a poggyászosokban vagy a vasúti műveletek vonatkozásában.

(3) A vállalkozó vasúti társaságok korlátozhatják az utasoknak a kerékpárok vonaton történő szállításához való jogát biztonsági vagy operatív indokokra – mindenekelőtt a csúcsidő alatt alkalmazott kapacitáskorlátozásokra – hivatkozva, vagy ha a vasúti jármű a kerékpárszállítást nem teszi lehetővé. A vállalkozó vasúti társaságok tömegük és méreteik alapján is korlátozhatják a kerékpárok szállítását. A vasúttársaságoknak hivatalos honlapjukon, a 454/2011/EU rendeletben említett telematikai alkalmazásokkal közzé kell tenniük a kerékpárok szállítására vonatkozó feltételeiket, többek között a rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó naprakész információkat is.

(4) Új vasúti járművekre vonatkozó közbeszerzési eljárások indításakor vagy a meglévő vasúti járművek olyan jelentős korszerűsítések, amely az (EU) 2016/797 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹²⁾ 21. cikkének (12) bekezdése szerint új forgalombahozatali járműengedélyt tesz szükségessé, a vállalkozó vasúti társaságoknak biztosítaniuk kell, hogy az adott járműveket igénybe vevő vonat-összeállítások megfelelő számú kerékpárhellyel rendelkezzenek. Ez az albekezdés nem alkalmazandó az étkező-, a háló- és a fekvőhelyes kocsikra.

A vállalkozó vasúti társaságoknak a vonat-összeállítás nagyságát, a szolgáltatás típusát és a kerékpárszállítás iránti igényt figyelembe véve kell meghatározniuk a kerékpárhelyek megfelelő számát. Az (5) bekezdésben említett tervekben meg kell határozni a kerékpárhelyek megfelelő számát. Amennyiben nincsenek ilyen tervek, vagy a tervekben nem határozták meg ezt a számot, minden vonat-összeállításnak legalább négy kerékpárhellyel kell rendelkeznie.

A tagállamok bizonyos szolgáltatástípusok esetében négyenél magasabb számot is előírhatnak megfelelő minimális számként, amely esetben az említett szám a második albekezdéssel összhangban meghatározott szám helyett alkalmazandó.

(5) A vállalkozó vasúti társaságok terveket készíthetnek és tarthatnak naprakészen arról, hogy miként lehetne fokozni és továbbfejleszteni a kerékpárszállítást, továbbá milyen egyéb megoldásokkal lehetne ösztönözni a vasút és a kerékpár kombinált használatát.

Az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ 2. cikkének b) pontjában meghatározott illetékes hatóságok ilyen terveket készíthetnek a közszolgáltatási szerződések keretében nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan. A tagállamok előírhatják, hogy az említett illetékes hatóságok vagy a területükön működő vállalkozó vasúti társaságok ilyen terveket készítsenek.

(6) Az (5) bekezdésben említett terveket a nyilvánossággal és az érintett képviselői szervezetekkel folytatott konzultációt követően elkészíteni. A terveket a vállalkozó vasúti társaság vagy adott esetben az illetékes hatóság honlapján közzé kell tenni.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/797 irányelve (2016. május 11.) a vasúti rendszer Európai Unión belüli kölcsönös átjárhatóságáról (HL L 138., 2016.5.26., 44. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2007.12.3., 1. o.).

7. cikk

A mentesség és a korlátozások tilalma

(1) Az utasokkal szembeni, e rendelet alapján fennálló kötelezettségek nem korlátozhatók és nem lehet alóluk mentesülni, különösen a személyszállítási szerződésben meghatározott eltérés vagy korlátozó záradék révén. Nem kötelező erejű az utasra nézve az olyan szerződéses feltétel, amely közvetve vagy közvetlenül az e rendeletből eredő jogok biztosítása alóli mentességre, a jogoktól való eltérésre vagy a jogok korlátozására irányul.

(2) A vállalkozó vasúti társaságok, az utazásszervezők vagy a menetjegy-értékesítők kínálhatnak az utas számára e rendeletben meghatározott feltételeknél kedvezőbb szerződési feltételeket.

8. cikk

A szolgáltatások megszüntetésével kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség

A vállalkozó vasúti társaságoknak vagy adott esetben a vasúti közszolgáltatási szerződésért felelős illetékes hatóságoknak megfelelő módon – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletben foglalt rendelkezésekkel összhangban hozzáférhető formátumban – még a végrehajtás előtt közzé kell tenniük a szolgáltatások akár ideiglenes, akár végleges megszüntetésére vonatkozó határozatukat.

9. cikk

Utazási információ

(1) Az egy vagy több vállalkozó vasúti társaság nevében személyszállítási szerződést kínáló vállalkozó vasúti társaságoknak, utazásszervezőknek és menetjegy-értékesítőknek kérésre legalább a II. melléklet I. részében meghatározott információkat kell biztosítaniuk az utas számára azon utazásokról, amelyekre az érintett vállalkozó vasúti társaság szállítási szerződést kínál.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak, valamint – amennyiben lehetséges – a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek az utazás során legalább a II. melléklet II. részében felsorolt információkat kell biztosítaniuk az utas számára. Amennyiben egy állomás üzemeltetője ilyen információkkal rendelkezik, szintén közölnie kell azokat az utasokkal.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett információt a legmegfelelőbb formában kell közölni, lehetőség szerint valós idejű utazási információk alapján, többek között megfelelő kommunikációs technológiák igénybevételével. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy ezek az információk az (EU) 2019/882 irányelv, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU bizottsági rendelet rendelkezéseivel összhangban hozzáférhetők legyenek.

10. cikk

Hozzáférés a forgalmi és utazási információkhoz

(1) A pályahálózat-működtetőknek valós idejű adatokat kell közölniük a vállalkozó vasúti társaságokkal, a menetjegy-értékesítőkkel, az utazásszervezőkkel és az állomásüzemeltetőkkel a vonatok érkezésére és indulására vonatkozóan.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak hozzáférést kell biztosítaniuk a szolgáltatásaikat értékesítő egyéb vállalkozó vasúti társaságok, menetjegy-értékesítők és utazásszervezők számára a II. melléklet I. és II. részében meghatározott minimális utazási információkhoz, valamint a II. melléklet III. részében említett foglalási rendszerekben végzett műveletekhez.

(3) Az információk megosztását és a hozzáférés biztosítását hátrányos megkülönböztetés és indokolatlan késedelem nélkül kell végrehajtani. Egyszeri kérésnek elegendőnek kell lennie az információkhoz való folyamatos hozzáféréshez. Az (1) és a (2) bekezdéssel összhangban az információk rendelkezésre bocsátására kötelezett pályahálózat-működtető és vállalkozó vasúti társaság kérheti olyan szerződés vagy egyéb megállapodás megkötését, amelynek alapján az információkat nyújtja vagy a hozzáférést biztosítja.

Az információ felhasználására vonatkozó szerződés vagy megállapodások feltételei nem korlátozhatják szükségtelenül az ismételt felhasználás lehetőségét és nem használhatók fel a verseny korlátozására.

A vállalkozó vasúti társaságok megkövetelhetik más vállalkozó vasúti társaságoktól, az utazásszervezőktől és a menetjegy-értékesítőktől a hozzáférés biztosításával kapcsolatban felmerült költségek méltányos, észszerű és arányos pénzügyi ellentételezését, a pályahálózat-működtető pedig az alkalmazandó szabályokkal összhangban kérhetnek ellentételezést.

(4) Az információk megosztását és a hozzáférés biztosítását megfelelő technikai eszközökkel, például alkalmazásprogramozási felületek révén kell teljesíteni.

(5) Amennyiben az (1) vagy a (2) bekezdés hatálya alá tartozó információkat más uniós jogi aktusokkal, különösen az (EU) 2017/1926 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel ⁽¹⁴⁾ összhangban szolgáltatják, akkor úgy tekintendő, hogy az e cikk szerinti megfelelő kötelezettségek teljesültek.

11. cikk

Menetjegyvásárlási és helyfoglalási lehetőségek

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknél jegyeket, valamint adott esetben átszállójegyeket és helyfoglalásokat kell kínálniuk.

(2) A (3) és a (4) bekezdés sérelme nélkül a vállalkozó vasúti társaságoknak – közvetlenül, illetve menetjegy-értékesítőknél vagy utazásszervezőknél keresztül – legalább az egyik alábbi értékesítési módon kell az utasok számára menetjegyeket értékesíteniük:

- a) jegypénztárak, egyéb értékesítési helyek vagy jegyértékesítő automaták;
- b) telefon, internet vagy bármely más széles körben elérhető információtechnológia;
- c) a vonat fedélzete.

Az 1370/2007/EK rendelet 2. cikkének b) pontjában meghatározott illetékes hatóságok előírhatják, hogy a vállalkozó vasúti társaságok a közszolgáltatási szerződések keretében nyújtott szolgáltatásokra több értékesítési módon is kínáljanak menetjegyeket.

(3) Ha az indulási vasútállomáson nincs jegypénztár vagy jegyértékesítő automata, az utasokat a vasútállomáson tájékoztatni kell az alábbiakról:

- a) telefonos, internetes vagy a vonat fedélzetén történő jegyvásárlási lehetőség és a vásárlás módja;
- b) a legközelebbi vasútállomás vagy olyan hely, ahol jegypénztár vagy jegyértékesítő automata található.

⁽¹⁴⁾ A Bizottság (EU) 2017/1926 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. május 31.) a 2010/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az EU egészére kiterjedő multimodális utazási információk szolgáltatásának nyújtása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 272., 2017.10.21., 1. o.).

(4) Amennyiben az indulási vasútállomáson nincs sem jegypénztár, sem akadálymentes jegyértékesítő automata, sem pedig egyéb akadálymentes, felszállás előtti jegyvásárlási lehetőség, a fogyatékkal élő személyek számára engedélyezni kell, hogy a vonaton pótdíj megfizetése nélkül vásárolják meg a menetjegyüket. A vállalkozó vasúti társaságok indokolható biztonsági okokból vagy kötelező helyfoglalás miatt korlátozhatják vagy megtagadhatják ezt a jogot.

Amennyiben a vonat fedélzetén nincs személyzet, a vállalkozó vasúti társaságnak tájékoztatnia kell a fogyatékkal élő személyeket, hogy tudnak-e menetjegyet vásárolni, és ha igen, hogyan.

A tagállamok engedélyezhetik, hogy a vállalkozó vasúti társaságok előírják, hogy a fogyatékkal élő személyeket a tartózkodási helyük szerinti ország nemzeti jogával és gyakorlataival összhangban kell fogyatékkal élőnek tekinteni.

A tagállamok az első albekezdésben említett jogot valamennyi utasra kiterjeszthetik. Azok a tagállamok, amelyek élnek ezzel a lehetőséggel, erről tájékoztatják a Bizottságot. Az Európai Vasúti Ügynökségnek ezt az információt közzé kell tennie a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendelet végrehajtásával kapcsolatos honlapján.

12. cikk

Átszállójegyek

(1) Amennyiben a távolsági vagy a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokat egyetlen vállalkozó vasúti társaság üzemelteti, a vállalkozó vasúti társaságnak átszállójegyet kell kínálnia e szolgáltatások igénybevételére. Egyéb vasúti személyszállítási szolgáltatások esetében a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy átszállójegyeket kínáljanak, és e célból együtt kell működniük egymással.

Az első albekezdés alkalmazásában a „kizárólagos vállalkozó vasúti társaság” kifejezés magában foglalja azokat a vállalkozó vasúti társaságokat is, amelyek vagy 100 %-ban ugyanazon tulajdonos tulajdonában vannak, vagy amelyek a szóban forgó vállalkozó vasúti társaságok egyikének 100 %-os tulajdonában lévő leányvállalatok.

(2) Az egy vagy több átszállással járó utazások esetén az utasokat a menetjegy vagy menetjegyek megvásárlása előtt tájékoztatni kell arról, hogy az adott menetjegy vagy menetjegyek átszállójegynek minősülnek-e.

(3) Az egy vagy több átszállással járó utazások esetén egy vállalkozó vasúti társaságtól egyetlen kereskedelmi ügylet keretében vásárolt menetjegy vagy menetjegyek átszállójegynek minősülnek, és amennyiben az utas egy vagy több csatlakozást elmulaszt, a vállalkozó vasúti társaság a 18., a 19. és a 20. cikkel összhangban felelősséggel tartozik.

(4) Amennyiben a menetjegyet vagy menetjegyeket egyetlen kereskedelmi ügylet keretében vásárolták, és a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező saját kezdeményezésére kombinálta a menetjegyeket, amennyiben az utas egy vagy több csatlakozást elmulaszt, a menetjegyet vagy menetjegyeket értékesítő menetjegy-értékesítő vagy utazásszervező köteles visszatéríteni a ügylet keretében a menetjegyért vagy menetjegyekért fizetett teljes összegét és ezen felül az összeg 75 %-ának megfelelő kártérítést köteles fizetni.

Az első bekezdésben említett visszatérítési és kártérítési jog nem érinti az utasoknak további kártérítést biztosító, alkalmazandó nemzeti jogot.

(5) A (3) és a (4) bekezdésben megállapított kötelezettségek nem alkalmazandók abban az esetben, ha a menetjegyeken, egy másik dokumentumon vagy elektronikusan, az utas által később megjeleníthető módon feltüntették, hogy a menetjegyek külön személyszállítási szerződéseket képviselnek, és az utas erről a vásárlást megelőzően tájékoztatást kapott.

(6) A menetjegyet vagy menetjegyeket értékesítő vállalkozó vasúti társaságnak, utazásszervezőnek vagy menetjegyértékesítőnek kell bizonyítania, hogy az utas megkapta az e cikkben említett tájékoztatást.

(7) A menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező felelős az utasok által a (4) bekezdés alapján benyújtott kérelmek és esetleges panaszok kezeléséért. A (4) bekezdésben említett visszatérítést és kártérítést a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül ki kell fizetni.

III. FEJEZET

A VÁLLALKOZÓ VASÚTI TÁRSASÁGOKNAK AZ UTASOKKAL SZEMBENI ÉS AZ UTASOK POGGYÁSZAIRA VONATKOZÓ FELELŐSSÉGE

13. cikk

Utasokkal szembeni és az utasok poggyászaira vonatkozó felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, és nem sértve az utasok további kártérítését biztosító alkalmazandó nemzeti jogot, a vállalkozó vasúti társaságoknak az utasokkal szembeni és az utasok poggyászaira vonatkozó felelősségét az I. melléklet IV. címének I., III. és IV. fejezete, valamint VI. és VII. címe szabályozza.

14. cikk

Biztosítás és felelősségbiztosítás

A vállalkozó vasúti társaságnak – a 2012/34/EU irányelv 22. cikkével összhangban – felelősségi fokának megfelelő biztosítással vagy piaci feltételek mellett nyújtott megfelelő garanciával kell rendelkeznie, hogy fedezete legyen a károkra.

15. cikk

Előzetes kifizetések

1. Amennyiben valamely utas életét veszti vagy megsérül – az I. melléklet 26. cikke (5) bekezdésében említettek szerint –, a vállalkozó vasúti társaságnak haladéktalanul – de legkésőbb 15 nappal a kártérítésre jogosult természetes személy személyazonosságának megállapítását követően – az elszenvedett nehézségekkel arányban álló, a közvetlen anyagi szükségletek kielégítéséhez szükséges előzetes kifizetést kell teljesítenie.

2. Az (1) bekezdés sérelme nélkül, az előzetes kifizetés halál esetén nem lehet kevesebb, mint utasonként 21 000 EUR.

3. Az előzetes kifizetés nem tekinthető a felelősség elismerésének, és levonható bármely, e rendelet alapján ezt követően kifizetendő összegből, de nem követelhető vissza, kivéve amikor a kárt az utas gondatlansága vagy az utas hibája okozta, vagy ha az előzetes kifizetésben részesült személy nem a kártérítésre jogosult személy volt.

16. cikk

A felelősség vitatása

Még ha a vállalkozó vasúti társaság vitatja is felelősségét az általa szállított utas fizikai sérüléséért, minden észszerű erőfeszítést meg kell tennie azért, hogy segítse a harmadik féltől kártérítést igénylő utast.

IV. FEJEZET

KÉSÉS, CSATLAKOZÁSMULASZTÁS ÉS JÁRATKIMARADÁS

17. cikk

A késéssel, csatlakozásmulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a vállalkozó vasúti társaságnak a késéssel, csatlakozásmulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősségére az I. melléklet IV. címe II. fejezetének rendelkezései az irányadóak.

18. cikk

Visszatérítés és helyettesítő utazási megoldás

(1) Amennyiben induláskor vagy elmulasztott csatlakozás vagy járatkimaradás esetén a személyszállítási szerződés szerinti végső célállomásra való megérkezés észszerűen legalább 60 perces késéssel várható, a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatást működtető vállalkozó vasúti társaságnak azonnal fel kell ajánlania az utas számára az alábbiak közötti választás lehetőségét, és meg kell tennie a szükséges intézkedéseket:

- a) a menetjegy teljes árának visszatérítése ugyanazon feltételekkel, mint amelyekkel a fizetés történt, az utazás meg nem tett részére vagy részeire vagy, ha az utazás az utas eredeti útiterve szempontjából már érdektelenné vált, a már megtett részére vagy részeire, adott esetben a kiindulási helyre történő lehető legkorábbi visszajuttatás biztosításával együtt;
- b) az utazás folytatása vagy helyettesítő utazási megoldás a végső célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett a lehető legkorábban;
- c) az utazás folytatása vagy helyettesítő utazási megoldás a végső célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett az utas által választott, későbbi időpontban.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés b) és c) pontjának alkalmazásában a hasonló feltételek melletti helyettesítő utazási megoldást ugyanaz a vállalkozó vasúti társaság biztosítja, vagy ha ez a vállalkozó vasúti társaság másik társaságot bíz meg a helyettesítő utazási megoldás biztosításával, ez nem eredményezhet többletköltséget az utas részére. Ez a követelmény abban az esetben is alkalmazandó, ha a helyettesítő utazási megoldás magasabb osztályú szolgáltatással és más szállítási móddal történik. A vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű intézkedést meg kell tenniük a további átszállások elkerülése és annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy a teljes utazási időre kivetített késés időtartama a lehető legrövidebb legyen. Az utasokat csak akkor szabad alacsonyabb osztályú közlekedési eszközzel szállítani, ha nincs egyéb helyettesítő utazási megoldás.

(3) A (2) bekezdés sérelme nélkül a vállalkozó vasúti társaság az utas kérésére hozzájárulhat ahhoz, hogy az utas más közlekedési szolgáltatókkal olyan szerződéseket kössön, amelyek lehetővé teszik az utas számára, hogy hasonló feltételek mellett eljusson a végső célállomásig, amely esetben a vállalkozó vasúti társaság megtéríti az utas felmerült költségeit.

Amennyiben az utas a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatás vagy az elmulasztott csatlakozás menetrend szerinti indulási idejétől számított 100 percen belül nem kap tájékoztatást a rendelkezésre álló helyettesítő utazási megoldásokról, jogában áll más vasúti vagy autóbuszos közösségi közlekedési szolgáltatást nyújtó társasággal ilyen szerződést kötni. A vállalkozó vasúti társaságnak meg kell térítenie az utasnak az ennek nyomán felmerült szükséges, megfelelő és észszerű költségeit.

Ez a bekezdés nem érinti azokat a nemzeti szintű törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek a helyettesítő utazási megoldások tekintetében kedvezőbb feltételeket biztosítanak az utasok számára.

(4) A helyettesítő utazási megoldás szolgáltatójának alternatív szolgáltatás felkínálása esetén hasonló szintű segítséget és akadálymentes feltételeket kell biztosítani a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára. A helyettesítő utazási megoldás szolgáltatói a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára a többi utas számára kínált szolgáltatásoktól eltérő, az igényeikhez igazított alternatív szolgáltatásokat biztosíthatnak.

(5) Az (1) bekezdés a) pontjában és a (3) bekezdésben említett visszatérítéseket a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül kell kifizetni. A tagállamok megkövetelhetik a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy ezeket a kérelmeket meghatározott kommunikációs eszközökön keresztül fogadják be, feltéve hogy ez nem eredményez hátrányos megkülönböztetést. A visszatérítés kifizetése történhet utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások formájában, amennyiben az utalványokra és/vagy az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó feltételek kellően rugalmasak, különösen az érvényességi idő és a célállomás tekintetében, és az utas elfogadja az említett utalványokat és/vagy egyéb szolgáltatásokat. A menetjegy ára alapján járó visszatérítést nem csökkenthetik pénzügyi tranzakciós költségek, például díjak, telefonköltség vagy postaköltség.

(6) A Bizottság 2023. június 7-ig végrehajtási jogi aktust fogad el az e rendelet szerinti visszatérítési kérelmekhez használandó közös formanyomtatvány létrehozásáról. Az említett közös formanyomtatványt olyan formátumban kell létrehozni, hogy az a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is akadálymentesen hozzáférhető legyen. Az említett végrehajtási jogi aktust a 38. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(7) Az utasok jogosultak kérelmüket a (6) bekezdésben említett közös formanyomtatványon benyújtani. A vállalkozó vasúti társaság nem utasíthatja el a visszatérítés iránti kérelmet pusztán azon az alapon, hogy az utas nem ezt a formanyomtatványt használta. Ha a kérelem nem kellően pontos, a vállalkozó vasúti társaságnak fel kell kérnie az utast arra, hogy pontosítsa kérelmét, és ehhez segítséget kell nyújtania a részére.

19. cikk

Kártérítés

(1) Az utas – az utazási jog elvesztése nélkül – a menetjegyen vagy átszállójegyen feltüntetett indulási állomás és végső célállomás közötti késések miatt kártérítésre jogosult a vállalkozó vasúti társaságtól olyan késés esetén, amikor a jegy árát a 18. cikkkel összhangban nem térítették vissza. A késések esetén fizetendő legalacsonyabb összegű kártérítések a következők:

a) a menetjegy árának 25 %-a 60–119 perces késés esetén;

b) a menetjegy árának 50 %-a 120 perces vagy azt meghaladó késés esetén.

(2) Az (1) bekezdés azokra az utasokra is vonatkozik, akik utazási igazolvánnyal vagy vasúti bérlettel rendelkeznek. Ha az említett utasok ismétlődő késéseknek vagy járatkimaradásoknak vannak kitéve igazolványuk vagy bérletük érvényességi ideje alatt, megfelelő kártérítésre jogosultak a vállalkozó vasúti társaságok kártérítési szabályai alapján. Ezekben a szabályokban ismertetni kell a késések meghatározásának és a kártérítések számításának kritériumait. Amennyiben egy utazási igazolvány vagy bérlet érvényességi ideje alatt 60 percnél rövidebb késések ismétlődnek, a késéseket összesíteni lehet, és az utasok ez alapján kártérítést kaphatnak a vállalkozó vasúti társaság kártérítési szabályaival összhangban.

(3) A (2) bekezdés sérelme nélkül, a késésért járó kártérítést a késedelmes szolgáltatásért az utas által ténylegesen fizetett teljes árhoz viszonyítva kell kiszámítani. Amennyiben a személyszállítási szerződés menettérti útra szól, az oda-vagy a visszaúton elszenvedett késésekért fizetendő kártérítést a menetjegyen az utazás adott útszakaszára vonatkozóan feltüntetett árhoz viszonyítva kell kiszámítani. Amennyiben az egyes útszakaszok ára nincs külön feltüntetve a menetjegyen, a kártérítést a menetjegy árának feléhez viszonyítva kell kiszámítani. Ugyanígy, az utas számára legalább két egymást követő utazást lehetővé tevő személyszállítási szerződés bármely egyéb formája szerinti utazás során elszenvedett késedelmes szolgáltatás esetén a kártérítést a teljes árhoz viszonyítva arányosan kell kiszámítani.

(4) A késés időtartamának kiszámításakor nem kell figyelembe venni azokat a késéseket, amelyekről a vállalkozó vasúti társaság bizonyítani tudja, hogy az Unión kívül történtek.

(5) A Bizottság 2023. június 7-ig végrehajtási jogi aktust fogad el az e rendelet szerinti kártérítési kérelmekhez használandó közös formanyomtatvány létrehozásáról. Az említett közösformanyomtatványt olyan formátumban kell létrehozni, hogy az a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is akadálymentesen elérhető legyen. Az említett végrehajtási jogi aktust a 38. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(6) A tagállamok megkövetelhetik a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy a kártérítési kérelmeket meghatározott kommunikációs eszközökön keresztül fogadják be, feltéve hogy ez nem eredményez hátrányos megkülönböztetést. Az utasok jogosultak kérelmüket a (5) bekezdésben említett közös formanyomtatványon benyújtani. A vállalkozó vasúti társaság nem utasíthatja el a kártérítési kérelmet pusztán azon az alapon, hogy az utas nem az említett formanyomtatványt használta. Ha a kérelem nem kellően pontos, a vállalkozó vasúti társaságnak fel kell kérnie az utast arra, hogy pontosítsa kérelmét, és ehhez segítséget kell nyújtania a részére.

(7) A menetjegy árára vonatkozó kártérítést a kártérítési kérelem benyújtását követő egy hónapon belül ki kell fizetni. A kártérítés kifizetése történhet utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások formájában, amennyiben a feltételek rugalmasak, különösen az érvényességi idő és a célállomás tekintetében. Az utas kérelmére a kártérítést pénzben kell kifizetni.

(8) A menetjegy ára alapján járó kártérítést nem csökkenthetik pénzügyi tranzakciós költségek, például díjak, telefonköltség vagy postaköltség. A vállalkozó vasúti társaságok megállapíthatnak minimális összeghatárt, amely alatt nem fizetnek kártérítést. E határérték nem haladhatja meg a 4 EUR-t jegyenként.

(9) Az utas nem jogosult kártérítésre, ha a késésről a jegyvásárlást megelőzően tájékoztatták, vagy ha az utazásnak másik szolgáltatással vagy helyettesítő utazási megoldással való folytatása következtében a késés a 60 percet nem haladja meg.

(10) A vállalkozó vasúti társaság nem kötelezhető kártérítés fizetésére olyan esetben, amikor bizonyítani tudja, hogy a késést, a csatlakozásmulasztást vagy a járatkimaradást közvetlenül a következők okozták vagy hogy a késés, a csatlakozásmulasztás vagy a járatkimaradás szervesen kapcsolódott a következőkhöz:

- a) a vasúti üzemmel össze nem függő rendkívüli körülmények – például szélsőséges időjárási körülmények, jelentős természeti katasztrófák vagy súlyos népegészségügyi válsághelyzetek –, amelyeket a vállalkozó vasúti társaság az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelyek következményeit nem háríthatta el;
- b) az utas hibája; vagy
- c) egy harmadik fél magatartása, amelyet a vállalkozó vasúti társaság az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el, mint például személyek a síneken, vezetékek eltulajdonítása, fedélzeti vészhelyzetek, bűnüldözési tevékenységek, szabotázs vagy terrorizmus.

A vállalkozó vasúti társaság személyzete által folytatott sztrájk, az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más társaságok cselekményei vagy mulasztásai, valamint a pályahálózat-működtetők és az állomásüzemeltetők cselekményei vagy mulasztásai nem tartoznak az első albekezdés c) pontjában említett mentesség hatálya alá.

20. cikk

Segítségnyújtás

(1) Késéssel történő érkezés vagy indulás vagy járatkimaradás esetén a vállalkozó vasúti társaságnak vagy az állomás üzemeltetőjének folyamatosan tájékoztatnia kell az utasokat a kialakult helyzetről, valamint a szolgáltatás vagy a helyettesítő szolgáltatás várható indulási és érkezési idejéről, amint ez az információ rendelkezésre áll. Amennyiben a menetjegy-értékesítők és az utazásszervezők rendelkeznek ezzel az információval, azt ők is kötelesek az utas rendelkezésére bocsátani.

(2) Az (1) bekezdésben említett, legalább 60 perces késés vagy járatkimaradás esetén a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatást működtető vállalkozó vasúti társaság köteles térítésmentesen felajánlani az utasok részére az alábbiakat:

- a) a várakozási időhöz észszerűen mérten ételek és frissítők, amennyiben azok a vonaton vagy az állomáson rendelkezésre állnak, vagy észszerűen odaszállíthatók olyan szempontokat figyelembe véve, mint a beszállítótól való távolság, a szállítási idő és a költségek;
- b) szállodai vagy egyéb szálláshely, valamint a vasútállomás és a szálláshely közötti szállítás azokban az esetekben, amikor egy- vagy többéjszakás tartózkodás vagy többlettartózkodás válik szükségessé, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges. Azokban az esetekben, amikor az ilyen tartózkodás a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatt válik szükségessé, a vállalkozó vasúti társaság legfeljebb három éjszakára korlátozhatja az elszállásolási kötelezettség időtartamát. Lehetőség szerint figyelembe kell venni a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hozzáférési igényeit, valamint a segítő kutyák szükségleteit;
- c) amennyiben a vonat a pályán akadt el, szállítás a vonattól a vasútállomásra, a szolgáltatás alternatív kiindulási helyére vagy végső célállomására, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges.

(3) Amennyiben a vasúti szolgáltatás megszakadt és az a továbbiakban vagy észszerű időn belül nem folytatható, a vállalkozó vasúti társaságok kötelesek az utasok számára a lehető legrövidebb időn belül alternatív szállítási szolgáltatást biztosítani, és megtenni az ehhez szükséges intézkedéseket.

(4) A vállalkozó vasúti társaságoknak tájékoztatniuk kell az érintett utasokat, hogy milyen módon kérhetnek igazolást arról, hogy a vasúti járat késett, csatlakozás elmulasztásához vezetett vagy kimaradt. Ezt az igazolást a 18. cikkben foglalt rendelkezésekkel összefüggésben is alkalmazni kell.

(5) Az (1)–(4) bekezdés alkalmazása során az üzemeltető vállalkozó vasúti társaságnak különös figyelmet kell fordítania a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek, valamint bármely őket kísérő személy és a segítő kutyák igényeire.

(6) Amennyiben a 2012/34/EU irányelv 13a. cikkének (3) bekezdésével összhangban vészhelyzeti tervek elkészítésére kerül sor, a vállalkozó vasúti társaságoknak egyeztetniük kell az állomás üzemeltetőjével és a pályahálózat-működtetővel, hogy azok fel legyenek készítve az olyan jelentős üzemzavarokra és hosszú késésekre, amelyek nyomán nagyszámú utas rekedhet az állomáson. A vészhelyzeti tervekben szerepelniük kell a riasztási és az információs rendszerek hozzáférhetőségére vonatkozó követelményeknek is.

V. FEJEZET

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ ÉS A CSÖKKENT MOZGÁSKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK

21. cikk

Közlekedéshez való jog

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek képviselőinek aktív részvételével a fogyatékossgal élő személyek – a nemzeti gyakorlatokkal összhangban segítőként elismert segítők is beleértve – és a csökkent mozgásképességű személyek szállítása tekintetében megkülönböztetésmentes hozzáférési szabályokat kell megállapítaniuk és alkalmazniuk. Az említett szabályokban figyelembe kell venni az 1300/2014/EU rendelet mellékletének 4.4.3. pontjában említett megállapodásokat, mindenképp arra vonatkozóan, hogy mely szervezet felelős a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek részére biztosítandó segítségnyújtásért.

(2) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára többletköltségek nélkül kell helyfoglalást és menetjegyet kínálni. A vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő és az utazásszervező a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyektől nem tagadhatja meg a helyfoglalás elfogadását vagy a menetjegy kiadását és nem követelheti meg, hogy egy másik személy kíséje az ilyen személyeket, kivéve, ha ez az (1) bekezdésben említett hozzáférési szabályoknak való megfelelés érdekében feltétlenül szükséges.

22. cikk

A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeknek nyújtott tájékoztatás

(1) A 21. cikk (1) bekezdésben említett hozzáférési szabályok értelmében a vállalkozó vasúti társaságnak, az állomás üzemeltetőjének, a menetjegy-értékesítőnek és az utazásszervezőnek kérésre tájékoztatást kell nyújtania a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára az állomás és annak létesítményei, valamint a vasúti szolgáltatások akadálymentességéről és a járművekhez való hozzáférés feltételeiről – többek között a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletben és az (EU) 2019/882 irányelvben foglalt rendelkezéseknek megfelelő akadálymentes formátumokban –, valamint tájékoztatniuk kell a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeket a vonat felszereltségéről.

(2) Amennyiben a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező él a 21. cikk (2) bekezdése szerinti eltéréssel, a helyfoglalás vagy a jegykiadás megtagadását, vagy a kíséret megkövetelését követő öt munkanapon belül kérésre írásban tájékoztatnia kell ennek okairól az érintett fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyt. A vállalkozó vasúti társaságnak, a menetjegy-értékesítőnek vagy az utazásszervezőnek észszerű erőfeszítést kell tennie arra, hogy a szóban forgó személy szükségleteire figyelemmel a számára elfogadható alternatív közlekedési lehetőséget javasoljon.

(3) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a személyzet nélküli állomásokon biztosítaniuk kell, hogy a 21. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokkal összhangban könnyen hozzáférhető információk álljanak rendelkezésre a legközelebbi személyzettel ellátott állomásokról és a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek számára közvetlenül elérhető segítségnyújtásról, többek között a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU bizottsági rendeletben és az (EU) 2019/882 irányelvben foglalt rendelkezéseknek megfelelő akadálymentes formátumokban.

23. cikk

Segítségnyújtás a vasútállomásokon és a vonat fedélzetén

(1) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek részére a következő segítségnyújtást kell biztosítani:

- a) a nemzeti gyakorlatokkal összhangban segítőként elismert segítő kedvezményes áron vagy adott esetben térítésmentesen utazhat, és számára – amennyiben ez megoldható – a fogyatékossgal élő személy mellett kell ülőhelyet biztosítani;
- b) amennyiben egy vállalkozó vasúti társaság a 21. cikk (2) bekezdésével összhangban megköveteli, hogy az utas kísérről utazzon a vonat fedélzetén, akkor a kísérről utazó személy térítésmentesen utazásra jogosult, és számára – amennyiben ez megoldható – a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személy mellett kell ülőhelyet biztosítani;

- c) a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára lehetővé kell tenni, hogy – az idevágó nemzeti joggal összhangban – segítő kutya kísérje őket;
- d) személyzet nélküli vonatok esetén az állomások üzemeltetőinek vagy a vállalkozó vasúti társaságoknak a 20. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokkal összhangban térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítaniuk a vonatra való felszálláskor és a vonatról való leszálláskor, ha az állomáson rendelkezésre áll képzett személyzet;
- e) személyzettel ellátott vasútállomásról való elindulás, ott történő átszállás vagy az oda történő megérkezés során az állomás üzemeltetőjének vagy a vállalkozó vasúti társaságnak térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítania oly módon, hogy az érintett személy fel tudjon szállni a vonatra, át tudjon szállni egy olyan csatlakozó vasúti járatra, amelyre menetjeggyel rendelkezik vagy le tudjon szállni a vonatról, amennyiben az állomáson rendelkezésre áll képzett személyzet. Amennyiben a segítségnyújtás iránti igényt a 24. cikk a) pontjának megfelelően előre bejelentik, az állomás üzemeltetője vagy a vállalkozó vasúti társaság köteles biztosítani a kért segítségnyújtást;
- f) személyzet nélküli állomásokon a vállalkozó vasúti társaságoknak térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítaniuk a vonat fedélzetén, valamint a vonatra való felszálláskor és a vonatról való leszálláskor, ha a vonat képzett kísérő személyzettel rendelkezik;
- g) a vonat fedélzetén vagy az állomáson lévő képzett kísérő személyzet hiányában az állomások üzemeltetőinek vagy a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára biztosítsák a vasúti utazáshoz való hozzáférést;
- h) a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek ugyanazokat a fedélzeti szolgáltatásokat vehessék igénybe, mint a többi utas, amennyiben a szóban forgó személyek nem tudják önállóan és biztonságosan igénybe venni az említett szolgáltatásokat.

(2) A 21. cikk (1) bekezdésében említett szabályokban meg kell állapítani az e cikk (1) bekezdésében említett jogok gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezéseket.

24. cikk

A segítségnyújtás körülményei

A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek együtt kell működniük annak érdekében, hogy egyetlen értesítési mechanizmust biztosítva, a 21. és a 23. cikkben meghatározottak szerint térítésmentes segítséget nyújtsanak a fogyatékossgal élő és csökkent mozgásképességű személyek számára, az alábbi pontoknak megfelelően:

- a) a segítségnyújtás feltétele, hogy az utas ilyen segítségnyújtás iránti igényéről legalább 24 órával annak szükségessége előtt értesítse a vállalkozó vasúti társaságot, az állomás üzemeltetőjét, vagy azt a menetjegy-értékesítőt, illetve utazásszervezőt, amelytől a menetjegyet megvásárolták vagy adott esetben az f) pontban említett egyablakos kapcsolattartó pontot. Egy vasúti utazásra vonatkozóan elegendő egy értesítést küldeni. Az ilyen értesítést továbbítani kell az utazásban közreműködő minden vállalkozó vasúti társaságnak és állomásüzemeltetőnek.

Az értesítést az alkalmazott kommunikációs módtól függetlenül többletköltségek nélkül kell fogadni.

Amennyiben a menetjegy vagy bérlet többszöri utazásra jogosít, egy értesítés elegendő, feltéve, hogy elegendő információ áll rendelkezésre a további utazások időpontjáról, és a szóban forgó értesítést minden esetben legalább 24 órával az első segítségnyújtás szükségessége előtt kell megtenni. Az utas és/vagy annak képviselője köteles minden észszerű erőfeszítést megtenni annak érdekében, hogy az ilyen további utazások lemondását legalább 12 órával előre bejelentse.

A tagállamok legkésőbb 2026. június 30-ig engedélyezhetik az értesítésekre vonatkozóan az első, második és harmadik albekezdésben előírt 24 órás időszak legfeljebb 36 órára történő meghosszabbítását. Ilyen esetekben a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az említett engedély megadásáról, és ismertetik az említett időszak lerövidítése érdekében már meghozott vagy tervezett intézkedéseket;

- b) a vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek valamennyi, az értesítések fogadásához szükséges intézkedést meg kell tenniük. Amennyiben a menetjegy-értékesítők nem tudják kezelni az ilyen értesítéseket, alternatív vásárlási pontokat kell javasolniuk vagy alternatív módokat kell megadniuk az értesítés megtételéhez;
- c) amennyiben nem kerül sor az a) pontnak megfelelő értesítésre, a vállalkozó vasúti társaságnak és az állomás üzemeltetőjének minden észszerű lépést meg kell tennie annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a fogyatékkal élő vagy a csökkent mozgásképességű személy számára az utazás lehetővé tétele érdekében;
- d) e cikk f) pontjának sérelme nélkül az állomás üzemeltetőjének vagy bármely más felhatalmazott személynek ki kell jelölnie azokat a helyeket, ahol a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek a vasútállomásra való megérkezésüket bejelenthetik és ahol segítséget kérhetnek. Az ilyen helyek kijelölésével és az azokra vonatkozó tájékoztatással kapcsolatos feladatokról a 21. cikk (1) bekezdésében foglalt hozzáférési szabályokban kell rendelkezni;
- e) a segítségnyújtás feltétele, hogy a fogyatékkal élő vagy a csökkent mozgásképességű személy a kijelölt helyen megjelenjen az ilyen segítséget nyújtó vállalkozó vasúti társaság vagy állomásüzemeltető által előzetesen megállapított időpontban. Ezen időpont legfeljebb 60 perccel előzheti meg a közzétett indulási időt, vagy azt az időpontot, amelyre az összes utast kéri, hogy jelenjék meg. Ha nem állapítanak meg olyan időpontot, amelyen belül a fogyatékkal élő vagy a csökkent mozgásképességű személynek meg kellene jelennie, a személynek a kijelölt helyen legalább 30 perccel a közzétett indulási idő előtt vagy azon időpont előtt kell megjelenennie, amelyre az összes utast kéri, hogy jelenjék meg;
- f) a tagállamok megkövetelhetik, hogy az állomásüzemeltetők és a vállalkozó vasúti társaságok a területükön együttműködjenek a fogyatékkal élő személyeket és a csökkent mozgásképességű személyeket segítő egyablakos kapcsolattartó pontok létesítése és működtetése céljából. Az egyablakos kapcsolattartó pontok működési feltételeit a 21. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokban kell meghatározni. Az említett egyablakos kapcsolattartó pontok feladata a következő:

i. segítségnyújtás iránti kérések fogadása az állomásokon;

ii. segítségnyújtás iránti egyedi kérések továbbítása az állomásüzemeltetők és a vállalkozó vasúti társaságok felé; valamint

iii. az akadálymentességgel kapcsolatos tájékoztatás.

25. cikk

A mozgást segítő eszközök, segédeszközök és segítő kutyák tekintetében nyújtott kártérítés

(1) Amennyiben valamely vállalkozó vasúti társaság vagy állomásüzemeltető elveszíti vagy megrongálja egy fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű személy mozgást segítő eszközét – többek között a kerekesszéket –, segédeszközét, vagy segítő kutyájának az elvesztését vagy sérülését okozza, felelősség terheli az okozott kárért, veszteségért vagy sérülésért, és indokolatlan késedelem nélkül kártérítést kell nyújtania. Az említett kártérítésnek tartalmaznia kell a következőket:

- a) az elveszített vagy megrongálódott mozgást segítő eszköz vagy segédeszköz pótlásának vagy javításának a költséget;
- b) a az elveszített vagy sérülést szenvedett segítő kutya pótlásának vagy sérülése kezelésének a költsége, valamint

- c) a mozgást segítő eszköz, segédeszköz vagy segítő kutya ideiglenes pótlásának észszerű költségei, amennyiben a vállalkozó vasúti társaság vagy az állomásüzemeltető a (2) bekezdéssel összhangban nem biztosít ilyen pótlást.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek sürgősen minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy biztosítsák a mozgást segítő eszközt vagy a segédeszközt ideiglenesen helyettesítő, azonnal szükséges eszközt vagy segédeszközt. A fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személy számára lehetővé kell tenni, hogy az (1) bekezdésben említett kártérítés kifizetéséig megtartsa a szóban forgó ideiglenes helyettesítő eszközt vagy segédeszközt.

26. cikk

A személyzet képzése

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek biztosítaniuk kell a következőket a személyzet minden olyan tagja – beleértve az újonnan felvett tagokat is –, aki rendes feladatai részeként közvetlenül segítséget nyújt fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyeknek, fogyatékossgal kapcsolatos képzésben részesül annak érdekében, hogy tisztában legyen e személyek igényei kielégítésének módjával.

Az állomáson vagy a vonatokon dolgozó, az utazóközönséggel közvetlen kapcsolatba kerülő személyzet minden tagja részére a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek igényeivel kapcsolatos tájékozottságot növelő képzés és rendszeres frissítő képzések megtartása.

(2) A vállalkozó vasúti társaságok és az állomásüzemeltetők elfogadhatják a fogyatékossgal élő alkalmazottak, és megfontolhatják a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű utasok és/vagy az őket képviselő szervezetek (1) bekezdésben említett képzésen való részvételét.

VI. FEJEZET

BIZTONSÁG, PANASZOK ÉS SZOLGÁLTATÁSMINŐSÉG

27. cikk

Az utasok személyes biztonsága

A hatóságokkal egyetértésben a vállalkozó vasúti társaságoknak, a pályahálózat-működtetőknek és az állomások üzemeltetőinek saját felelősségi körén belül meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket, és azokat hozzá kell igazítaniuk a hatóságok által meghatározott biztonsági szinthez, a vasútállomásokon és a vonatokon az utasok személyes biztonságának biztosítása, valamint a kockázatok kezelése érdekében. Együtt kell működniük és információt kell cserélniük a biztonság szintjét feltehetően csökkentő cselekmények megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatról.

28. cikk

Panaszok

(1) Saját felelősségi körükön belül az egyes vállalkozó vasúti társaságoknak és az éves átlagban a napi több mint 10 000 utast kiszolgáló állomások egyes üzemeltetőinek kivétel nélkül létre kell hozniuk egy panasztételi mechanizmust az e rendelet hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek vonatkozásában. E szereplőknek az utasok számára széles körben ismertté kell tenniük elérhetőségeiket és munkanyelvüket vagy munkanyelveiket. Ez a mechanizmus nem alkalmazandó a III. fejezet vonatkozásában.

(2) Az (1) bekezdésben említett mechanizmusok keretében az utasok bármely érintett vállalkozó vasúti társaságnál vagy állomásüzemeltetőnél benyújthatják az említettek felelősségi körébe tartozó panaszt. Az ilyen panaszokat az érintett esemény bekövetkeztétől számított három hónapon belül kell megtenni. A címzettnek a panasz kézhezvételétől számított egy hónapon belül indoklással ellátott választ kell adnia, vagy – indokolt esetben – tájékoztatnia kell az utast arról, hogy a

panasz kézhezvételének időpontjától számított három hónapon belül választ fog kapni. A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a 33. és a 34. cikkben említett panaszkezelési eljárást is magában foglaló panaszkezelési eljárás teljes időtartama alatt meg kell őrizniük a panaszok kivizsgálásához szükséges adatokat, és azokat kérésre a nemzeti végrehajtó szervek rendelkezésére kell bocsátaniuk.

(3) A panaszkezelési eljárás részleteit nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni egyebek mellett a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is. Ezt a tájékoztatást kérésre elérhetővé kell tenni legalább azon a nyelven vagy azokon a nyelveken, amely vagy amelyek a vállalkozó vasúti társaság működési helye szerinti tagállam hivatalos nyelve vagy nyelvei.

(4) A vállalkozó vasúti társaságnak a 29. cikk (2) bekezdésében említett jelentésben közzé kell tennie az utasoktól beérkezett panaszok számát és típusait, a feldolgozott panaszokat, a válaszadási időt és a helyzet javítására tett esetleges intézkedéseket.

29. cikk

Szolgáltatásminőségi előírások

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak szolgáltatásminőségi előírásokat kell megállapítaniuk, és a szolgáltatásminőség fenntartása érdekében minőségbiztosítási rendszert kell alkalmazniuk. A szolgáltatásminőségi előírásoknak ki kell terjedniük legalább a III. mellékletben felsorolt elemekre.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak saját teljesítményüket a szolgáltatásminőségi előírásokban foglaltak alapján kell nyomon követniük. 2023. június 30-ig, majd azt követően kétévente jelentést kell közzétenniük honlapjukon a szolgáltatásminőségi teljesítményükről. Ezeket a jelentéseket az Európai Unió Vasúti Ügynöksége honlapján is közzé kell tenni.

(3) Az állomások üzemeltetőinek a III. mellékletben felsorolt releváns elemek alapján kell kidolgozniuk a szolgáltatásminőségi előírásokat. Teljesítményüket az említett előírások alapján kell nyomon követniük, és kérésre hozzáférést kell biztosítaniuk nemzeti hatóságai számára a teljesítményükre vonatkozó információkhoz.

VII. FEJEZET

TÁJÉKOZTATÁS ÉS VÉGREHAJTÁS

30. cikk

Az utasok tájékoztatása jogaikról

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek a vasúti menetjegyek értékesítése során tájékoztatniuk kell az utasokat az e rendelet szerinti jogaikról és kötelezettségeikről. Ezen tájékoztatási kötelezettségnek való megfelelés érdekében használhatják ezen rendelet rendelkezéseinek összefoglalóját, amelyet a Bizottság az Unió összes hivatalos nyelvén elkészít és rendelkezésükre bocsát. Az említett tájékoztatást – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint az 1300/2014/EU rendeletben szereplő rendelkezéseknek megfelelően akadálymentesen hozzáférhető formátumban, papíralapú vagy elektronikus formátumban vagy bármely egyéb módon kell nyújtaniuk. E tájékoztatásban pontosan meg kell adniuk, hogy hol lehet tájékozódni járatki-maradás, elmulasztott csatlakozás vagy jelentős késés esetén.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek megfelelő módon tájékoztatniuk kell az utasokat – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, illetve az 1300/2014/EU rendeletben szereplő rendelkezéseknek megfelelően akadálymentesen hozzáférhető formátumban – az állomáson, a vonaton és a honlapjukon az e rendelet szerinti jogaikról és kötelezettségeikről, valamint a 31. cikk alapján a tagállamok által kijelölt szerv vagy szervek elérhetőségeiről.

31. cikk

Nemzeti végrehajtó szervek kijelölése

- (1) Mind egyes tagállam kijelöli az e rendelet végrehajtásáért felelős szervet vagy szerveket. Minden egyes szervnek meg kell hoznia azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják az utasok jogainak tiszteletben tartását.
- (2) Minden egyes szerv szervezetileg, a finanszírozásra vonatkozó döntések, a jogi struktúra és a döntéshozatal tekintetében független kell, hogy legyen a pályahálózat-működtetőktől, a díjszabási szervektől, az elosztási szervektől és a vállalkozó vasúti társaságoktól.
- (3) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az e cikknek megfelelően kijelölt szervről vagy szervekről, valamint annak vagy azoknak a hatásköréről. A Bizottság és a kijelölt szervek a honlapjukon közzéteszik ezt a tájékoztatást.
- (4) Az állomások üzemeltetőire és a pályahálózat-működtetőkre vonatkozó, az e fejezetben előírt végrehajtási kötelezettségek mindaddig nem alkalmazandók Ciprusra és Máltára, amíg ezen országok a területükön nem hoznak létre vasúti rendszert, a vállalkozó vasúti társaságokra pedig mindaddig, amíg engedélyt nem kapnak a Ciprus és Málta által a 2. cikk (1) bekezdésével összhangban kijelölt engedélyező hatóságtól.

32. cikk

Végrehajtási feladatok

- (1) A nemzeti végrehajtó szerveknek szorosan figyelemmel kell kísérniük az e rendeletnek – ezen belül az e rendeletben említettek mértékéig a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletnek – való megfelelést, és minden szükséges intézkedést meg kell hozniuk annak biztosítása érdekében, hogy érvényesüljenek az utasok jogai.
- (2) A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek és a pályahálózat-működtetőknél, valamint a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknél a nemzeti végrehajtó szervek kérésére indokolatlan késlekedés nélkül, de minden esetben legfeljebb három hónapon belül a nemzeti végrehajtó szervek rendelkezésre kell bocsátaniuk az (1) bekezdés céljából a megfelelő dokumentumokat és információkat. Összetett esetekben a nemzeti végrehajtó szerv a kérelem kézhezvételétől számított legfeljebb három hónappal meghosszabbíthatja ezt a határidőt. Feladataik ellátása során a nemzeti végrehajtó szerveknek figyelembe kell venniük a 35. cikk alapján panaszkezelésre kijelölt szervtől kapott információkat, ha az egy másik szerv. A nemzeti végrehajtó szervek a panaszkezelő szerv által továbbított egyéni panaszok alapján is foganatosíthatnak végrehajtási intézkedéseket.
- (3) A nemzeti végrehajtó szerveknek kétévente, a soron következő naptári év szerinti június 30-ig statisztikákat tartalmazó jelentést kell közzétenniük tevékenységükről, így többek között az alkalmazott szankciókról is. Az említett jelentéseket az Európai Unió Vasúti Ügynöksége honlapján is közzé kell tenni.
- (4) A vállalkozó vasúti társaságoknak meg kell adniuk elérhetőségeiket a működési helyük szerinti tagállamok nemzeti végrehajtó szervének vagy szerveinek.

33. cikk

A nemzeti végrehajtó szervek és egyéb szervek általi panaszkezelés

- (1) A 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁵⁾ értelmében a fogyasztók rendelkezésére álló alternatív vitarendezési lehetőségek sérelme nélkül, ha egy utas a 28. cikknek megfelelően panaszt tett a vállalkozó vasúti társaságnál vagy az állomás üzemeltetőjénél és a panasztétel eredménytelen volt, panaszt tehet az eredeti panasz elutasítására vonatkozó értesítés kézhezvételét követő három hónapon belül a nemzeti végrehajtó szervnél vagy az e cikk (2) bekezdése szerint kijelölt bármely egyéb szervnél. Amennyiben nem érkezik válasz az eredeti panasztételt követő 3 hónapon belül, akkor az utasnak jogában áll panaszt tenni a nemzeti végrehajtó szervnél vagy a (2) bekezdés szerint kijelölt bármely egyéb szervnél. Amennyiben szükséges, e szervnek tájékoztatnia kell a panaszt arról, hogy egyéni jogorvoslat érdekében jogában áll alternatív vitarendezési szervnél panaszt tenni.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/11/EU irányelve (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról (HL L 165., 2013.6.18., 63. o.).

(2) E rendelet feltételezett megsértése miatt bármely utas panaszt tehet a nemzeti végrehajtó szervnél vagy egy tagállam által e célból kijelölt más megfelelő szervnél.

(3) A nemzeti végrehajtó szervezetnek vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervnek a panasz kézhezvételétől számított két héten belül vissza kell igazolnia a kézhezvételt. A panaszkezelési eljárás legfeljebb három hónapot vehet igénybe a panaszkezelési eljárás megnyitásától számítva. Összetett esetekben az említett szerv dönthet az említett határidő hat hónapra való meghosszabbításáról. Ilyen esetben tájékoztatni kell az utast a határidő meghosszabbításának okairól és az eljárás lezárásához előreláthatóan szükséges időről. Kizárólag a bírósági eljárást igénylő ügyek tarthatnak hat hónapnál hosszabb ideig. Amennyiben az említett szerv egyben a 2013/11/EU irányelv szerinti alternatív vitarendezési szervnek is minősül, az említett irányelvben előírt határidők alkalmazandók.

A panaszkezelési eljárásban való részvételt akadálymentesítés révén lehetővé kell tenni a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is.

(4) A vállalkozó vasúti társaságokkal kapcsolatos, az utasok által tett panaszokat azon tagállam nemzeti végrehajtó szervének vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervének kell kezelnie, amely az adott társaság működési engedélyét kiadta.

(5) Amennyiben egy panasz olyan feltételezett jogsértésre vonatkozik, amelyet egy állomás üzemeltetője vagy egy pályahálózat-működtető követett el, a panaszt azon tagállam nemzeti végrehajtó szervének vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervének kell kezelnie, amelynek területén az esemény bekövetkezett.

(6) A 34. cikk alapján megvalósuló együttműködés keretében a nemzeti végrehajtó szervek indokolt esetben eltérhetnek az e cikk (4) vagy (5) bekezdésében vagy a mindkét említett bekezdésben foglaltaktól, ha ez – különösen nyelvi vagy a lakóhellyel összefüggő okokból – az utas érdekeit szolgálja.

34. cikk

A nemzeti végrehajtó szervek közötti adatcsere és határokon átnyúló együttműködés

(1) Amennyiben egy tagállam a 31. és a 33. cikk alapján eltérő szerveket jelöl ki, jelentéstételi mechanizmusokat kell kialakítani az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban közöttük megvalósuló információcsere biztosításához annak elősegítése érdekében, hogy a nemzeti végrehajtó szerv el tudja látni felügyeleti és végrehajtó feladatait, és hogy a 33. cikk alapján kijelölt panaszkezelő szerv pedig beszerezhesse az egyéni panaszok kivizsgálásához szükséges információkat.

(2) A nemzeti végrehajtó szervezetnek koordinálási célból meg kell osztaniuk egymással a munkájukkal, valamint a döntéshozatali elveikkel és gyakorlatukkal kapcsolatos információkat. A Bizottság támogatja őket e feladatuk végrehajtásában.

(3) Az olyan összetett esetekben, amikor több panasz került benyújtásra, több üzemeltető érintett, határátlépéssel járó utazásról van szó vagy az érintett társaság engedélyét kiadótól eltérő tagállam területén következett be baleset, különösen amennyiben nem egyértelmű, hogy melyik nemzeti végrehajtó szerv az illetékes vagy ha ez elősegítené vagy felgyorsítaná a panaszrendezést, a nemzeti végrehajtó szervezetnek együtt kell működniük egy „vezető” szerv kijelölésében, amelynek az utasok vonatkozásában egyablakos kapcsolattartó pontként kell eljárnia. Az érintett nemzeti végrehajtó szervezetnek, többek között információmegosztás, a dokumentumok fordításához nyújtott segítség és a balesetek körülményeivel kapcsolatos tájékoztatás révén, együtt kell működniük a panaszrendezés elősegítése érdekében. Az utasokat tájékoztatni kell arról, hogy melyik szerv jár el „vezető” szervként.

VIII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

35. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok megállapítják az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést ezek végrehajtására. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok e szabályokról és intézkedésekről tájékoztatják a Bizottságot, és haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot az e szabályokat érintő minden későbbi módosításról.

(2) A 34. cikkben említett együttműködés keretében a 33. cikk (4) és (5) bekezdése céljából illetékes nemzeti végrehajtó szervnek a panaszt kezelő nemzeti végrehajtó szerv kérésére ki kell vizsgálnia e rendeletnek ez utóbbi által azonosított megsértését, és szükség esetén büntetéseket kell kiszabnia.

36. cikk

Felhatalmazás

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 37. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e rendelet módosítása vonatkozásban a következőkre tekintettel:

- a) a 15. cikk (2) bekezdésében megállapított pénzügyösszeg kiigazítása a Bizottság (Eurostat) által közzétett uniós szintű harmonizált fogyasztói árindexben – az energia és a feldolgozatlan élelmiszerek kivételével – bekövetkezett változások figyelembevétele érdekében;
- b) az I. melléklet módosítása a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) A. függelékében foglalt, a nemzetközi vasúti személyszállítási szerződésre (CIV) vonatkozó egységes szabályok módosításainak figyelembevétele érdekében.

37. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 36. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ötéves időtartamra szól 2021. június 6-tól kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 36. cikk szerinti felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 36. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

38. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

39. cikk

Jelentés

A Bizottság 2026. június 7-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a rendelet végrehajtásáról és eredményeiről.

A jelentés az e rendelet alapján szolgáltatott információkon alapul. A jelentéshez adott esetben megfelelő javaslatokat kell csatolni.

40. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1371/2007/EK rendelet 2023. június 7-én hatályát veszti.

A hatályon kívül helyezett rendeletre történő hivatkozásokat erre a rendeletre való hivatkozásnak kell tekinteni és az IV. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

41. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2023. június 7-től kezdődően kell alkalmazni.

A 6. cikk (4) bekezdését azonban 2025. június 7-től kezdődően kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D.M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A.P. ZACARIAS

I. MELLÉKLET

KIVONAT A NEMZETKÖZI VASÚTI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉSRE VONATKOZÓ EGYSÉGES SZABÁLYOKBÓL (CIV)

A. függelék A nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló egyezmény módosításáról szóló, 1999. június 3-i jegyzőkönyvvel módosított, a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló, 1980. május 9-i egyezményhez (COTIF)

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

3. cikk

Fogalommeghatározások

Az egységes szabályok alkalmazásában

- a) „fuvarozó”: az a szerződéses szállító, amellyel az utas ezen egységes szabályok szerinti szállítási szerződést kötött, vagy az e szerződés értelmében felelős részfuvarozó;
- b) „helyettesítő fuvarozó”: olyan szállító, amely nem kötött szállítási szerződést az utassal, de amelyre az a) pontban említett fuvarozó egészben vagy részben rábízta a vasúti szállítás teljesítését;
- c) „általános fuvarozási feltételek”: a fuvarozóra vonatkozó feltételek az egyes tagállamokban hatályos általános feltételek vagy díjszabás formájában, amelyek a fuvarozási szerződés megkötésével annak szerves részévé váltak;
- d) „jármű”: az utasok szállítása során szállított gépjármű vagy pótkocsi;

II. CÍM

A SZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE ÉS TELJESÍTÉSE

6. cikk

Szállítási szerződés

- (1) A szállítási szerződéssel a fuvarozó arra vállal kötelezettséget, hogy az utast, valamint – adott esetben – útipoggyászt és járművét a célállomásra szállítja, és a célállomáson az útipoggyászt és a járműveket átadja.
- (2) A szállítási szerződést az utasnak átadott egy vagy több menetjegy tanúsítja. Ugyanakkor, a 9. cikkre figyelemmel, a menetjegy hiánya, szabálytalansága vagy elveszése nem érinti a szerződés létét és érvényességét, és arra továbbra is a jelen egységes szabályok vonatkoznak.
- (3) A menetjegy vélelmet állít fel a szállítási szerződés megkötésére és tartalmára vonatkozóan, amellyel szemben azonban ellenbizonyításnak van helye.

7. cikk

Menetjegy

- (1) Az általános szállítási feltételek meghatározzák a menetjegy alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és betűtípust, amelyet a menetjegy kinyomtatásánál és kiállításánál használni kell.
- (2) A menetjegyen legalább a következőknek szerepelnie kell:
 - a) a fuvarozó vagy fuvarozók;
 - b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - c) minden egyéb adat, amely szükséges a szállítási szerződés megkötésének és tartalmának bizonyításához, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy e szerződésből származó jogait érvényesíthesse.
- (3) Az utasnak a menetjegy átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították-e ki.

(4) A menetjegy átruházható, ha azt nem az utas nevére állították ki, és ha az utazást még nem kezdték meg.

(5) A menetjegy kiállítható olvasható írásjelekké alakítható elektronikus adathordozó formájában is. Az adatrögzítés és az adatkezelés során alkalmazott eljárásoknak funkcionális szempontból egyenértékűnek kell lenniük, különösen a menetjegyen feltüntetett adatok bizonyító erejét illetően.

8. cikk

A menetdíj megfizetése és visszatérítése

(1) A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat előre kell megfizetni.

(2) Az általános szállítási feltételek határozzák meg, hogy a menetdíjat milyen feltételek mellett kell visszatéríteni.

9. cikk

Utazási jogosultság. Az utazásból való kizárás

(1) Az utasnak az utazás megkezdésétől fogva érvényes menetjeggyel kell rendelkeznie, amelyet a jegyvizsgálat során köteles bemutatni. Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy:

a) az az utas, aki nem tud érvényes menetjegyet felmutatni, a menetdíjon felül pótdíjat köteles fizetni;

b) az az utas, aki a menetdíj vagy a pótdíj azonnali megfizetését megtagadja, az utazásból kizárható;

c) a pótdíj milyen feltételek mellett térítendő vissza.

(2) Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy az utazásból ki vannak zárva, vagy útközben kizárhatók azok az utasok, akik:

a) veszélyt jelentenek a szállítás biztonságára és a megfelelő üzemeltetésre vagy a többi utas biztonságára;

b) megengedhetetlen módon zavarják a többi utast,

továbbá, hogy ezek a személyek nem jogosultak a menetdíj és az útipoggyász fuvardíjának a visszatérítésére.

10. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles a vám- és egyéb hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni.

11. cikk

Vonatkimaradás és késés. Csatlakozásmulasztás

A fuvarozó szükség esetén köteles a csatlakozásmulasztást, illetőleg a vonatkimaradást a menetjegyen igazolni.

III. CÍM

KÉZIPOGGYÁSZ, ÁLLATOK, ÚTIPOGGYÁSZ ÉS JÁRMŰVEK SZÁLLÍTÁSA

I. FEJEZET

Közös rendelkezések

12. cikk

Tárgyak és állatok

(1) Az utas könnyen hordozható tárgyakat (kézipoggyászt), valamint élő állatot az általános szállítási feltételeknek megfelelően vihet magával. Az utas az általános szállítási feltételekben szereplő külön rendelkezéseknek megfelelően vihet magával nehezen hordozható tárgyakat. Nem szállíthatók kézipoggyászként az olyan tárgyak és állatok, amelyek a többi utast zavarhatják vagy kárt okozhatnak.

(2) Az utas az általános szállítási feltételeknek megfelelően adhat fel útipoggyászként tárgyakat és állatokat.

(3) A fuvarozó engedélyezheti a személyszállítás alkalmával járművek szállítását is, az általános szállítási feltételekben meghatározott különleges rendelkezések betartásával.

(4) A veszélyes áruk kézipoggyászként, útipoggyászként, illetve a jelen cím szerint vasúton szállított járművekben vagy járműveken való szállításának meg kell felelnie a veszélyes áruk nemzetközi vasúti fuvarozásáról szóló szabályzatnak (RID).

13. cikk

Vizsgálat

(1) A fuvarozó a szállítási előírások megszegésének alapos gyanúja esetében jogosult megvizsgálni, hogy a szállított tárgyak – a kézipoggyász, az útipoggyász, a jármű (ideértve annak rakományát) – és állatok megfelelnek-e a szállítási előírásoknak, ha ezt annak a tagállamnak a jogszabályai és előírásai, ahol a vizsgálatot végeznék, nem tiltják. Az utast meg kell hívni a vizsgálatához. Ha nem jelenik meg vagy nem érhető el, a vizsgálatot két független tanú jelenlétében kell végezni.

(2) Ha a szállítási előírások megsértését állapítják meg, a fuvarozó követelheti, hogy a vizsgálat költségeit az utas térítse meg.

14. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles az utazása során általa szállított tárgyak – kézipoggyász, útipoggyász, járművek (ideértve azok rakományát) – és állatok tekintetében a vám- és más közigazgatási hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni. Az utas köteles az említett tárgyak vizsgálatánál jelen lenni, kivéve, ha az egyes tagállamok jogszabályai és előírásai másként rendelkeznek.

II. FEJEZET

Kézipoggyász és állatok

15. cikk

Felügyelet

A vasúti személykocsiba bevitt kézipoggyász és állatok felügyelete az utas felelőssége.

III. FEJEZET

Útipoggyász

16. cikk

Útipoggyász-feladás

(1) Az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségeket az utas részére kiállított poggyászvevény tanúsítja.

(2) A poggyászvevény hiánya, rendellenessége vagy elveszése nem érinti az útipoggyász továbbítására vonatkozó megállapodások létét és érvényességét – figyelemmel a 22. cikkben foglaltakra is; az útipoggyász továbbítására ilyen esetben is a jelen egységes szabályok vonatkoznak.

(3) Ellenkező bizonyításig a poggyászvevény tanúsítja az útipoggyász feladását és a szállítás feltételeit.

(4) Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az útipoggyász láthatólag jó állapotban volt, amikor a fuvarozó átvette, és hogy az útipoggyász darabjainak a száma és tömege megfelelt a poggyászvevényen feltüntetetteknek.

17. cikk

Poggyászvevény

(1) Az általános szállítási feltételek határozzák meg a poggyászvevény alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a poggyászvevény kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk (5) bekezdését megfelelően kell alkalmazni.

(2) A poggyászvevénynek legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a) a fuvarozó vagy fuvarozók;
- b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
- c) minden egyéb utalás, amely szükséges az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.

(3) Az utasnak a poggyászvevény átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították ki.

18. cikk

Feladás és szállítás

(1) Amennyiben az általános szállítási feltételek nem állapítanak meg kivételt, útipoggyászt csak a legalább az útipoggyász rendeltetési állomásáig érvényes menetjegy felmutatása mellett lehet feladni. Egyebekben a feladás a feladási hely szerint érvényes előírásoknak megfelelően történik.

(2) Ha az általános szállítási feltételek megengedik az útipoggyásznak menetjegy felmutatása nélkül történő felvételét, a jelen egységes szabályoknak azok a rendelkezései, amelyek az utas útipoggyászára vonatkozó jogokat és kötelezettségeket tartalmazzák, megfelelően irányadók az útipoggyász feladójára is.

(3) A fuvarozó az útipoggyászt az utas által igénybe vett vonattól, szállítási módtól és útvonaltól eltérően is szállíthatja.

19. cikk

Az útipoggyász viteldíj megfizetése

A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat a feladáskor kell megfizetni.

20. cikk

Az útipoggyász megjelölése

Az utas köteles minden egyes útipoggyászdarabon jól látható helyen, megfelelően tartós és olvasható módon megjelölni:

- a) nevét és lakcímét;
- b) az útipoggyász rendeltetésállomását.

21. cikk

Az útipoggyász feletti rendelkezés joga

(1) Ha a körülmények lehetővé teszik, továbbá a vám- és más közigazgatási hatóságok nem követelik meg az ellenkezőjét, az utas kérheti útipoggyásza visszaszolgáltatását a feladási állomáson, a poggyászvevény átadása, továbbá – amennyiben ezt az általános szállítási feltételek előírják – a menetjegy bemutatása ellenében.

(2) Az általános szállítási feltételek más rendelkezéseket is tartalmazhatnak az útipoggyász feletti rendelkezési jogra vonatkozóan, különösen a célállomás módosítására és ennek esetleges pénzügyi következményeire, amit az utasnak kell viselnie.

22. cikk

Kiszolgáltatás

(1) Az útipoggyászt a poggyászvevény átadása és a küldeményt esetleg terhelő költségek megfizetése ellenében kell kiszolgáltatni.

A fuvarozó jogosult, de nem köteles vizsgálni, hogy a poggyászvevény birtokosa jogosult-e az útipoggyász átvételére.

(2) Az útipoggyásznak a poggyászvevény birtokosa részére történő kiszolgáltatásával egyenértékű, ha a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően:

- a) az útipoggyászt a vámhatóságnak a fuvarozó felügyelete alatt nem álló helyiségében vagy raktárában adják át;
- b) élő állatot harmadik személynek adnak át.

(3) A poggyászvevény birtokosa a rendeltetési állomáson követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását, mihamint a szerződés szerinti idő és az esetleges vám- és más közigazgatási hatósági eljárásokhoz szükséges idő eltelt.

(4) Ha a poggyászvevényt nem adják át, a fuvarozó csak annak a személynek köteles az útipoggyászt kiszolgáltatni, aki jogosultságát bizonyítja; a bizonyíték elégtelensége esetén a fuvarozó biztosítékot követelhet.

(5) Az útipoggyászt azon a rendeltetési állomáson kell kiszolgáltatni, amelyre feladták.

(6) A poggyászvevény birtokosa, akinek az útipoggyászt nem szolgáltatták ki, követelheti, hogy a poggyászvevényen igazolják azt a napot és órát, amikor ő az útipoggyász kiszolgáltatását a (3) bekezdésnek megfelelően követelte.

(7) A jogosult megtagadhatja az útipoggyász átvételét, ha a fuvarozó nem tesz eleget annak a kérésének, hogy az útipoggyászt ellenőrizték abból a célból, hogy a hivatkozott kárt megállapítsák.

(8) Egyebekben az útipoggyász kiszolgáltatása a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően történik.

IV. FEJEZET

Járművek

23. cikk

A szállítás feltételei

Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállításra vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg különösen a szállítás elfogadására, a felvételre, a berakodásra, a kirakodásra és a kiszolgáltatásra vonatkozó feltételeket, valamint az utas kötelezettségeit.

24. cikk

Fuvarokmány

(1) A járműszállításra vonatkozó szerződéses kötelezettségeket az utasnak átadandó fuvarokmány tanúsítja. A fuvarokmány az utas menetjegyének a részét is képezheti.

(2) Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállítására vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg a fuvarokmány alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a fuvarokmány kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk (5) bekezdését megfelelően kell alkalmazni.

(3) A fuvarokmányon szerepelnie kell legalább a következőknek:

- a) a fuvarozó vagy fuvarozók;
- b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
- c) minden egyéb adat, amely szükséges a járművek szállításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá amely lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.

(4) Az utasnak a fuvarokmány átvétele alkalmával meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításainak megfelelően töltötték ki.

25. cikk

Alkalmazandó jog

E fejezet rendelkezéseire figyelemmel a III. fejezet útipoggyász-szállításra vonatkozó rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. CÍM

A FUVARÓZÓ FELELŐSSÉGE

I. FEJEZET

Felelősség az utasok halála és sérülése esetén

26. cikk

A felelősség alapja

(1) A fuvarozó felelős azért a kárért, amely abból ered, hogy az utas a járművön való tartózkodása közben vagy a be-, illetve kiszállása alkalmával történt vasúti baleset következtében meghal, megsérül, vagy egyébként testi vagy szellemi épségében károsodást szenved, függetlenül attól, hogy melyik vasúti infrastruktúrát használja.

(2) A fuvarozó mentesül a felelősség alól:

a) ha a balesetet a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények okozták, és a fuvarozó az eset körülményei által megkívánt gondosság ellenére sem kerülhette el azt, és nem háríthatta el annak következményeit;

b) olyan mértékben, amilyen mértékben a baleset az utas hibájának a következménye;

c) ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, és a fuvarozó ezt a magatartást az eset körülményei által megkövetelt gondosság ellenére sem kerülhette el, és annak következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek; ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.

(3) Ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, de – ennek ellenére – a (2) bekezdés c) pontja szerint a fuvarozó a felelősség alól nem mentesül teljesen, akkor a fuvarozó a jelen egységes szabályok korlátai között teljes mértékben felelős, de a harmadik személlyel szemben esetleg fennálló viszontkereseti joga fennmarad.

(4) A jelen egységes szabályok nem érintik a fuvarozónak az (1) bekezdésben nem említett esetekben fennálló esetleges felelősségét.

(5) Ha a szállítási szerződés tárgyát képező szállítást különböző fuvarozók végzik, az utas halála és sérülése esetén az a fuvarozó felelős, akinek a szállítási szerződés szerint azt a szállítási szolgáltatást kellett végeznie, amelynek során a baleset történt. Ha ezt a szolgáltatást nem a fuvarozó, hanem egy fuvarozásteljesítési segéd teljesítette, jelen egységes szabályok értelmében a két fuvarozó egyetemlegesen felelős.

27. cikk

Kártérítés az utas halála esetén

(1) Az utas halála esetén a kártérítés magában foglalja:

a) az utas halála folytán keletkezett valamennyi szükséges költséget, különösen a holttest szállításával és a temetéssel kapcsolatos költségeket;

b) ha a halál nem azonnal következett be, a 28. cikkben megállapított kártérítést.

(2) Ha az utas halála folytán azok a személyek, akiknek eltartására az utas a törvény szerint kötelezett volt vagy lehetett volna, kártérítésre jogosultak az elveszített tartást illetően. Olyan személyek kártérítési igényeire nézve, akiknek az utas törvényes kötelezettség nélkül nyújtott tartást, a nemzeti jog irányadó.

28. cikk

Kártérítés az utas sérülése esetén

Az utas sérülése, továbbá testi vagy szellemi épségének egyéb károsodása esetében a kártérítés magában foglalja:

- a) a szükséges költségeket, különösen a gyógyítási és a közlekedési költségeket;
- b) azt a vagyoni hátrányt, amelyet az utas teljes vagy részleges munkaképtelensége, vagy szükségleteinek a megnövekedése következtében elszenved.

29. cikk

Egyéb testi sérülések megtérítése

A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben köteles a 27. és 28. cikkeken meghatározottakon kívül más testi sérülésekért is kártérítést nyújtani.

30. cikk

A kártérítés formája és mértéke az utas halála és sérülése esetén

(1) A 27. cikk (2) bekezdésében és a 28. cikk b) pontjában megállapított kártérítést egyösszegű kifizetés formájában kell teljesíteni. Ha azonban a nemzeti jog szerint járadék megállapítása lehetséges, a kártérítést ilyen formában kell teljesíteni, ha a megsérült utas, illetve a 27. cikk (2) bekezdése szerinti jogosultak ezt kívánják.

(2) Az (1) bekezdés szerint teljesítendő kártérítés mértékét a nemzeti jog szerint kell megállapítani. A jelen egységes szabályok alkalmazásában azonban akkor is utasonként 175 000 elszámolási egység felső határu egyösszegű kifizetés, illetve ennek az összegnek megfelelő évjáradék jár, ha a nemzeti jog által megállapított felső összeghatár ennél alacsonyabb.

31. cikk

Egyéb szállítási módok

(1) A (2) bekezdésnek megfelelően azok a rendelkezések, amelyek a fuvarozónak az utas haláláért vagy sérüléséért való felelősségére vonatkoznak, nem alkalmazhatók azokra a károkra, amelyek a szállítási szerződés szerint nem vasúti szállítás során keletkeztek.

(2) Ha azonban a vasúti járműveket komphajón továbbítják, a fuvarozónak az utas haláláért és sérüléséért való felelősségére vonatkozó rendelkezések alkalmazandók a 26. cikk (1) bekezdésében és a 33. cikk (1) bekezdésében említett olyan károkra, amelyeket az utas a vasúti üzemmel kapcsolatos baleset folytán az említett járműveken való tartózkodása alatt, beszállás vagy az onnan történő kiszállás során szenved el.

(3) Ha a vasút rendkívüli körülmények folytán üzemét ideiglenesen felfüggeszti, és az utasokat más módon szállítják, a fuvarozó a jelen egységes szabályok szerint felelős.

II. FEJEZET

A menetrend be nem tartására vonatkozó felelősség

32. cikk

Felelősség vonatkimaradás, késés vagy csatlakozásmulasztás esetén

(1) A fuvarozó felelős az utassal szemben azért a kárért, amely abból ered, hogy a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozásmulasztás miatt az utas nem tudja utazását ugyanazon a napon folytatni, vagy az adott körülmények között az utazás folytatása ugyanazon a napon észszerűen nem várható el. A kártérítés kiterjed az észszerű szállásköltségekre és az utast váró személyek értesítésének az észszerűen felmerült költségeire.

(2) A fuvarozó mentesül fenti kötelezettsége alól, ha a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozásmulasztás az alábbi okok valamelyike miatt következett be:

- a) a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények, amelyeket a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelyek következményeit nem háríthatta el;

- b) az utas hibája; vagy
- c) egy harmadik személy magatartása, amelyet a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek; ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.
- (3) A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben köteles az (1) bekezdésben meghatározottakon kívüli károkért kártérítést nyújtani. Ez a rendelkezés nem sértheti a 44. cikkben foglaltakat.

III. FEJEZET

Felelősség a kézipoggyászáért, az állatokért, az útipoggyászáért és a járművekért

1. Rész

Kézipoggyász és állat

33. cikk

Felelősség

- (1) Az utas halála vagy sérülése esetén a fuvarozó felelőssége kiterjed az utas tárgyainak vagy kézipoggyászáinak a teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből származó károkra is. Ez érvényes azokra az állatokra is, amelyeket az utas magával vitt. A 26. cikket megfelelően kell alkalmazni.
- (2) A fuvarozó egyebekben csak akkor felelős azoknak a tárgyaknak, kézipoggyásznak vagy állatoknak a teljes vagy részleges elveszéséért vagy sérüléséért, amelyek felügyelete a 15. cikk értelmében az utas kötelessége, ha a kárt a fuvarozó hibája okozta. Ebben az esetben a IV. cím egyéb cikkeit – az 51. cikk kivételével –, továbbá a VI. címet nem lehet alkalmazni.

34. cikk

A kártérítés felső határa tárgyak elveszése vagy sérülése esetén

Ha a fuvarozó a 33. cikk (1) bekezdése értelmében felelős, a kárt utasonként legfeljebb 1 400 elszámolási egység összegben köteles megtéríteni.

35. cikk

A felelősség kizárása

A fuvarozó nem felel az utas olyan káráért, amely abból ered, hogy az utas a vám- vagy más közigazgatási hatóságok által megkövetelt alakiságokat nem tartotta be.

2. Rész

Útipoggyász

36. cikk

A felelősség alapja

- (1) A fuvarozó felelős az útipoggyásznak a fuvarozó általi átvételétől a kiszolgáltatásig történt teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből, továbbá a késedelmes kiszolgáltatásából eredő kárért.
- (2) A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha az elveszést, a sérülést vagy a késedelmes kiszolgáltatást az utas hibája, az utasnak a fuvarozó vétkességére vissza nem vezethető intézkedése, az útipoggyász belső tulajdonsága vagy olyan körülmény okozta, amelyet a fuvarozó nem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el.
- (3) A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha a kár a következő körülmények egyikével vagy ezek közül többel együtt járó különleges kockázatból ered:
- a) a csomagolás hiánya vagy hiányossága;
- b) az útipoggyász különleges tulajdonságai;
- c) a szállításból kizárt tárgyak útipoggyásként való feladása.

37. cikk

Bizonyítási teher

(1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy az elveszés, a sérülés vagy a kiszolgáltatás késedelve a 36. cikk (2) bekezdésében felsorolt valamely ok következtében történt.

(2) Ha a fuvarozó azt állítja, hogy az útipoggyász elveszése vagy sérülése – figyelembe véve az adott eset körülményeit – a 36. cikk (3) bekezdésében felsorolt különleges kockázatok egyikéből vagy ezek közül többől keletkezett, azt kell vélelmezni, hogy úgy történt. A jogosult azonban bizonyíthatja, hogy a kár részben vagy egészben nem ezeknek a kockázatoknak a következménye.

38. cikk

Részfuvarozók

Ha a szállítást a szállítási szerződés alapján több részfuvarozó végzi, minden részfuvarozó – azzal, hogy átveszi poggyászvevénnel az útipoggyászt, illetve a fuvarokmánnyal a járműveket – a szállítási szerződés tekintetében szerződő félle válik az útipoggyász továbbítását, illetve a járművek szállítását illetően, a poggyászvevény, illetve a fuvarokmány előírásainak megfelelően, és terhelik az ebből eredő kötelezettségek. Ilyen esetben minden fuvarozó a kiszolgáltatásig felelős a szállításért a teljes útvonalon.

39. cikk

Fuvarozásteljesítési segéd

(1) A fuvarozó akkor is felelős a fuvarozás egészéért, ha a fuvarozás teljesítését részben vagy egészében fuvarozásteljesítési segédre bízta, akár jogosult erre a szállítási szerződés alapján, akár nem.

(2) Jelen egységes szabályok rendelkezései, amelyek a fuvarozó felelősségét rögzítik, alkalmazandók a fuvarozásteljesítési segédre is, az általa végzett fuvarozás vonatkozásában. A 48. és az 52. cikket kell alkalmazni, ha keresetet adnak be olyan alkalmazottak vagy más személyek ellen, akiknek a szolgáltatásait a szállítás teljesítése érdekében igénybe vette.

(3) Minden olyan külön megállapodás, amellyel a fuvarozó a jelen egységes szabályokban nem szereplő kötelezettséget vállal, vagy amellyel lemond olyan jogokról, amelyekkel a jelen egységes szabályok értelmében rendelkezne, hatálytalan a fuvarozásteljesítési segéd vonatkozásában, kivéve, ha a fuvarozásteljesítési segéd azt kifejezetten írásban elfogadta. A fuvarozót azonban terhelik azok a kötelezettségek, illetve joglemondás, amelyet a külön megállapodásban vállalt, függetlenül attól, hogy a fuvarozásteljesítési segéd azt elfogadta vagy nem.

(4) Amennyiben és amilyen mértékben mind a fuvarozó, mind a fuvarozásteljesítési segéd felelős, felelősségük egyetemleges.

(5) A fuvarozó, a fuvarozásteljesítési segéd, valamint ezek alkalmazottai és a szállítás teljesítéséhez általuk igénybe vett más személyek által fizetendő kártérítés együttes összege nem haladhatja meg a jelen egységes szabályokban megállapított határokat.

(6) Jelen cikk nem érinti azt a viszontkereseti jogot, amely a fuvarozó és fuvarozásteljesítési segéd között fennállhat.

40. cikk

Az útipoggyász elveszésének vélelme

(1) A jogosult – további bizonyítás nélkül – elveszettnek tekintheti az útipoggyászt, ha azt a fuvarozó a 22. cikk (3) bekezdésének megfelelően tett kiszolgáltatási kérelmet követő tizennégy napon belül nem szolgáltatotta ki, vagy nem bocsátotta rendelkezésére.

(2) Ha az elveszettnek tekintett útipoggyász a kiszolgáltatási kérelem benyújtását követő egy éven belül előkerül, a fuvarozó köteles a jogosultat erről értesíteni, ha címe ismert vagy megállapítható.

(3) A (2) bekezdésben említett értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül a jogosult követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását. Ilyen esetben meg kell fizetnie az útipoggyász szállításának költségeit a feladási állomástól a kiszolgáltatás helyéig, továbbá vissza kell fizetnie a már felvett kártérítést, levonva belőle adott esetben az abban foglalt költségeket. Mindazonáltal a kiszolgáltatás késedelmével kapcsolatos kártérítésre való, a 43. cikk szerinti jogosultságát érvényesítheti.

(4) Ha a megtalált útipoggyászt a (3) bekezdésben megadott határidőn belül nem követelik, vagy a kiszolgáltatási kérelem után több mint egy évvel kerül elő, a fuvarozó annak a helynek a jogszabályai és előírásai szerint rendelkezik a poggyással, ahol az található.

41. cikk

Kártérítés elveszés esetén

(1) Az útipoggyász teljes vagy részleges elveszése esetében a fuvarozó – minden további kártérítési kötelezettség nélkül – köteles megfizetni:

- a) ha a kár összegét bizonyították, az ennek megfelelő összegű kártérítést, amely azonban nem lehet több, mint a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után számított 80 elszámolási egység vagy 1 200 elszámolási egység az útipoggyász minden egyes darabjáért;
- b) ha a kár összegét nem állapították meg, a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után 20 elszámolási egység vagy az útipoggyász minden egyes darabjáért 300 elszámolási egység összegű kárátalányt.

A kártérítés módját – hiányzó kilogrammonként vagy útipoggyász-darabonként – az általános szállítási feltételek állapítják meg.

(2) A fuvarozó ezenfelül köteles visszatéríteni az útipoggyász fuvardíját és az egyéb, az elveszett poggyással kapcsolatosan már kifizetett összegeket, valamint a vámot és a fogyasztási adót.

42. cikk

Kártérítés sérülés esetén

(1) Az útipoggyász sérülése esetén a fuvarozó – minden további kártérítés kizárásával – köteles megtéríteni az útipoggyász értékcsökkenésének az összegét.

(2) A kártérítés összege nem haladhatja meg:

- a) azt az összeget, amelyet teljes elveszés esetében kellene fizetni, ha a sérülés folytán az egész útipoggyász értéktelenné vált;
- b) ha az útipoggyásznak csak egy része szenvedett értékcsökkenést, azt az összeget, amelyet az értékcsökkenést szenvedett rész elveszése esetében kellene fizetni.

43. cikk

Kártérítés a kiszolgáltatás késedelmé esetén

(1) Az útipoggyász kiszolgáltatásának a késedelmé esetén a fuvarozó köteles kártérítést fizetni a kiszolgáltatás követelésétől számított minden 24 órás időszakra, de legfeljebb tizennégy napra:

- a) ha a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára származott, kártérítés illeti meg, amely a kár mértékével egyenlő, legfeljebb azonban a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,80 elszámolási egység, vagy útipoggyász-darabonként 14 elszámolási egység;
- b) ha a jogosult nem bizonyítja, hogy ebből kára származott, kárátalány illeti meg, amely a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,14 elszámolási egység, vagy útipoggyász-darabonként 2,80 elszámolási egység.

A kártérítés módját az általános szállítási feltételek határozzák meg hiányzó kilogrammonként vagy útipoggyász-darabonként.

(2) Az útipoggyász teljes elveszése esetén nem kell az (1) bekezdés szerinti kártérítést fizetni a 41. cikkben előírtakon felül.

(3) Az útipoggyász részleges elveszése esetén az (1) bekezdés szerinti kártérítést az útipoggyász megmaradt része után kell fizetni.

(4) Az útipoggyász olyan sérülése esetén, amely nem a késedelmes kiszolgáltatás következménye, adott esetben az (1) bekezdés szerinti kártérítést kell fizetni a 42. cikkben meghatározott kártérítésen felül.

(5) Az (1) bekezdés szerinti, valamint a 41. és 42. cikkeken foglaltaknak megfelelő kártérítés együttes összege nem lehet magasabb, mint az a kártérítés, amelyet az útipoggyász teljes elveszése esetében kellene fizetni.

3. Rész

Járművek

44. cikk

Kártérítés a késedelemért

(1) Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, vagy egy járművet késedelmesen szolgáltatnak ki és a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára keletkezett, a fuvarozó a fuvardíj összegét meg nem haladó kártérítésre köteles.

(2) Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, és a jogosult emiatt felmondja a szállítási szerződést, a fuvardíjat vissza kell téríteni a számára. Ezenfelül, ha a jogosult bizonyítja, hogy kára származott a késedelemből, kártérítést követelhet, amelynek összege nem haladhatja meg a fuvardíjat.

45. cikk

Kártérítés elveszés esetén

Egy jármű részleges vagy teljes elveszése esetén a jogosultnak a bizonyított káráért járó kártérítést a jármű használati értéke alapján számítják ki. Az összeg nem haladhatja meg a 8 000 elszámolási egységet. Az utánfutó – rakománnyal vagy anélkül – külön járműnek számít.

46. cikk

Felelősség más tárgyakra vonatkozóan

(1) A jármű belsejében hagyott vagy a járműhöz rögzített tartókban (pl. csomagtartó, síléctartó) elhelyezett tárgyak vonatkozásában a fuvarozó csak a saját hibájából származó kárért felel. A fizetendő teljes kártérítés nem haladhatja meg az 1 400 elszámolási egységet.

(2) A jármű külső felületén elhelyezett tárgyak tekintetében, beleértve az (1) bekezdésben említett tartókat is, a fuvarozó csak akkor felelős, ha bizonyított, hogy a kár olyan cselekmény vagy mulasztás következménye, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének a szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

47. cikk

Alkalmazandó jog

Jelen rész rendelkezéseinek figyelembevétele mellett az útipoggyásszal kapcsolatos felelősséget szabályzó 2. rész rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. FEJEZET

Közös rendelkezések

48. cikk

A felelősség korlátozására vonatkozó jog kizárása

A jelen egységes szabályoknak, valamint a nemzeti jognak a felelősség korlátozására vonatkozó rendelkezései, amelyek a kártérítést adott összegre korlátozzák, nem alkalmazhatók, ha a kár bizonyíthatóan olyan cselekményből vagy mulasztásból származik, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

49. cikk

Átszámítás és kamat

- (1) Ha a kártérítés kiszámítása során külföldi pénznemben kifejezett összegeket kell átszámítani, az átszámítást a kártérítés fizetésének napján és helyén érvényes árfolyamon kell végezni.
- (2) A jogosult a kártérítési összeg után évi ötszázalékos kamatot követelhet az 55. cikk szerinti igény előterjesztésének napjától, vagy ha igényt nem terjesztettek elő, a jogi eljárás megindításának napjától.
- (3) Ugyanakkor, a 27. és 28. cikkek értelmében járó kártérítés esetén kamat csak attól a naptól számítandó, amelyen a kártérítés összegének a meghatározásánál figyelembe vett tények megtörténtek, ha ez a nap az igény előterjesztésének vagy a jogi eljárás megindításának napja után következett.
- (4) Az útipoggyászra vonatkozó kártérítés esetében kamat csak akkor jár, ha a kártérítés összege poggyászvevényenként meghaladja a 16 elszámolási egységet.
- (5) Útipoggyász esetén, ha a jogosult nem nyújtja be a fuvarozónak észszerű határidőn belül az igény végleges rendezéséhez szükséges dokumentumokat, nem jár kamat a határidő lejártától a dokumentumok benyújtásáig tartó időszakra.

50. cikk

Felelősség nukleáris baleset esetén

A fuvarozó mentesül az egységes szabályok alapján őt terhelő felelősség alól, ha a kárt nukleáris baleset okozta, és ha ezért a kárért valamely államban a nukleáris energia terén fennálló felelősségre vonatkozó jogszabályok és előírások szerint a nukleáris berendezés üzemben tartója vagy az ennek helyébe lépő más személy a felelős.

51. cikk

A fuvarozó felelőssége más személyekért

A fuvarozó felelős alkalmazottaiért és más személyekért, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására igénybe veszi, ha ezek az alkalmazottak vagy más személyek a fuvarozó feladatainak a körében járnak el. A vasúti infrastruktúra üzemeltetői olyan személyeknek tekintendők, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására a fuvarozó igénybe veszi.

52. cikk

Egyéb igények

- (1) A jelen egységes szabályok hatálya alá tartozó minden esetben a fuvarozóval szemben a felelősséggel kapcsolatos bármilyen eljárás csak a jelen egységes szabályok feltételei és korlátozásai szerint indítható.
- (2) Ugyanez érvényes azokra az eljárásokra is, amelyeket olyan alkalmazottakkal vagy személyekkel szemben indítanak, akikért a fuvarozó az 51. cikk értelmében felelős.

V. CÍM

AZ UTAS FELELŐSSÉGE

53. cikk

Különleges felelősségi elvek

Az utas felelős a fuvarozóval szemben minden olyan kárért:

- a) amely kötelezettségeinek be nem tartásából származik az alábbiak szerint:

- (1) a 10., 14. és 20. cikk értelmében;

(2) az általános szállítási feltételekben a járműszállításra vonatkozó külön rendelkezések értelmében;

(3) vagy a veszélyes áruk nemzetközi fuvarozásáról szóló szabályzat (RID) értelmében;

b) amelyet az utas által magával vitt tárgyak vagy állatok okoznak,

amelyek következményeit nem tudta megakadályozni, annak ellenére, hogy a lelkiismeretes utastól elvárható gondossággal járt el. Ez a rendelkezés nem érinti a fuvarozónak a 26. cikk és a 33. cikk (1) bekezdése szerinti felelősségét, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan körülmények okozták, amelyeket nem tudott elhárítani.

VI. CÍM

JOGOK GYAKORLÁSA

54. cikk

A részleges elveszés vagy sérülés megállapítása

(1) Ha a fuvarozó a rábízott tárgy (útipoggyász vagy jármű) szállításánál annak részleges elveszését vagy sérülését fedezi fel vagy feltételezi, vagy a jogosult ezt állítja, a fuvarozó haladéktalanul köteles – lehetőleg a jogosult jelenlétében – jegyzőkönyvben rögzíteni a kár természete szerint a tárgy állapotát, és amennyire lehet lehetséges a kár terjedelmét, okát, valamint bekövetkezésének az idejét.

(2) A jegyzőkönyv másolatát díjtalanul át kell adni a jogosultnak.

(3) Ha a jogosult a jegyzőkönyvben foglalt megállapításokat nem fogadja el, követelheti, hogy az útípodgyászok és járművek állapotát, valamint a kár okát és összegét a szállítási szerződést megkötő felek által vagy a bíróság által kijelölt szakértő állapítsa meg. Az eljárásra annak az államnak a jogszabályai és előírásai az irányadók, ahol a megállapítás történik.

55. cikk

Igények

(1) Az utasok halála és sérülése esetében a fuvarozó felelősségével kapcsolatos igényeket ahhoz a fuvarozóhoz kell írásban intézni, aki ellen eljárás indítható. Ha a szállítás egyetlen szerződés alapján történik, és végrehajtásában részfuvarozók vesznek részt, az igényt lehet intézni az első vagy az utolsó fuvarozóhoz vagy ahhoz, akinek székhelye, telephelye vagy irodája, amely a szerződést kötötte, az utas lakóhelye szerinti vagy állandó tartózkodási helye szerinti államban található.

(2) A szállítási szerződésen alapuló egyéb igényeket írásban kell intézni az 56. cikk (2) és (3) bekezdésében megjelölt fuvarozóhoz.

(3) Azokat a dokumentumokat, amelyeknek az igényhez való csatolását a jogosult szükségesnek tartja, akár eredetiben, akár másolatban – vagy ha a fuvarozó kéri, hiteles másolatban – kell benyújtani. Az igény rendezése után a fuvarozó követelheti a menetjegy, a poggyászvevény és a fuvarokmány átadását.

56. cikk

Peres eljárás alá vonható fuvarozók

(1) A fuvarozónak az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelőssége alapján peres eljárást csak a 26. cikk (5) bekezdése értelmében felelős fuvarozó ellen lehet indítani.

(2) A (4) bekezdésben foglaltakat kivéve az utas a szerződésen alapuló egyéb peres eljárást kizárólag az első vagy az utolsó fuvarozó ellen indíthat, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek tevékenysége során az eljárásra okot adó tény bekövetkezett.

(3) Ha – részfuvarozók által teljesített szállítás esetében – az útípodgyász vagy a jármű kiszolgáltatására köteles fuvarozó – saját beleegyezésével – a poggyászvevényen vagy a fuvarokmányon fel van tüntetve, ellene akkor is kereset indítható a (2) bekezdés értelmében, ha az útípodgyászt vagy a járművet át sem vette.

(4) A szállítási szerződés alapján fizetett valamely összeg visszatérítése iránti peres eljárás az ellen a fuvarozó ellen indítható, aki ezt az összeget beszedte, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek a javára az összeget beszedték.

(5) Peres eljárást a (2) és (4) bekezdésben megjelölt fuvarozókon kívül más fuvarozók ellen is lehet indítani, ha azt ugyanazon a szállítási szerződésen alapuló főkövetelés tárgyában folyó eljárás során viszontkereset vagy kifogás alakjában érvényesítik.

(6) Amennyiben a jelen egységes szabályok a fuvarozásteljesítési segédekre is alkalmazandók, ellenük is indítható peres eljárás.

(7) Ha a felperes több fuvarozó között választhat, választási joga megszűnik, mielőtt azok valamelyike ellen a peres eljárást megindította; ez irányadó akkor is, ha a felperes egy vagy több fuvarozó és fuvarozásteljesítési segéd között választhat.

58. cikk

Az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelősséggel kapcsolatos kereseti jog elévülése

(1) Az utasok halála vagy sérülése esetén a fuvarozót terhelő felelősségre alapított kereseti jogát a jogosult elveszíti, ha a kárról vagy a sérülésről történő tudomásszerzését követő tizenkét hónapon belül nem tesz bejelentést az utast érintő balesetről valamely olyan fuvarozónál, amelyhez az 55. cikk (1) bekezdése értelmében az igény benyújtható. Ha a jogosult a fuvarozónak a balesetet szóban jelenti be, a fuvarozó erről a szóbeli bejelentésről tanúsítványt köteles neki kiadni.

(2) Mindazonáltal a kereseti jog nem szűnik meg, ha

- a) az (1) bekezdésben megadott határidőn belül a jogosult igényt nyújtott be az 55. cikk (1) bekezdésében megjelölt egyik fuvarozónál;
- b) a felelős fuvarozó az (1) bekezdésben megadott határidőn belül más úton tudomást szerzett az utast ért balesetről;
- c) ha a baleset bejelentése olyan körülmények folytán nem vagy nem kellő időben történt, amelyek a jogosultnak nem róhatók fel;
- d) ha a jogosult bizonyítja, hogy a baleset a fuvarozó hibájából következett be.

59. cikk

Poggyászszállításból eredő kereseti jog megszűnése

(1) Az útipoggyásznak a jogosult részéről való átvétele megszünteti a szállítási szerződésből eredő minden kereseti jogot a fuvarozóval szemben a részleges elveszésért, a sérülésért vagy a késedelmes kiszolgáltatásért.

(2) Nem szűnik meg azonban a kereseti jog:

a) részleges elveszés vagy sérülés esetén, ha

- (1) az elveszést vagy a sérülést az 54. cikknek megfelelően azt megelőzően állapították meg, hogy az útipoggyászt a jogosult átvette;
- (2) kizárólag a fuvarozó hibájából maradt el az a megállapítás, amelynek az 54. cikk értelmében meg kellett volna történnie;

b) külsőleg fel nem ismerhető olyan kárért, amelyet a jogosult csak az útipoggyász átvétele után állapított meg, ha a jogosult

- (1) az 54. cikknek megfelelő megállapítást a kár felfedezése után azonnal, de legkésőbb az útipoggyász átvételét követő három napon belül kérte; és
- (2) ezenkívül bizonyítja, hogy a kár a fuvarozó általi átvétel és a kiszolgáltatás közötti időben keletkezett;

c) ha késedelmes kiszolgáltatás esetében a jogosult huszonegy napon belül az 56. cikk (3) bekezdésében megjelölt fuvarozók valamelyike ellen érvényesíti a jogait;

d) ha a jogosult bizonyítja, hogy a kárt a fuvarozó hibája okozta.

60. cikk

A kereseti jog elévülése

(1) A fuvarozónak az utasok halála és sérülése tekintetében fennálló felelősségével kapcsolatos kereseti jog elévül:

- a) az utas vonatkozásában a baleset napjától számított három év elteltével;

b) más jogosultak vonatkozásában az utas halálától számított három év alatt, legkésőbb azonban a baleset napjától számított öt év alatt.

(2) A szállítási szerződésből eredő egyéb kereseti jogok egy év alatt évülnek el. Az elévülési idő azonban két év olyan kár megtérítésére irányuló kereseti jog esetében, amely akár a károkozás szándékával, akár gondatlanul, de a kár lehetséges bekövetkezésének a tudatában elkövetett cselekményre vagy mulasztásra vezethető vissza.

(3) A (2) bekezdés szerinti elévülési idő a kereseti jogok tekintetében elkezdődik:

a) a teljes elveszés miatti kártérítés esetén a 22. cikk (3) bekezdésében megállapított határidő lejártát követő tizennegyedik napon;

b) a részleges elveszés, sérülés vagy késedelmes kiszolgáltatás miatti kártérítés esetén a kiszolgáltatás napján;

c) az utasok szállítására vonatkozó minden más esetben a menetjegy érvényessége lejártának a napján.

Az elévülési idő kezdő napja az elévülési időbe nem számít bele.

(4) Az elévülés szünetelésére és félbeszakadására egyébként a nemzeti jog irányadó.

VII. CÍM

FUVAROZÓK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

61. cikk

A fuvardíj felosztása

(1) Minden fuvarozó köteles az érdekelt fuvarozóknak azokból a fuvardíjakból, amelyeket beszedett vagy be kellett volna szednie, az őket megillető részt kifizetni. A kifizetés módját a fuvarozók egymás közt megállapodással rögzítik.

(2) A 6. cikk (3) bekezdését, a 16. cikk (3) bekezdését és a 25. cikket a részfuvarozók közötti kapcsolatokra is alkalmazni kell.

62. cikk

Viszontkereseti jog

(1) Azt a fuvarozót, aki a jelen egységes szabályok értelmében kártérítést fizetett, a következő rendelkezések figyelembevételével viszontkereseti jog illeti meg a szállításban részt vett fuvarozókkal szemben:

a) az a fuvarozó, aki a kárt okozta, egyedül felelős azért;

b) ha a kárt több fuvarozó okozta, mindegyik az általa okozott kárért felelős; ha ilyen megkülönböztetés nem lehetséges, a kártérítés a fuvarozók között a c) pont alapján oszlik meg;

c) ha nem bizonyítható, hogy a kárt melyik fuvarozó okozta, a kártérítés a szállításban részt vett összes fuvarozó között oszlik meg, kivéve azokat, akik bizonyítják, hogy a kárt nem ők okozták; a felosztás a fuvardíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában történik.

(2) Bármely fuvarozó fizetési képtelensége esetében, az őt terhelő, de általa meg nem fizetett részlet a szállításban részt vett összes többi fuvarozó között a menetdíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában oszlik meg.

63. cikk

Viszontkereseti eljárás

(1) A 62. cikk szerinti viszontkereseti jogot gyakorló fuvarozó által teljesített kifizetés jogszerűségét az a fuvarozó, aki ellen a viszontkereseti jogot érvényesítik, nem vitathatja, ha a kártérítést bíróság állapította meg, és az utóbbi fuvarozónak, az eljárásról való szabályszerű értesítés útján lehetővé tették, hogy az eljárásba beavatkozzék. Az értesítés és a beavatkozás határidejét az alapeljárás bírósága állapítja meg.

(2) Annak a fuvarozónak, aki viszontkereseti jogot gyakorol, ugyanabban az eljárásban kell érvényesítenie az igényeit minden fuvarozóval szemben, akivel nem egyezett meg; ellenkező esetben elveszíti a viszontkereseti jogát azokkal a fuvarozókkal szemben, akik ellen nem indított eljárást.

- (3) A bíróságnak ugyanabban az ítéletben kell határoznia az elé terjesztett valamennyi viszontkereseti igény tekintetében.
- (4) Az a fuvarozó, aki viszontkereseti jogát érvényesíteni kívánja, annak a tagállamnak a bíróságához fordulhat, amelynek területén a fuvarban résztvevő fuvarozók valamelyikének székhelye, telephelye vagy a szerződést megkötő iroda található.
- (5) Ha az eljárást több fuvarozó ellen kell indítani, a felperes fuvarozó jogosult a (4) bekezdés alapján illetékes bíróságok közül kiválasztani azt a bíróságot, amely előtt az eljárást megindítja.
- (6) A viszontkereseti eljárás nem kapcsolódhat össze a jogosult által a szállítási szerződés alapján kártérítésért indított eljárással.

64. cikk

Megállapodások a viszontkereset tárgyában

A fuvarozók a 61. és 62. cikktől eltérő megállapodásokat köthetnek.

II. MELLÉKLET

A VASÚTTÁRSASÁGOK ÉS MENETJEGY-ÉRTÉKESÍTŐK ÁLTAL BIZTOSÍTANDÓ MINIMÁLIS INFORMÁCIÓK

I. rész: Az utazást megelőző tájékoztatás

A szerződésre alkalmazandó általános feltételek

A leggyorsabb utazás menetrendje és feltételei

Valamennyi érvényes díj menetrendje és feltételei, kiemelve a legolcsóbb díjakat

A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeket segítő eszközök hozzáférhetősége, hozzáférési feltételei és elérhetősége a vonaton az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendelettel összhangban

Kapacitás rendelkezésre állása és hozzáférési feltételek kerékpárok számára

Az ülőhelyek elérhetősége az első- és másodosztályon, valamint a fekvőhelyes- és a hálókocsik elérhetősége

Üzemzavarok és késések (tervezett és valós idejű)

A vonaton lévő létesítmények elérhetősége, ideértve a wifit és a mosdókat, valamint a vonaton igénybe vehető szolgáltatások elérhetősége, ideértve az utasok számára a személyzet által nyújtott segítséget

Vásárlás előtti tájékoztatás arról, hogy a menetjegy vagy a menetjegyek átszállójegynek minősülnek-e

Az elveszett poggyász visszaigénylésére vonatkozó eljárások

A panaszok benyújtására vonatkozó eljárások

II. rész: Információk az utazás során

A vonaton igénybe vehető szolgáltatások és létesítmények, ideértve a wifit

Következő állomás

Üzemzavarok és késések (tervezett és valós idejű)

Fő összeköttetések

Biztonsági és üzembiztonsági kérdések.

III. rész: A foglalási rendszerekkel kapcsolatos műveletek

A vasúti szállítási szolgáltatások elérhetőségével, többek között az alkalmazandó díjszabással kapcsolatos kérések

A vasúti szállítási szolgáltatások foglalásával kapcsolatos kérések

A foglalás teljes vagy részleges törlésével kapcsolatos kérések

III. MELLÉKLET

MINIMÁLIS SZOLGÁLTATÁSMINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK

Információk és menetjegyek

A szolgáltatások pontossága és a szolgáltatás zavarainak kezelésére vonatkozó általános elvek

Késések

- i. az összesített átlagos késések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (távolsági, regionális és városi/elővárosi);
- ii. a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatti késések százalékos aránya;
- iii. a késve indult járatok százalékos aránya;
- iv. a késve érkezett járatok százalékos aránya:
 - a 60 percnél rövidebb késések aránya,
 - a 60–119 perc közötti késések aránya,
 - a 120 perces vagy annál hosszabb késések aránya;

A járatok törlése

- i. a járatotrlések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (nemzetközi, belföldi távolsági, regionális és városi/elővárosi);
- ii. a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatti járatotrlések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (nemzetközi, belföldi távolsági, regionális és városi/elővárosi).

A gördülő állomány és az állomás létesítményeinek tisztasága (például levegőminőség és hőmérséklet-szabályozás a kocsikon, a saniter berendezések higiénája stb.)

Az utasok elégedettségének felmérése

Panaszkezelés, visszatérítés és kártérítés a szolgáltatás minőségi előírásainak be nem tartásáért

a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképeségű személyek számára nyújtott segítség, valamint az ilyen segítségről a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképeségű személyeket képviselő szervezetekkel, vagy adott esetben az ilyen személyek képviselőivel folytatott párbeszéd

IV. MELLÉKLET

MEGFELELÉSI TÁBLÁZAT

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
1. cikk	1. cikk
1. cikk, a) pont	1. cikk, a) pont
1. cikk, b) pont	1. cikk, b) pont
—	1. cikk, c) pont
1. cikk, c) pont	1. cikk, d) pont
—	1. cikk, e) pont
1. cikk, d) pont	1. cikk, f) pont
1. cikk, e) pont	1. cikk, g) pont
—	1. cikk, h) pont
1. cikk, f) pont	1. cikk, i) pont
2. cikk	2. cikk
2. cikk, (1) bekezdés	2. cikk, (1) bekezdés
2. cikk, (2) bekezdés	—
2. cikk, (3) bekezdés	—
2. cikk, (4) bekezdés	—
2. cikk, (5) bekezdés	2. cikk, (6) bekezdés, a) pont és 2. cikk, (8) bekezdés
2. cikk, (6) bekezdés	2. cikk, (6) bekezdés, b) pont
2. cikk, (7) bekezdés	2. cikk, (7) bekezdés
—	2. cikk, (2) bekezdés
—	2. cikk, (3) bekezdés
—	2. cikk, (4) bekezdés
—	2. cikk, (5) bekezdés
3. cikk	3. cikk
3. cikk, (1) bekezdés	3. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, (2) és (3) bekezdés	—
3. cikk, (4) bekezdés	3. cikk, (2) bekezdés

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
3. cikk, (5) bekezdés	3. cikk, (3) bekezdés
3. cikk, (6) bekezdés	3. cikk, (4) bekezdés
3. cikk, (7) bekezdés	3. cikk, (5) bekezdés
3. cikk, (8) bekezdés	3. cikk, (6) bekezdés
—	3. cikk, (7) bekezdés
3. cikk, (9) bekezdés	3. cikk, (8) bekezdés
3. cikk, (10) bekezdés	3. cikk, (9) bekezdés
—	3. cikk, (10) bekezdés
—	3. cikk, (11) bekezdés
3. cikk, (11) bekezdés	3. cikk, (12) bekezdés
—	3. cikk, (13) bekezdés
—	3. cikk, (14) bekezdés
—	3. cikk, (15) bekezdés
—	3. cikk, (16) bekezdés
3. cikk, (12) bekezdés	3. cikk, (17) bekezdés
—	3. cikk, (18) bekezdés
3. cikk, (13) bekezdés	3. cikk, (19) bekezdés
—	3. cikk, (20) bekezdés
3. cikk, (15) bekezdés	3. cikk, (21) bekezdés
—	3. cikk, (22) bekezdés
4. cikk	4. cikk
—	5. cikk
5. cikk	6. cikk
6. cikk	7. cikk
7. cikk	8. cikk
8. cikk	9. cikk
—	10. cikk
9. cikk	11. cikk
—	12. cikk

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
11. cikk	13. cikk
12. cikk	14. cikk
13. cikk	15. cikk
14. cikk	16. cikk
15. cikk	17. cikk
16. cikk	18. cikk
—	18. cikk, (2), (3), (4), (5), (6), (7) bekezdés
17. cikk, (1) bekezdés	19. cikk, (1), (2), (3), (4) bekezdés
—	19. cikk, (5), (6) bekezdés
17. cikk, (2) bekezdés	19. cikk, (7) bekezdés
17. cikk, (3) bekezdés	19. cikk, (8) bekezdés
17. cikk, (4) bekezdés	19. cikk, (9) bekezdés
—	19. cikk, (10) bekezdés
18. cikk	20. cikk
—	20. cikk, (6) bekezdés
19. cikk	21. cikk
20. cikk	22. cikk
21. cikk, (1) bekezdés	—
21. cikk, (2) bekezdés	23. cikk, (1) bekezdés, g) pont
22. cikk, 23. cikk	23. cikk
22. cikk, (2) bekezdés	—
24. cikk	24. cikk
25. cikk	25. cikk, (1), (2), (3) bekezdés
—	26. cikk
26. cikk	27. cikk
27. cikk	28. cikk
—	28. cikk, (3) bekezdés
27. cikk, (3) bekezdés	28. cikk, (4) bekezdés

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
28. cikk	29. cikk
29. cikk	30. cikk
30. cikk	31. cikk
—	32. cikk, 33. cikk
31. cikk	34. cikk
—	34. cikk, (1), (3) bekezdés
32. cikk	35. cikk
—	35. cikk, (2) bekezdés
33. cikk	—
34. cikk	36. cikk
35. cikk	38. cikk
—	37. cikk
36. cikk	39. cikk
—	40. cikk
37. cikk	41. cikk
I. melléklet	I. melléklet
II. melléklet	II. melléklet
III. melléklet	III. melléklet
—	IV. melléklet

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/783 RENDELETE**(2021. április 29.)****a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) Az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energiaügyi jogszabályai és szakpolitikái számottevően javították a környezet állapotát. Ugyanakkor továbbra is fennállnak jelentős környezeti és éghajlati kihívások, amelyek, ha kezeletlenül maradnak, súlyos negatív következményekkel fognak járni az Unióra és polgárainak jóllétére nézve.
- (2) Az 1293/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁴⁾ létrehozott, a 2014 és 2020 közötti időszakra szóló környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) a legutóbbi a környezetvédelmi és éghajlat-politikai jogszabályok és szakpolitikai prioritások végrehajtását támogató, 1992 óta létező uniós programok sorában. Egy közel-múltbeli félidős értékelés során a LIFE kedvező értékelést kapott, amely szerint a program jó úton van, hogy hatékony, eredményes és releváns legyen. A 2014 és 2020 közötti időszakra szóló LIFE programot ezért – a félidős értékelésben és az azt követő felmérésekben beazonosított bizonyos módosításokkal – folytatni kell. Ennek megfelelően létre kell hozni a környezetvédelmi és éghajlat-politikai programot (LIFE) (a továbbiakban: a LIFE program) egy hétéves időszakra, hogy időtartama igazodjon az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben ⁽⁵⁾ megállapított többéves pénzügyi keret időtartamához.
- (3) Az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energiaügyi jogszabályai, szakpolitikái és tervei által meghatározott célkitűzések és célok – különösen „Az Európai zöld megállapodás” című, 2019. december 11-i bizottsági közleményben (a továbbiakban: az európai zöld megállapodás) meghatározott célkitűzések –, valamint az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásai által meghatározott célkitűzések és célok megvalósítására törekedve, a LIFE programnak hozzá kell járulnia a fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaságra történő igazságos átmenethez, a környezet – beleértve a levegőt, a vizet és a talajt –, valamint az egészség minőségének védelméhez, helyreállításához

⁽¹⁾ HL C 62., 2019.2.15., 226. o.

⁽²⁾ HL C 461., 2018.12.21., 156. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2019. április 17-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2021. március 16-i állásfoglalása első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2021. április 26-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1293/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és a 614/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 185. o.).

⁽⁵⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.).

és javításához, továbbá a biológiai sokféleség csökkenésének – többek között a Natura 2000 hálózat megvalósításának és működtetésének támogatása és az ökoszisztémák leromlásának kezelése révén történő – megállításhoz és visszafordításához, akár közvetlen beavatkozások útján, akár az említett célkitűzések más szakpolitikákba való integrációjának támogatása révén. A LIFE programnak támogatnia kell az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban elfogadott általános cselekvési programok – így például a 7. környezetvédelmi cselekvési program ⁽⁶⁾ – és bármely későbbi uniós környezetvédelmi cselekvési program végrehajtását is.

- (4) Az Unió elkötelezett amellett, hogy átfogó választ dolgozzon ki az ENSZ 2030-ig tartó időszakra szóló fenntartható fejlődési menetrendjében meghatározott fenntartható fejlődési célok vonatkozásában, amelyek kiemelik a természeti erőforrások hosszú távú rendelkezésre állását szolgáló gazdálkodás és az ökoszisztéma-szolgáltatások közötti szoros összefüggést, valamint mindkettőnek az emberi egészséggel és a fenntartható és társadalmilag inkluzív gazdasági növekedéssel fennálló kapcsolatát. Ennek szellemében a LIFE programnak tükröznie kell a szolidaritás alapelveit, érdemben hozzájárulva ugyanakkor mind a gazdasági fejlődéshez, mind a társadalmi kohézióhoz.
- (5) A fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében a környezet- és éghajlatvédelmi követelményeket integrálni kell valamennyi uniós szakpolitika és tevékenység meghatározásába és végrehajtásába. Ezért elő kell mozdítani a más uniós finanszírozási programokkal való szinergiákat és kiegészítő jelleget, többek között olyan tevékenységek finanszírozásának megkönnyítése révén, amelyek kiegészítik a stratégiai integrált projekteket és a stratégiai természetvédelmi projekteket, valamint támogatják a LIFE program keretében kifejlesztett megoldások átvételét és megismétlését. A kettős finanszírozás elkerülése érdekében koordinációra van szükség. A Bizottságnak és a tagállamoknak lépéseket kell tenniük azon adminisztratív átfedések és a projektek kedvezményezettjeire háruló azon adminisztratív terhek megelőzése érdekében, amelyek a különböző pénzügyi eszközökkel kapcsolatos jelentéstételi kötelezettségekből fakadnak.
- (6) A LIFE programnak elő kell mozdítania a fenntartható fejlődést, valamint az Unió környezetvédelmi, éghajlatpolitikai és releváns energiaügyi jogszabályaiban, stratégiáiban, terveiben és nemzetközi kötelezettségvállalásaiban foglalt célkitűzések és célok elérését, különösen az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje, a biológiai sokféleségről szóló egyezmény ⁽⁷⁾ és az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében létrejött Párizsi Megállapodás ⁽⁸⁾ (a továbbiakban: az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás), továbbá többek között az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (ENSZ EGB) által kidolgozott, a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezmény ⁽⁹⁾ (a továbbiakban: az Aarhusi Egyezmény), a nagy távolságra jutó, országhatárokon átterjedő levegőszennyezésről szóló ENSZ EGB-egyezmény, a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról szóló bázeli ENSZ-egyezmény, a nemzetközi kereskedelemben forgalmazott egyes veszélyes vegyi anyagok és peszticidek előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyási eljárásáról szóló rotterdami ENSZ-egyezmény, és a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló stockholmi ENSZ-egyezmény tekintetében.
- (7) Az Unió nagy fontosságot tulajdonít a LIFE program által finanszírozott projektek eredményei hosszú távú fenntarthatóságának, valamint ezen eredményeknek a projekt végrehajtása utáni biztosítására és fenntartására való képességek, többek között a projektek folytatása vagy megismétlése vagy az eredmények átadása révén.
- (8) Az Uniónak az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás szerinti kötelezettségvállalásainak teljesítése megkívánja az Unió fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens társadalommá történő átalakítását. Az ilyen átalakítás pedig olyan intézkedést kíván meg, amely – külön összpontosítva az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és a szennyezés jelenlegi szintjeihez leginkább hozzájáruló ágazatokra – előmozdítja az energiahatékonyt és a megújuló energiát, valamint hozzájárul a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó energia- és éghajlatpolitikai keretnek és a tagállamok integrált nemzeti energia- és klímaterveinek végrehajtásához, továbbá az Unió hosszú távú éghajlat- és energiapolitikai stratégiájának végrehajtásához, összhangban az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás hosszú távú célkitűzéseivel. A LIFE programba bele kell foglalni olyan intézkedéseket is, amelyek hozzájárulnak az Uniónak az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló szakpolitikája végrehajtásához az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni kiszolgáltatottság csökkentése érdekében.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 354., 2013.12.28., 171. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács 93/626/EGK határozata (1993. október 25.) a biológiai sokféleségről szóló egyezmény megkötéséről (HL L 309., 1993.12.13., 1. o.).

⁽⁸⁾ HL L 282., 2016.10.19., 4. o.

⁽⁹⁾ HL L 124., 2005.5.17., 4. o.

- (9) A LIFE program új, „Tiszta energiára való átállás” alprogramja keretében folyó projekteknek a kapacitásépítésre, valamint a tudás, a készségek, az innovatív technikák, módszerek és megoldások terjesztésére kell összpontosítaniuk a megújuló energiára és a fokozott energiahatékonyságra való átállásra vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák célkitűzéseinek elérése érdekében. Az ilyen kapacitásépítés és terjesztés jellemzően uniós szinten magas hozzáadott értéket képviselő koordinációs és támogatási intézkedéseket jelent, amelyek célja a fenntartható energiára való társadalmi-gazdasági átállást gátló piaci akadályok felszámolása, és az ilyen kapacitásépítés és terjesztés főként kis- és közepes méretű szervezetek, valamint különböző szereplők, köztük helyi és regionális közjogi hatóságok és nonprofit szervezetek bevonásával jár. Az ilyen intézkedések többszörös járulékos előnnyel járnak, mint amilyen az energiaszegénység kezelése, a beltéri levegőminőség javulása, az energiahatékonyság javításának és az elosztott megújuló energia növelésének köszönhetően a helyi szennyező anyagok csökkentése, valamint a kedvező helyi gazdasági hatásokhoz és a társadalmi szempontból befogadóbb növekedéshez történő hozzájárulás.
- (10) Az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az Uniónak a dekarbonizáció tekintetében fennálló nemzetközi kötelezettségvállalásaihoz való hozzájárulás érdekében fel kell gyorsítani az energiaágazat átalakítását. Az energiahatékonyságot és a megújuló energiát támogató, 2020-ig a Horizont 2020⁽¹⁰⁾ keretében finanszírozott kapacitásépítő intézkedéseket integrálni kell a LIFE program új, „Tiszta energiára való átállás” alprogramjába, mivel célkitűzésük nem a kiválóság finanszírozása és az innováció ösztönzése, hanem a megújuló energiát és az energiahatékonyságot szolgáló, már elérhető olyan technológia átvételének megkönnyítése, amely hozzá fog járulni az éghajlatváltozás mérsékléséhez. A LIFE programba be kell vonni a tiszta energiára való átállásban érintett valamennyi érdekelt felet és ágazatot. Az ilyen kapacitásépítő intézkedéseknek a LIFE programba történő bevonása szinergiákra kínál lehetőséget az alprogramok között, és növeli az uniós finanszírozás általános koherenciáját. Ezért adatokat kell gyűjteni a létező – így az (EU) 2021/695 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹¹⁾ alapján létrehozott Horizont Európa keretprogramból (a továbbiakban: a Horizont Európa keretprogram) és elődeiből származó – kutatási és innovációs megoldásoknak a LIFE program projektjeibe történő átvételéről.
- (11) A 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet⁽¹²⁾ módosító (EU) 2018/2002 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹³⁾ irányuló bizottsági javaslatot kísérő hatásvizsgálat becslése szerint az Unió 2030-ra kitűzött energiapolitikai céljainak eléréséhez a 2021-től 2030-ig tartó időszakban évente további, 177 milliárd EUR értékű beruházásra lesz szükség. A legnagyobb elmaradások az energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrások kis volumenű energiatermelés céljára való felhasználását növelő, az épületek dekarbonizációjára irányuló beruházásokkal kapcsolatban állnak fenn, ahol tökélet kell csatornázni nagymértékben decentralizált jellegű projektek felé. Az energiahatékonyságra és a megújuló energia gyors bevetésére kiterjedő „Tiszta energiára való átállás” alprogram egyik célkitűzése az ilyen projektek fejlesztésére és összevonására irányuló kapacitás bővítése, ezáltal segítve az európai strukturális és beruházási alapokból származó támogatások felhasználását, valamint katalizátorként hatva a megújuló energiába és az energiahatékonyságba történő beruházásokra, felhasználva az (EU) 2021/523 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁴⁾ keretében nyújtott pénzügyi eszközöket is.
- (12) A LIFE program az egyetlen olyan program, amely kifejezetten a környezetvédelemre és az éghajlat-politikára irányul, és ezért kulcsfontosságú szerepet játszik az uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtásának támogatásában az említett területeken.
- (13) A Horizont Európa keretprogrammal kialakított szinergiáknak elő kell segíteniük a Horizont Európa keretprogram stratégiai kutatási és innovációs tervezési folyamata során a kutatási és innovációs szükségletek azonosítását és meghatározását a környezetvédelmi, éghajlat- és energiapolitikai kihívások Unión belüli kezelését illetően. A LIFE

⁽¹⁰⁾ A Tanács 2013/743/EU határozata (2013. december 3.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) végrehajtását szolgáló egyedi program létrehozásáról és a 2006/971/EK, a 2006/972/EK, a 2006/973/EK, a 2006/974/EK és a 2006/975/EK határozatok hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 965. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/695 rendelete (2021. április 28.) a csalás elleni uniós program létrehozásáról és a 250/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 170, 2021.5.12., 1. o.)

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

programnak továbbra is katalizátorként kell hatnia az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és releváns energia-ügyi jogszabályai és szakpolitikái végrehajtására, többek között azáltal, hogy átveszi és alkalmazza a Horizont Európa keretprogram kutatási és innovációs eredményeit, és segít azok nagyobb volumenű alkalmazásában, ha ez segítheti a környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy energetikai átállással kapcsolatos kérdések megoldását. A Horizont Európa keretprogram Európai Innovációs Tanácsa támogatást nyújthat azon új, áttörést jelentő ötletek felfuttatásához és piaci hasznosításához, amelyeket a LIFE projektek végrehajtása eredményezhet. Hasonlóképpen figyelembe kell venni a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁵⁾ alapján létrehozott kibocsátáskezelési rendszer keretében működő innovációs alappal fennálló szinergiákat is.

- (14) Lehetővé kell tenni, hogy az az intézkedés, amely a LIFE program keretében hozzájárulásban részesült, hozzájárulásban részesüljön más uniós programokból is, feltéve hogy az ilyen hozzájárulások nem ugyanazokat a költségeket fedezik. A különböző uniós programokból kumulatív finanszírozásban részesülő intézkedéseket csak egyszer és oly módon kell pénzügyi ellenőrzés alá vetni, hogy az valamennyi érintett uniós programra és azok alkalmazandó szabályaira is kiterjedjen.
- (15) „A környezetvédelmi politikák végrehajtásának uniós felülvizsgálata: Közös kihívások és az erőfeszítések egyesítésének lehetőségei a jobb eredmények elérése érdekében” című, 2017. február 3-i bizottsági közlemény rámutat arra, hogy jelentős haladást kell elérni az uniós környezetvédelmi vívmányok végrehajtásának gyorsítása, valamint a környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések más szakpolitikákba történő integrálásának általános érvényesítésének fokozása terén. A LIFE programnak ezért katalizátorként kell hatnia a horizontális, rendszerszintű kihívások, valamint a környezetvédelmi politikák végrehajtásának felülvizsgálata során azonosított végrehajtási hiányosságok alapvető okainak kezelésére, továbbá a szükséges haladás elérésére a következők révén: új megközelítések kialakítása, tesztelése és megismétlése; a szakpolitikák fejlesztésének, nyomon követésének és felülvizsgálatának támogatása; a környezetvédelmi, az éghajlat-politikai és a kapcsolódó, energiaügyi átállással kapcsolatos kérdések irányításának javítása, többek között az érdekelt felek minden szinten való bevonásának fokozása, a kapacitásépítés, a kommunikáció és a figyelemfelkeltés fokozása révén; az uniós beruházási programokból vagy egyéb pénzügyi forrásokból származó beruházások mozgósítása; és a környezetvédelmi jogszabályok által megkövetelt főbb tervek hatékony végrehajtásának útjában álló különböző akadályok felszámolását célzó intézkedések támogatása.
- (16) A biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztémák – beleértve a tengeri ökoszisztémákat is – leromlásának megállítása és visszafordítása megköveteli a releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák – köztük „A 2030-ig tartó időszakra szóló európai uniós biodiverzitás stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe” című, 2020. május 20-i bizottsági közlemény, a 92/43/EGK tanácsi irányelv⁽¹⁶⁾, a 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁷⁾ és az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁸⁾ – kidolgozásának, végrehajtásának, érvényre juttatásának és értékelésének támogatását, különösen a szakpolitika kialakításához és végrehajtásához szükséges tudásalap kialakításával, valamint a legjobb gyakorlat és megoldások – úgymint a hatékony irányítás – kialakításával, tesztelésével, bemutatásával és alkalmazásával kis léptékben, illetve a konkrét helyi, regionális vagy nemzeti kontextusokhoz igazítva, beleértve a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervek végrehajtására vonatkozó integrált megközelítéseket is. E rendeletnek hozzá kell járulnia a biológiai sokféleséggel kapcsolatos cselekvésnek az Unió szakpolitikáiban történő általános érvényesítéséhez, valamint azon általános célkitűzés megvalósításához, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 7,5 %-át 2024-ben, és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 10 %-át 2026-ban és 2027-ben, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok között meglévő átfedéseket.

Az Uniónak és a tagállamoknak a biológiai sokféleségről szóló egyezmény szerinti jelentéstételi kötelezettségük teljesítése érdekében nyomon kell követniük a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kiadásait. Az egyéb releváns uniós jogszabályokban előírt nyomonkövetési követelményeknek szintén eleget kell tenni. A biológiai sokféleséggel kapcsolatos uniós kiadásokat a költségvetési fejeletről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti,

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

⁽¹⁶⁾ A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.).

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről (HL L 317., 2014.11.4., 35. o.).

2020. december 16-i intézményközi megállapodásban⁽¹⁹⁾ említett, az Európai Bizottság által, az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködésben meghatározandó, hatékony, átlátható és átfogó módszertannak megfelelően kell nyomon követni.

- (17) Közelmúltbeli értékelések és felmérések, beleértve a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia félidős értékelését és a természetvédelmi jogszabályok célravezetőségi vizsgálatát is, jelzik, hogy az uniós természetvédelmi jogszabályok és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégia elégtelen végrehajtásának egyik fő mögöttes oka a megfelelő finanszírozás hiánya.

A fő uniós finanszírozási eszközök – köztük az 1301/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁰⁾ alapján létrehozott Európai Regionális Fejlesztési Alap (a továbbiakban: az Európai Regionális Fejlesztési Alap) és az 1300/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²¹⁾ alapján létrehozott Kohéziós Alap (a továbbiakban: a Kohéziós Alap), az (EU) 1305/2013 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²²⁾ alapján létrehozott Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap), továbbá az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapról és az 508/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján létrehozott Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (a továbbiakban: Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-Alap) – kiegészítő alapon jelentős hozzájárulást tehetnek ezen szükségletek fedezésének irányában. A LIFE program a természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtására katalizátor hatást kifejteni hivatott stratégiai természetvédelmi projektek révén tovább javíthatja az ilyen általános érvényesítés hatékonyságát, beleértve a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritált intézkedési tervekben meghatározott intézkedéseket is. A stratégiai természetvédelmi projekteknek támogatniuk kell a releváns természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó célkitűzések más szakpolitikákban és finanszírozási programokban való általános érvényesítését célzó tagállami cselekvési programokat, ezáltal biztosítva, hogy elegendő forrást mobilizáljanak az említett szakpolitikák végrehajtására.

A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy úgy döntsenek a közös agrárpolitikára vonatkozó stratégiai tervük keretében, hogy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap szerinti előirányzataik egy bizonyos részét felhasználják annak érdekében, hogy az ezen rendeletben meghatározott stratégiai természetvédelmi projekteket kiegészítő intézkedések számára támogatást mozgósítsanak.

- (18) A körforgásos gazdaság és az erőforrás-hatékonyság előmozdítása megkívánja az anyagok és termékek – beleértve a műanyagokat is – tervezésének, előállításának, fogyasztásának, javításának, újrafelhasználásának, újrafeldolgozásának és ártalmatlanításának módjában történő váltást és a termékek teljes életciklusára történő összpontosítást. A LIFE programnak a különböző szereplőket, így a vállalkozásokat, a hatóságokat és a fogyasztókat célzó pénzügyi támogatással kell hozzájárulnia a körforgásos gazdasági modellre történő áttéréshez, különösen a konkrét helyi, regionális vagy nemzeti kontextusokhoz igazított legjobb technológia, gyakorlat és megoldások alkalmazásával, kialakításával és megismétlésével, többek között a hulladékhierarchia alkalmazására vonatkozó integrált megközelítés révén, valamint a hulladékkezelési és megelőzési tervek végrehajtása révén. „A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia” című, 2018. január 16-i bizottsági közlemény végrehajtásának támogatásával intézkedést lehet hozni kifejezetten a tengeri elhagyott hulladék problémájának kezelésére.
- (19) A magas szintű környezetvédelem alapvető fontosságú az uniós polgárok egészsége és jóléte szempontjából. A LIFE programnak támogatnia kell az Uniónak a vegyszerek oly módon történő előállítására és felhasználására vonatkozó célkitűzéseit, ami az emberi egészségre és környezetre gyakorolt jelentős kedvezőtlen hatások minimalizálásához vezet, szem előtt tartva a mérgezőanyagoktól mentes környezet célkitűzésének az Unióban történő

⁽¹⁹⁾ HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o.

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1301/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.24., 289. o.).

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1300/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a Kohéziós Alapról, és az 1084/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 281. o.).

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.).

elérését. A LIFE programnak támogatnia kell a 2002/49/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²³⁾ végrehajtásának megkönnyítésére irányuló tevékenységeket is, hogy olyan zajszinteket lehessen elérni, amelyek nem járnak jelentős negatív hatásokkal és kockázatokkal az emberi egészségre nézve.

- (20) Az Uniónak a levegőminőséggel kapcsolatos politikát illető hosszú távú célkitűzése olyan levegőminőségi szintek elérése, amelyek nem okoznak jelentős negatív hatásokat és kockázatokat az emberi egészségre és a környezetre nézve, erősítve ugyanakkor a levegőminőség javítása és az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése közötti szinergiákat. A légszennyezettséggel kapcsolatos lakossági tudatosság szintje magas, és a polgárok cselekvést várnak a hatóságoktól, különösen azon területeken, ahol a lakosság és az ökoszisztémák a légszennyező anyagok magas szintjének vannak kitéve. Az (EU) 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁴⁾ hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozás fontos szerepet játszhat a levegőminőségi célkitűzések elérésében. A LIFE programnak ezért támogatnia kell az olyan projekteket, beleértve a stratégiai integrált projekteket is, amelyek képesek köz- és magánforrásokat mozgósítani, példát kínálni a legjobb gyakorlatra, és katalizátorként hatni a levegőminőségi tervek és jogszabályok végrehajtására helyi, regionális, multiregionális, nemzeti és nemzetek feletti szinten.
- (21) A 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁵⁾ létrehozta az Unió felszíni vizeinek, parti tengervizeinek, átmeneti vizeinek és felszín alatti vizeinek védelmére szolgáló keretet. A vízpolitikai célkitűzések jobb végrehajtása és más szakpolitikai területekbe való integrációja támogatná az említett irányelv célkitűzéseit. A LIFE programnak ezért támogatnia kell a 2000/60/EK irányelv és az uniós víztestek jó állapotának eléréséhez hozzájáruló egyéb releváns uniós vízügyi jogszabályok hatékony végrehajtásához hozzájáruló projekteket a legjobb gyakorlat alkalmazásával, kialakításával és megismétlésével, valamint kiegészítő intézkedések mozgósításával egyéb uniós programok vagy pénzügyi források keretében.
- (22) A tengeri környezet védelme és helyreállítása az uniós környezetvédelmi szakpolitika egyik átfogó célkitűzése. A LIFE programnak ezért támogatnia kell a következőket: a biológiai sokféleség és a tengeri ökoszisztémák – különösen a Natura 2000 tengeri területek – kezelése, megőrzése, helyreállítása és monitoringja, valamint a fajok védelme a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervekkel összhangban; a jó környezeti állapot elérése a 2008/56/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽²⁶⁾ összhangban; a tiszta és egészséges tengerek előmozdítása; a műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégiáról szóló, 2018. január 16-i bizottsági közlemény végrehajtása, különösen az elvesztett halászeszközök és a tengeri elhagyott hulladék problémájának kezelésével; továbbá az Unió részvételének előmozdítása a nemzetközi óceánpolitikai irányításban, amely feltétlenül szükséges az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjében foglalt célok eléréséhez és az egészséges óceánok garantálásához a következő nemzedékek számára. A LIFE program stratégiai integrált projektjeinek és stratégiai természetvédelmi projektjeinek a tengeri környezet védelmét célzó releváns intézkedéseket kell magukban foglalniuk.
- (23) A környezetvédelmi, éghajlat-politikai és a kapcsolódó energiaügyi átfogó kérdések irányításának javítása megkívánja a civil társadalom bevonását a lakossági tudatosság növelése révén, többek között az új médiát és közösségi hálózatokat is figyelembe vevő kommunikációs stratégia révén, a fogyasztói szerepvállalás révén, valamint az érdekelt feleknek – beleértve a nem kormányzati szervezeteket (NGO-k) is – a kapcsolódó szakpolitikákról szóló konzultációkba és ezek végrehajtásába minden szinten történő bevonásának kiszélesítése révén. Ezért helyénvaló, hogy a LIFE program támogassa NGO-k széles körét és a nem profitorientált szervezetek hálózatait, amelyek általános uniós érdekű cél elérésére törekednek, és amelyek elsősorban a környezetvédelem vagy az éghajlat-politika területén aktívak, vissza nem térítendő működési támogatásoknak a versenyt biztosító és átlátható módon történő odaítélésével, hogy ezzel segítse az ilyen nem kormányzati szervezeteket, hálózatokat és szervezeteket abban, hogy tényleges hozzájárulásokat tegyenek az uniós szakpolitikákhoz, valamint hogy kiépítsék és megerősítsék a hatékonyabb partnerré váláshoz szükséges képességüket.

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/49/EK irányelve (2002. június 25.) a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről (HL L 189., 2002.7.18., 12. o.).

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről (HL L 344., 2016.12.17., 1. o.).

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

- (24) Miközben a LIFE program valamennyi alprogramja számára általános célkitűzés kell, hogy legyen az irányítás javítása minden szinten, a LIFE programnak támogatnia kell a környezetvédelmi és éghajlat-politikai vívmányok – különösen a környezetvédelmi irányításra vonatkozó horizontális jogszabályok, így az Aarhusi Egyezményt végrehajtó jogszabályok – kidolgozását, végrehajtását, érvényesítését és tiszteletben tartását.
- (25) A LIFE programnak fel kell készítenie a piaci szereplőket arra, és támogatnia kell őket abban, hogy elmozduljanak egy fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozással szemben reziliens gazdaság irányába, új üzleti lehetőségek tesztelésével, a szakmai készségek fejlesztésével, a fogyasztók fenntartható termékekhez és szolgáltatásokhoz történő hozzáféréseinek megkönnyítésével, a véleményformálók bevonásával és felvértezésével, valamint a meglévő eljárások és az üzleti környezet adaptálását célzó új módszerek tesztelésével. A fenntartható megoldások szélesebb körű piaci átvételének támogatása érdekében elő kell mozdítani az általános társadalmi elfogadottságot és a fogyasztói szerepvállalást.
- (26) A LIFE program olyan technológiák, megközelítések és legjobb gyakorlatok bemutatását hivatott támogatni, amelyek megismételhetők és továbbfejleszthetők. Az innovatív megoldások hozzájárulnának a környezetvédelmi teljesítmény és fenntarthatóság javításához, különösen a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok kialakítása érdekében az éghajlat, a víz, a talaj, a biológiai sokféleség és a hulladékkezelés terén aktív területeken. E tekintetben hangsúlyozni kell a más programokkal és szakpolitikákkal, úgymint a mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóságot célzó európai innovációs partnerséggel és az uniós környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerrel való szinergiákat.
- (27) Uniós szinten a környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedésekbe történő nagy beruházásokat elsősorban a főbb uniós finanszírozási programok finanszírozzák. Elengedhetetlen ezért fokozni az általános érvényesítési erőfeszítéseket, biztosítandó a fenntarthatóságot, a más uniós finanszírozási programok keretében végrehajtott tevékenységeknek a biológiai sokféleség és éghajlatváltozás szempontjából történő vizsgálatát, valamint a fenntarthatósági biztosítékok valamennyi uniós eszközbe való beépítését. Katalizátorként betöltött szerepükkel összefüggésben a LIFE program keretében kidolgozandó stratégiai integrált projekteknek és stratégiai természetvédelmi projekteknek mozgósítaniuk kell finanszírozási lehetőségeket az említett finanszírozási programok és más finanszírozási források, így például nemzeti alapok keretében, valamint szinergiákat kell létrehozniuk.
- (28) A stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek sikere a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, valamint a LIFE program célkitűzései által érintett nem-állami szereplők közötti szoros együttműködésen múlik. Ezért a projektek kidolgozására, végrehajtására, értékelésére és ellenőrzésére vonatkozó döntések tekintetében alkalmazni kell az átláthatóság és a nyilvánosságra hozatal elveit, különösen a célkitűzések általános érvényesítése esetében, vagy amikor több finanszírozási forrás is bevonásra kerül.
- (29) Tükrözve az éghajlatváltozás koordinált és ambíciózus módon történő kezelésének fontosságát, összhangban az Uniónak az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai végrehajtására vonatkozó kötelezettségvállalásaival, a LIFE program hozzá fog járulni az éghajlat-politikai intézkedések általános érvényesítéséhez és annak eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások legalább 30 %-a támogasson éghajlat-politikai célkitűzéseket. A LIFE program keretében végrehajtandó intézkedések várhatóan a LIFE program teljes pénzügyi keretösszegének 61 %-ával járulnak hozzá az éghajlat-politikai célkitűzésekhez. A releváns intézkedéseket a LIFE program előkészítése és végrehajtása során fogják meghatározni, és a releváns értékelések és felülvizsgálati folyamatok keretében újra felmérni. Az európai zöld megállapodással összhangban a LIFE program keretébe tartozó intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk a „ne árts” elvet.
- (30) A LIFE program végrehajtása során kellő figyelmet kell fordítani a legkülső régiókra vonatkozó stratégiára, amelyet a „Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival” című, 2017. október 24-i bizottsági közlemény tartalmaz, tekintettel az EUMSZ 349. cikkére, valamint ezen régiók sajátos igényeire és sérülékenységeire. Figyelembe kell venni a környezetvédelmi, az éghajlat-politikai és a releváns energiaügyi szakpolitikáktól eltérő uniós szakpolitikákat is.
- (31) A LIFE program végrehajtásának támogatása érdekében a Bizottságnak együtt kell működnie a LIFE program nemzeti kapcsolattartóinak hálózatával, hogy ösztönözze a nemzeti kapcsolattartók Unió-szerte nyújtott szolgáltatásainak javítását és hatékonyabbá tételét célzó együttműködést, annak érdekében, hogy növelje a benyújtott javaslatok általános minőségét, szemináriumokat és műhelymunkákat kell szerveznie, közzé kell tennie a LIFE

program keretében finanszírozott projektek jegyzékét, vagy egyéb tevékenységeket – így például médiakampányokat – kell folytatnia a projekteredmények jobb terjesztése, valamint a tapasztalat, tudás és legjobb gyakorlat megosztásának és a projekteredmények Unió-szerte történő megismétlésének elősegítése érdekében, előmozdítva ezáltal az együttműködést és a kommunikációt. Az ilyen tevékenységeknek különösen azon tagállamokra kell irányulniuk, amelyekben alacsony a finanszírozás-felhasználás, és elő kell mozdítaniuk a kommunikációt és az együttműködést az ugyanazon területtel foglalkozó, befejezett vagy folyamatban lévő projektek esetében a kedvezményezettek, a pályázók és az érdekelt felek között. Elengedhetetlen, hogy az ilyen kommunikációs és együttműködési tevékenységek a regionális és helyi hatóságokat, valamint az érdekelt feleket célozzák meg.

- (32) A minőségnek kell lennie a LIFE program keretében a projektértékelési és odaítélési folyamatot vezérlő kritériumnak. A LIFE program célkitűzéseinek Unió-szerte történő végrehajtásának megkönnyítése és a projektjavaslatok magas színvonalának előmozdítása érdekében hozzáférhetővé kell tenni a finanszírozást a LIFE programban történő tényleges részvételt célzó technikai segítségnyújtási projektek számára. A Bizottságnak Unió-szerte hatékony, minőségen alapuló földrajzi lefedettségre kell törekednie, többek között a tagállamok támogatásával, hogy kapacitásépítés révén növeljék a projektek minőségét. A LIFE program tekintetében az alacsony tényleges részvételt, a támogatható tevékenységeket és az odaítélési feltételeket a többéves munkaprogramban kell részletesebben meghatározni, a releváns tagállamok pályázóinak részvételi és eredményességi aránya alapján, figyelembe véve többek között a népességet és a népsűrűséget, az egyes tagállamok Natura 2000 területeinek teljes területét a Natura 2000 területek teljes területének arányában kifejezve, valamint a tagállam Natura 2000 területek által borított területének arányát. A támogatható tevékenységeknek olyan jellegűeknek kell lenniük, hogy a projektpályázatok minőségének javítását célozzák.
- (33) Az „Unió intézkedések a környezetvédelmi megfelelés és irányítás javítására” című, 2018. január 18-i bizottsági közleménnyel összhangban a környezeti jog végrehajtásával és érvényesítésével foglalkozó európai uniós hálózatot (IMPEL), az Európai Környezetvédelmi Ügyész-hálózatot (ENPE) és a Bírák Európai Unió Környezetvédelmi Fórumát (EUFJE) azért hozták létre, hogy elősegítsék a tagállamok közötti együttműködést, és egyedülálló szerepet játszanak az uniós környezetvédelmi jogszabályok érvényesítésében. A mind uniós, mind tagállami szintű hálózatépítési rendszer révén jelentős hozzájárulást nyújtanak a következetesség megerősítéséhez az uniós környezetvédelmi jogszabályok Unió-szerte történő végrehajtásában és érvényesítésében, a versenytorzulások elkerüléséhez, a környezetvédelmi felügyelet minőségének és a jogérvényesítési mechanizmusok javításához, továbbá biztosítják az információ- és tapasztalatcserét különböző igazgatási szinteken, a környezetvédelmi kérdésekkel és az érvényesítési aspektusokkal kapcsolatos képzések és szakmai eszmecserék révén, beleértve a nyomkövetési és az engedélyezési eljárásokat is. A LIFE program célkitűzéseivel való hozzájárulásuk fényében helyénvaló engedélyezni vissza nem térítendő támogatások odaítélését az IMPEL, az ENPE és az EUFJE számára pályázati felhívás kiírása nélkül, így módon folytatva támogatás nyújtását az említett szervezetek tevékenységeihez. Ezen felül, más esetekben előfordulhat, hogy nem követelmény a pályázati felhívás az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²⁷⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) általános követelményei alapján, így például a tagállamok által kijelölt és a tagállamok felelősségi körében működő szervek esetében, amennyiben ezen tagállamokat jelöli meg az Unió valamely jogalkotási aktusa egy vissza nem térítendő támogatás kedvezményezettjeként.
- (34) Helyénvaló meghatározni egy pénzügyi keretösszeget a LIFE program számára, amely az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti az Európai Parlament és a Tanács számára a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás 18. pontja értelmében.
- (35) A LIFE program keretében finanszírozott támogatások maximális társfinanszírozási arányait olyan szinteken kell megállapítani, mint amelyek a LIFE program által nyújtott vissza nem térítendő támogatás hatékony szintjének fenntartásához szükségesek. Az intézkedések és a jogalkotások meglévő körére tekintettel szükséges alkalmazkodóképesség figyelembevétele érdekében a konkrét társfinanszírozási arányoknak elő kell segíteniük a kiszámíthatóságot, fenntartva ugyanakkor bizonyos fokú, a konkrét szükségletekkel vagy követelményekkel arányos rugalmasságot is. A konkrét társfinanszírozási arányoknak mindig a megállapított releváns maximális társfinanszírozási arányoktól kell függniük.

⁽²⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (36) Erre a rendeletre alkalmazandó az Európai Parlament és a Tanács által az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott költségvetési rendelet. A költségvetési rendelet megállapítja az uniós költségvetés végrehajtására – többek között a vissza nem térítendő támogatásokra, a pénzdíjakra, a közbeszerzésre, a közvetett irányításra, a pénzügyi eszközökre, a költségvetési biztosítékokra, a pénzügyi támogatásra és a külső szakértők költségeinek megtérítésére – vonatkozó szabályokat, valamint rendelkezik a pénzügyi szereplők felelősségének ellenőrzéséről. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok az Unió költségvetésének védelmét szolgáló általános feltételrendszert is magukban foglalnak.
- (37) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽²⁸⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽²⁹⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽³⁰⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel⁽³¹⁾ összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elvesztett, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizettetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit.
- Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³²⁾ értelmében az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki, illetve amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítani kell a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet alapján megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (38) A LIFE program költségvetésének finanszírozási formáit és végrehajtási módszereit annak alapján kell megválasztani, hogy mennyire képesek elérni az intézkedések konkrét célkitűzéseit, és eredményeket biztosítani, figyelembe véve különösen az ellenőrzési költségeket, az adminisztratív terheket és a meg nem felelés várható kockázatát. Vissza nem térítendő támogatások esetében mérlegelni kell az egyösszegű átalány, az átalányfinanszírozás és az egységköltség-alapú térítés alkalmazását. A Bizottságnak biztosítani kell, hogy a végrehajtás könnyen érthető legyen, és elő kell mozdítani a tényleges egyszerűsítést a projektfejlesztők számára.
- (39) Adott esetben a LIFE program szakpolitikai célkitűzéseit az (EU) 2021/523 rendelet szerinti pénzügyi eszközökkel és költségvetési garanciákkal kell támogatni, többek között a LIFE programból elkülönített összeggel, az említett program többéves munkaprogramjaiban meghatározottak szerint.
- (40) A 2013/755/EU tanácsi határozat⁽³³⁾ 94. cikke alapján a tengerentúli országokban és területeken letelepedett jogalanyok jogosultak finanszírozásban részesülni a LIFE program szabályaira és célkitűzéseire, valamint az azon tagállam tekintetében esetlegesen alkalmazandó rendelkezésekre is figyelemmel, amelyhez a releváns tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik. Az ilyen jogalanyok LIFE programban való részvételének elsősorban a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram alá tartozó projektekre kell összpontosítani.

⁽²⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽²⁹⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽³⁰⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽³¹⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

⁽³³⁾ A Tanács 2013/755/EU határozata (2013. november 25.) az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek társulásáról (tengerentúli társulási határozat) (HL L 344., 2013.12.19., 1. o.).

- (41) „A biológiai sokféleség és ökoszisztéma-szolgáltatások Európa tengerentúli területein” önkéntes rendszer (BEST) előmozdítja a biológiai sokféleség – beleértve a tengeri sokféleség – védelmét, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartható használatát, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére vonatkozó ökoszisztéma-alapú megközelítéseket is, az Unió legkülső régióiban, valamint a tengerentúli országokban és területeken. A 2011-ben elfogadott BEST előkészítő intézkedés, valamint az azt követő BEST 2.0 program és BEST RUP projekt révén a BEST segítette felhívni a figyelmet a legkülső régiók, valamint a tengerentúli országok és területek ökológiai jelentőségére és a biológiai sokféleség megőrzésében betöltött kulcsszerepére. A Bizottság becslése szerint az említett területeken a helyszínen végrehajtandó projektek pénzügyi támogatási szükséglete évente 8 millió EUR. A tengerentúli országok és területek 2017-ben és 2018-ban miniszteri nyilatkozatokban fejezték ki elismerésüket a biológiai sokféleségre irányuló kisösszegű vissza nem térítendő támogatásokat illetően. Ezért helyénvaló, hogy a LIFE program a biológiai sokféleségre irányuló kisösszegű vissza nem térítendő támogatásokat finanszírozzon, beleértve a kapacitásépítést és a katalizátor hatással járó intézkedéseket is, mind a legkülső régiókban, mind a tengerentúli országokban és területeken.
- (42) A LIFE programnak nyitva kell állnia harmadik országok előtt, a köztük és az Unió között létrejött, a részvételüket szabályozó egyedi feltételekről szóló megállapodásokkal összhangban.
- (43) Azon harmadik országok, amelyek az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagjai, részt vehetnek az uniós programokban az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás⁽³⁴⁾ alapján létrehozott együttműködés keretében, amely megállapodás értelmében a programok végrehajtásának az e megállapodás alapján elfogadott határozaton kell alapulnia. Harmadik országok részvétele egyéb jogi eszközökön is alapulhat. E rendeletnek konkrét rendelkezést kell tartalmaznia, amely előírja harmadik országok számára, hogy biztosítsák az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést.
- (44) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁽³⁵⁾ (22) és (23) bekezdése alapján e programot egyedi monitoring követelményeknek megfelelően gyűjtött információk alapján értékelni kell, ugyanakkor el kell kerülni a tagállamokra nehezedő adminisztratív terheket és a túlszabályozást. E követelményeknek adott esetben mérhető mutatókat is magukban kell foglalniuk, amelyek alapján értékelhetők a LIFE program gyakorlatban kifejtett hatásai. A LIFE program teljes hatása közvetett, hosszú távú és nehezen mérhető, az uniós környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések teljes körének elérésére irányuló hozzájárulásokon keresztül jelenik meg. A LIFE program nyomon követése céljából az e rendeletben meghatározott közvetlen teljesítménymutatókat és nyomonkövetési követelményeket – többek között a Natura 2000 és egyes légköri szennyező anyagok kibocsátását illetően – ki kell egészíteni a többéves munkaprogramokban és a pályázati felhívásokban meghatározandó konkrét, projektszintű mutatók aggregálásával.
- (45) A Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni e rendeletnek a többéves munkaprogramok elfogadásával kapcsolatos végrehajtására vonatkozó egységes feltételek biztosítása érdekében. Az említett végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽³⁶⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (46) Annak biztosítása érdekében, hogy a LIFE program keretében nyújtott támogatás és a program végrehajtása összhangban álljon az Unió szakpolitikáival és prioritásaival, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el e rendelet módosítása érdekében a mutatók felülvizsgálatával vagy kiegészítésével, vagy e rendelet kiegészítése érdekében minden egyes alprogramra és projekt típusra vonatkozó konkrét mutatók meghatározásával, valamint egy nyomonkövetési és értékelési keret létrehozásával. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

⁽³⁴⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

⁽³⁵⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽³⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (47) Mivel e rendelet céljait – nevezetesen jó kormányzás és többszereplős megközelítés révén hozzájárulni a környezet magas fokú védelméhez és az ambiciózus éghajlat-politikai fellépéshez, a fenntartható fejlődéshez, valamint az Unió környezetvédelemre, biológiai sokféleségre, éghajlat-politikára, körforgásos gazdaságra, releváns, megújuló energiára és energiahatékonyságra vonatkozó jogszabályaiban, stratégiáiban, terveiben és nemzetközi kötelezettségvállásaiban foglalt célkitűzések és célok eléréséhez – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e rendelet terjedelme és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (48) Az 1293/2013/EU rendeletet ezért hatályon kívül kell helyezni.
- (49) Helyénvaló zökkenőmentes, megszakítás nélküli átmenetet biztosítani a korábbi környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) és a LIFE program között, valamint összehangolni a LIFE program kezdetét az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletben megállapított többéves pénzügyi keret kezdetével. Ezért ennek a rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszamenőleges hatállyal, 2021. január 1-jétől kell alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet létrehoz egy környezetvédelmi és éghajlat-politikai programot (a továbbiakban: a LIFE program) a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret időszakára. A LIFE program időtartama a többéves pénzügyi keret időtartamához igazodik.

E rendelet megállapítja a LIFE program célkitűzéseit, a 2021–2027-es időszakra szóló költségvetését, az uniós finanszírozás formáit és az ilyen finanszírozás nyújtására vonatkozó szabályokat is.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „stratégiai természetvédelmi projektek”: az uniós természetvédelmi és biológiai sokféleségre vonatkozó célkitűzések elérését támogató projektek, amelyek koherens cselekvési programokat hajtanak végre a tagállamokban e célkitűzések és prioritások más szakpolitikákban és finanszírozási eszközökben történő általános érvényesítése érdekében, többek között a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritált intézkedési tervek összehangolt végrehajtása révén;
2. „stratégiai integrált projektek”: olyan projektek, amelyek az Unió egyes környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy releváns energiaügyi jogszabályai vagy szakpolitikái által megkövetelt, a tagállami hatóságok által kidolgozott környezetvédelmi vagy éghajlat-politikai stratégiákat vagy intézkedési terveket hajtanak végre regionális, multiregionális, nemzeti vagy nemzetek feletti szinten, biztosítva ugyanakkor az érdekelt felek bevonását, valamint előmozdítva legalább egy másik uniós, nemzeti vagy magánfinanszírozási forrással való koordinációt és annak mozgósítását is;
3. „technikai segítségnyújtási projektek”: olyan projektek, amelyek támogatják a hagyományos projektekben való részvételhez szükséges kapacitás-fejlesztést, a stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek előkészítését, az egyéb uniós pénzügyi eszközök felhasználására való felkészülést vagy más, a LIFE program, elődprogramjai vagy egyéb uniós programok által finanszírozott projektekből származó eredmények továbbfejlesztésének vagy megismétlésének előkészítéséhez szükséges intézkedéseket, a LIFE program 3. cikkben meghatározott célkitűzéseinek elérése érdekében; az ilyen projektek magukban foglalhatnak a tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvételt szolgáló tevékenységeihez kapcsolódó kapacitásépítést is;

4. „hagyományos projektek”: olyan, a stratégiai integrált projektektől, a stratégiai természetvédelmi projektektől vagy a technikai segítségnyújtási projektektől eltérő projektek, amelyek a LIFE program egyedi célkitűzéseinek elérésére irányulnak;
5. „vegyesfinanszírozási műveletek”: az uniós költségvetésből – többek között a költségvetési rendelet 2. cikkének 6. pontja szerinti vegyesfinanszírozási eszközök keretében – támogatott olyan intézkedések, amelyek az uniós költségvetésből nyújtott nem visszafizetendő támogatási formákat, pénzügyi eszközöket vagy mindkettőt ötvözik fejlesztési vagy egyéb állami pénzügyi intézményektől, valamint kereskedelmi pénzügyi intézményektől és befektetőktől származó, visszafizetendő támogatási formákkal;
6. „jogalany”: minden olyan természetes személy vagy minden olyan, a nemzeti jog, az uniós jog vagy a nemzetközi jog alapján létrehozott és ilyenként elismert jogi személy, amely jogi személyiséggel rendelkezik, és saját nevében jogokat gyakorolhat és kötelezettségeket vállalhat, vagy bármely, a költségvetési rendelet 197. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet.

3. cikk

Célkitűzések

(1) A LIFE program általános célkitűzése hozzájárulni a fenntartható, körforgásos, energiahatékony, megújuló energián alapuló, klímasemleges és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens gazdaság irányába történő elmozduláshoz, a környezet – beleértve a levegő, a víz és a talaj – minőségének védelme, helyreállítása és javítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása, továbbá az ökoszisztémák leromlásának kezelése érdekében, többek között a Natura 2000 hálózat megvalósításának és működtetésének támogatásával, hozzájárulva ezáltal a fenntartható fejlődéshez. A LIFE program az EUMSZ 192. cikkének (3) bekezdésével összhangban elfogadott általános cselekvési programok végrehajtását is támogatja.

(2) A LIFE program egyedi célkitűzései a következők:

- a) kidolgozni, bemutatni és népszerűsíteni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára – beleértve a megújuló energiára való átállást és az energiahatékonyág növelését is – vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák célkitűzéseinek elérését szolgáló innovatív technológiákat, módszereket és megközelítéseket, valamint hozzájárulni a tudásalaphoz és a legjobb gyakorlat alkalmazásához, különösen a természettel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatban, többek között a Natura 2000 hálózat támogatásán keresztül;
- b) támogatni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára, valamint a megújuló energiára való átállásra vagy az energiahatékonyág növelésére vonatkozó releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozását, végrehajtását, nyomon követését és érvényesítését, többek között a kormányzás valamennyi szinten történő javításával, különösen a köz- és magánszektorbeli szereplők kapacitásainak és a civil társadalom bevonásának fokozásával;
- c) katalizátorként hatni a környezetvédelemre – beleértve a természetvédelmet és a biológiai sokféleséget is – és az éghajlat-politikára, valamint a megújuló energiára való átállásra vagy az energiahatékonyág növelésére vonatkozó releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák végrehajtását szolgáló sikeres műszaki és szakpolitikai megoldások széles körű alkalmazására, az eredmények megismétlésével, a kapcsolódó célkitűzések más szakpolitikákba, valamint köz- és magánszektorbeli gyakorlatokba történő integrálásával, beruházások mozgósításával és a finanszírozáshoz való hozzáférés javításával.

4. cikk

Felépítés

A LIFE program a következők szerint épül fel:

1. a „Környezetvédelem” területhez tartozik:
 - a) a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram;
 - b) a „Körforgásos gazdaság és életminőség” alprogram;

2. az „Éghajlat-politika” területéhez tartozik:

- a) az „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” alprogram;
- b) a „Tiszta energiára való átállás” alprogram.

5. cikk

Költségvetés

(1) A LIFE program 2021. január 1-jétől 2027. december 31-ig tartó időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 5 432 000 000 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett összeg indikatív felosztása a következő:

- a) 3 488 000 000 EUR a „Környezetvédelem” terület számára, amelyből
 - i. 2 143 000 000 EUR a „Természet és biológiai sokféleség” alprogram számára és
 - ii. 1 345 000 000 EUR a „Körforgásos gazdaság és életminőség” alprogram számára;
- b) 1 944 000 000 EUR az „Éghajlat-politika” terület számára, amelyből
 - i. 947 000 000 EUR „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” alprogram számára, és
 - ii. 997 000 000 EUR a „Tiszta energiára való átállás” alprogram számára.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett összegek nem érintik az (EU, Euratom) 2020/2093 rendeletben és a költségvetési rendeletben foglalt, rugalmasságra vonatkozó rendelkezések alkalmazását.

(4) A (2) bekezdés ellenére a (2) bekezdés a) pontjában említett „Környezetvédelem” terület keretébe tartozó vissza nem térítendő intézkedési támogatások útján támogatott projektek számára elkülönített költségvetési források legalább 60 %-át a (2) bekezdés a) pontjának i. alpontjában említett „Természet és biológiai sokféleség” alprogramot támogató projektekre irányuló vissza nem térítendő támogatásokra kell fordítani.

(5) A LIFE program finanszírozhatja a Bizottságnak a program végrehajtására irányuló technikai és igazgatási segítségnyújtási tevékenységeit, így például az előkészítő, nyomonkövetési, ellenőrzési, pénzügyi ellenőrzési és értékelési tevékenységeket – köztük a szervezeti információtechnológiai rendszerekre vonatkozókat is –, valamint a LIFE program nemzeti kapcsolattartóit támogató hálózati tevékenységeket, beleértve a képzést, az egymástól való tanulást célzó tevékenységeket és a tapasztalatok megosztását szolgáló rendezvényeket is.

(6) A 3. cikkben meghatározott célkitűzések elérése céljából a LIFE program finanszírozhat olyan tevékenységeket, amelyeket a Bizottság az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy releváns energiaügyi jogszabályai és szakpolitikai előkészítésének, végrehajtásának és általános érvényesítésének támogatása érdekében hajt végre. Ilyen tevékenységek közé tartozhatnak a következők:

- a) tájékoztatás és kommunikáció – beleértve a figyelemfelkeltő kampányokat –, továbbá szervezeti kommunikáció az Unió politikai prioritásaival kapcsolatban, valamint az Unió környezetvédelmi, éghajlat-politikai és a releváns energetikai jogszabályai végrehajtási és átültetési helyzetével kapcsolatban;
- b) tanulmányok, felmérések, modellezés és forgatókönyv-készítés;
- c) jogszabályok, szakpolitikák és programok előkészítése, végrehajtása, nyomon követése, ellenőrzése és értékelése, valamint a nem a LIFE program által finanszírozott projektek értékelése és elemzése, ha azok a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseket szolgálják;

- d) szakmai műhelyek, konferenciák és ülések;
- e) hálózatépítés és legjobbgyakorlat-platformok;
- f) egyéb tevékenységek, mint például díjak odaítélése.

6. cikk

A LIFE programhoz társult harmadik országok

- (1) A LIFE program nyitva áll a következő harmadik országok részvétele előtt:
- a) az Európai Szabadkereskedelmi Társulás azon tagjai, amelyek az Európai Gazdasági Térségnek (EGT) is tagjai, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban;
 - b) csatlakozó országok, tagjelölt országok és potenciális tagjelöltek, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
 - c) az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
 - d) egyéb harmadik országok, a harmadik ország bármely uniós programban való részvételét szabályozó egyedi megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban, feltéve, hogy a megállapodás:
 - i. méltányos egyensúlyt biztosít az uniós programokban részt vevő harmadik ország hozzájárulásai és a részvételből fakadó előnyei tekintetében;
 - ii. megállapítja a programokban való részvétel feltételeit, beleértve az egyes programokhoz való pénzügyi hozzájárulások kiszámítását és a programok igazgatási költségeit;
 - iii. nem ruház a harmadik országra döntéshozatali jogkört az uniós program tekintetében;
 - iv. garantálja az Uniónak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosításához és pénzügyi érdekeinek védelméhez való jogait.

Az első albekezdés d) pontjának ii. alpontjában említett hozzájárulások a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételeket képeznek.

(2) Amennyiben egy harmadik ország nemzetközi megállapodás értelmében elfogadott határozat vagy bármely más jogi eszköz alapján részt vesz a LIFE programban, a harmadik országnak biztosítania kell az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést. Az OLAF esetében az ilyen jogok közé tartozik a 883/2013/EU, Euratom rendeletben meghatározottak szerint a vizsgálatok – többek között helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok – lefolytatásához való jog is.

7. cikk

Nemzetközi együttműködés

A LIFE program végrehajtása során lehetőség van a releváns nemzetközi szervezetekkel, valamint azok intézményeivel és szerveivel folytatott együttműködésre, amennyiben ez a 3. cikkben meghatározott célkitűzések elérése céljából szükséges.

8. cikk

Szinergiák más uniós programokkal

A Bizottság elősegíti a LIFE program következetes végrehajtását. A Bizottság és a tagállamok megkönnyítik a koordinációt és a koherencia elérését az Európai Regionális Fejlesztési Alappal, az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján létrehozott Európai Szociális Alap Pluszsal (a továbbiakban: az Európai Szociális Alap Plusz), a Kohéziós Alappal, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alappal, valamint az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alappal, a Horizont Európa keretprogrammal, az 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁷⁾ alapján létrehozott Európai Hálózatfinanszírozási Eszközzel és az (EU) 2021/523 rendelet alapján létrehozott InvestEU programmal szinergiák létrehozása érdekében, különösen a stratégiai természetvédelmi projektek és a stratégiai integrált projektek tekintetében, valamint a LIFE program keretében kialakított megoldások átvétele és megismétlése érdekében. A Bizottság és a tagállamok minden szinten törekednek az egymást kiegészítő jellegre.

9. cikk

Az uniós finanszírozás végrehajtása és formái

(1) A Bizottság a LIFE programot közvetlen irányítással vagy a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett szervek bevonása mellett, közvetett irányítással hajtja végre.

(2) A LIFE program a költségvetési rendeletben meghatározott bármely formában – különösen vissza nem térítendő támogatás, pénzdíj és közbeszerzés formájában – nyújthat finanszírozást. Vegyesfinanszírozási műveletek keretében pénzügyi eszközök formájában szintén nyújthat finanszírozást.

(3) A LIFE program költségvetésének legalább 85 %-át a következőkre kell előirányozni:

a) vissza nem térítendő támogatásokra a 11. cikk (2) és (6) bekezdésében említettek szerint;

b) más finanszírozási formákban finanszírozott projektek a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban meghatározott mértékben; vagy

c) adott esetben és a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban meghatározott mértékben vegyesfinanszírozási műveletek keretében pénzügyi eszközök formájában nyújtott finanszírozás az e cikk (2) bekezdésében említettek szerint.

A Bizottság biztosítja, hogy a más finanszírozási formákban finanszírozott projektek teljes mértékben összhangban legyenek a 3. cikkben meghatározott célkitűzésekkel.

A 11. cikk (4) bekezdésében említett vissza nem térítendő támogatások maximális összege 15 millió EUR.

(4) A maximális társfinanszírozási arányok az e rendelet 11. cikke (2) bekezdésének a)–d) pontjában említett támogatható intézkedések esetében az elszámolható költségek 60 %-áig terjednek, és a „Természet és biológiai sokféleség” alprogramból finanszírozott projektek esetében – így különösen a 92/43/EGK irányelv végrehajtásának részeként a kiemelt jelentőségű élőhelyekkel vagy fajokkal kapcsolatos projektek vagy a 2009/147/EK irányelv 16. cikke alapján létrehozott, a műszaki és tudományos fejlődéshez történő hozzáigazítással foglalkozó bizottság által kiemelten támogatandónak tekintett madárfajokkal kapcsolatos projektek esetében – az elszámolható költségek 75 %-áig, amennyiben ez az állomány-megőrzési célkitűzés eléréséhez szükséges. Az e rendelet 11. cikkének (6) bekezdésében említett intézkedésekre vonatkozóan a maximális társfinanszírozási arányok az elszámolható költségek 70 %-áig terjednek. A releváns és előre meghatározott maximális társfinanszírozási arányok sérelme nélkül az e rendelet 18. cikkében említett többéves munkaprogramban részletesebben meg kell határozni az egyedi arányokat. Az egyedi arányokat minden egyes alprogram, projekt-típus vagy vissza nem térítendő támogatási típus követelményeivel összhangban ki lehet igazítani.

⁽³⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 129. o.).

A 11. cikk (4) bekezdésében említett projektek esetében a maximális társfinanszírozási arányok az első többéves munka-program időszakában nem haladhatják meg az elszámolható költségek 95 %-át; a második többéves munkaprogramra vonatkozóan és az e munkaprogramon belüli megerősítés függvényében a társfinanszírozási arány az elszámolható költségek 75 %-a.

(5) A LIFE programban a projektértékelési és odaítélési folyamatot vezérlő kritérium a minőség. A Bizottság hatékony, minőségen alapuló földrajzi lefedettségre törekszik. Uniószerző, többek között a tagállamok támogatásával abban, hogy kapacitásépítés révén emeljék a projektek minőségét.

II. FEJEZET

Támogathatóság

10. cikk

Vissza nem térítendő támogatások

A LIFE program keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatások odaítélésére és kezelésére a költségvetési rendelet VIII. címével összhangban kerül sor.

11. cikk

Támogatható intézkedések

- (1) Kizárólag a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseket végrehajtó intézkedések finanszírozhatók.
- (2) Vissza nem térítendő támogatásokkal a következő típusú intézkedések finanszírozhatók:
 - a) a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett alprogram keretébe tartozó stratégiai természetvédelmi projektek;
 - b) a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontjában, valamint (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett alprogramok keretébe tartozó stratégiai integrált projektek;
 - c) technikai segítségnyújtási projektek;
 - d) hagyományos projektek;
 - e) a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott általános célkitűzés elérése céljából szükséges egyéb intézkedések, beleértve a kapacitásépítést, az információ- és ismeretterjesztést, valamint a figyelemfelkeltés koordinálását és támogatását célzó intézkedéseket, a megújuló energiára való áttérés és a fokozott energiahatékonyság támogatása érdekében.
- (3) A „Természet és biológiai sokféleség” alprogram keretébe tartozó projekteknek, amelyek a Natura 2000 területeknek a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvvel összhangban történő kezelésére, helyreállítására és nyomon követésére vonatkoznak, figyelembe kell venniük a természetvédelemre és a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló nemzeti és regionális tervekben, stratégiákban és szakpolitikákban – többek között a 92/43/EGK irányelv alapján elfogadott prioritizált intézkedési tervekben – meghatározott prioritásokat.
- (4) A tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvétel javítását célzó tevékenységeivel kapcsolatos kapacitásépítést célzó technikai segítségnyújtási projekteknek támogatniuk kell az alacsony tényleges részvételt mutató tagállamok tevékenységeit a nemzeti kapcsolattartók szolgáltatásainak Uniószerző történő javítása és a benyújtott javaslatok általános minőségének növelése érdekében.
- (5) Vissza nem térítendő támogatások finanszírozhatnak valamely tagállamon vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli országon vagy területen kívüli tevékenységeket is, feltéve, hogy a projekt uniós környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányul, és az említett tevékenységek valamely tagállamban vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli országban vagy területen végzett beavatkozások eredményességének biztosításához vagy olyan nemzetközi megállapodások támogatásához szükségesek, amelyeknek az Unió részes fele, hozzájárulást biztosítva többoldalú konferenciák szervezéséhez. A nemzetközi megállapodásokhoz többoldalú konferenciák szervezése céljából biztosított maximális hozzájárulás 3,5 millió EUR a LIFE programnak az 1. cikkben megjelölt időtartamára, és az ilyen vissza nem térítendő támogatásokat nem lehet beszámítani a 9. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében említett küszöbérték elérése tekintetében.

(6) A vissza nem térítendő működési támogatások az uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozásában, végrehajtásában és érvényesítésében közreműködő, és elsősorban a környezetvédelem vagy az éghajlat-politika – beleértve az energiaügyi átállást is – területén aktív, nem profitorientált szervezetek működését támogatják, a LIFE programnak a 3. cikkben meghatározott célkitűzéseivel összhangban.

12. cikk

Részvételre jogosult szervezetek

(1) A költségvetési rendelet 197. cikkében meghatározott feltételeken túl, az e cikk (2) és (3) bekezdésében meghatározott jogosultsági feltételek alkalmazandók a szervezetekre.

(2) A következő szervezetek jogosultak részvételre:

a) a következő országok vagy területek bármelyikében letelepedett jogalanyok:

i. bármely tagállam vagy ahhoz kapcsolódó tengerentúli ország vagy terület;

ii. bármely, a LIFE programhoz társult harmadik ország;

iii. a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban felsorolt egyéb harmadik országok az e cikk (4) és (5) bekezdésében meghatározott feltételek mellett;

b) az uniós jog alapján létrehozott bármely jogalany vagy bármely nemzetközi szervezet.

(3) Természetes személyek nem jogosultak részvételre.

(4) A LIFE programhoz nem társult harmadik országban letelepedett jogalanyok kivételes esetben jogosultak részvételre, amennyiben ez szükséges egy adott intézkedés célkitűzéseinek eléréséhez az Unióban végzett beavatkozások eredményességének biztosítása érdekében.

(5) A LIFE programhoz nem társult harmadik országban letelepedett jogalanyok elviekben viselik a részvételük költségeit.

13. cikk

Közvetlen odaítélés

A költségvetési rendelet 188. cikkének sérelme nélkül az e rendelet I. mellékletében felsorolt szervezeteknek pályázati felhívás nélkül is odaítélhetők vissza nem térítendő támogatások.

14. cikk

Az odaítélési feltételek meghatározása

A Bizottság a 18. cikkben említett többéves munkaprogramban és a pályázati felhívásokban meghatározza az odaítélési feltételeket, figyelembe véve a következő alapelveket:

a) a LIFE program által finanszírozott projekteknek az Unió érdekeit kell szolgálniuk azáltal, hogy jelentős hozzájárulást tesznek a LIFE programnak a 3. cikkben meghatározott általános és egyedi célkitűzéseinek eléréséhez, és e projektek nem veszélyeztethetik az említett célkitűzéseket, valamint lehetőség szerint elő kell mozdítaniuk a zöld közbeszerzés használatát;

b) a projekteknek biztosítaniuk kell a költséghatékony megközelítést, és technikai és pénzügyi szempontból koherensnek kell lenniük;

c) elsőbbséget kell élvezniük azon projekteknek, amelyek a legmagasabb potenciállal rendelkeznek a 3. cikkben meghatározott célkitűzések eléréséhez történő hozzájárulásra;

- d) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek járulékos előnyöket nyújtanak, és előmozdítják a 4. cikkben említett alprogramok közötti szinergiákat;
- e) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek a legmagasabb potenciállal (katalizátorként való hatásra vonatkozó potenciál) rendelkeznek az állami vagy a magánszektor általi megismétlésre vagy átvételre, illetve a legnagyobb beruházások vagy pénzügyi források mozgósítására;
- f) biztosítani kell a hagyományos projektek megismételhetőségét;
- g) bónuszban kell részesülniük az értékelésük során azon projekteknek, amelyek a LIFE program, elődprogramjai vagy egyéb uniós alapok által finanszírozott projektek eredményeire építenek, vagy azokat továbbfejlesztik;
- h) adott esetben különös figyelmet kell szentelni a speciális szükségletekkel vagy sérülékenységekkel rendelkező földrajzi területeken – így például az egyedi környezetvédelmi kihívásokkal vagy természeti hátrányokkal küzdő területeken, a határ menti területeken, a magas természeti értéket képviselő területeken és a legkülső régiókban – megvalósítandó projektekre.

15. cikk

Földvásárláshoz kapcsolódó elszámolható költségek

A költségvetési rendelet 186. cikkében meghatározott feltételeken túl, a földvásárláshoz kapcsolódó költségek a következő feltételek teljesülése esetén minősülnek elszámolhatónak:

- a) a vásárlás hozzájárul a 92/43/EGK irányelv 3. cikke alapján létrehozott Natura 2000 hálózat integritásának fejlesztéséhez, megőrzéséhez és helyreállításához, többek között az ökológiai kapcsolatok javításával folyosók, lépegető kövek vagy a zöld infrastruktúra más elemeinek kialakításán keresztül;
- b) a földvásárlás a kívánt természetmegőrzési eredmény elérésének egyetlen vagy legköltséghatékonyabb módja;
- c) a megszerzett földterület hosszú távú alapon a LIFE program egyedi célkitűzéseivel összhangban lévő használatra van fenntartva; és
- d) az érintett tagállam átruházás révén vagy más módon hosszú távon biztosítja az ilyen földterület természetvédelmi célú használatát.

16. cikk

Kumulatív és alternatív finanszírozás

(1) Egy másik uniós programból hozzájárulásban részesülő intézkedés hozzájárulásban részesülhet a LIFE program keretében is, feltéve, hogy a hozzájárulások nem ugyanazon költségeket fedezik, továbbá hogy az intézkedés a 3. cikkben meghatározott környezetvédelmi vagy éghajlat-politikai célkitűzések elérésére irányul, és azok egyikét sem veszélyezteti. Az intézkedéshez nyújtott vonatkozó hozzájárulásra a releváns uniós program szabályai alkalmazandók. A kumulatív finanszírozás nem haladhatja meg az intézkedés teljes elszámolható költségét. A különböző uniós programokból származó támogatást arányosan lehet kiszámítani a támogatási feltételeket meghatározó dokumentumokkal összhangban.

(2) Támogatás nyújtható az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alap Pluszból vagy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból – az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumügy pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó közös szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet releváns rendelkezéseivel összhangban, valamint a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési

Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet releváns rendelkezéseivel összhangban – a LIFE program keretében „kiválósági pecsét” tanúsítvánnyal díjazott intézkedéseknek a következő kumulatív feltételeknek való megfelelés esetén:

- a) értékelésükre a LIFE program keretében meghirdetett pályázati felhívásban került sor;
- b) megfelelnek az említett pályázati felhívás minimális minőségi követelményeinek;
- c) költségvetési korlátok miatt nem finanszírozhatók az említett pályázati felhívás keretében.

III. FEJEZET

Vegyesfinanszírozási műveletek

17. cikk

Vegyesfinanszírozási műveletek

A LIFE program keretében a vegyesfinanszírozási műveleteket az (EU) 2021/523 rendelettel és a költségvetési rendelet X. címével összhangban kell végrehajtani, kellő figyelmet fordítva a fenntarthatósági és átláthatósági követelményekre.

IV. FEJEZET

Programozás, nyomon követés, jelentéstétel és értékelés

18. cikk

Többéves munkaprogram

- (1) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén többéves munkaprogramokat fogad el a LIFE programra vonatkozóan. Az említett végrehajtási jogi aktusokat a 22. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.
- (2) Minden egyes többéves munkaprogram a 3. cikkben előírt célkitűzésekkel összhangban meghatározza a következőket:
 - a) az egyes alprogramok keretében a szükségletek között, valamint a különböző finanszírozási típusok között elkülönítendő összegek, továbbá a 11. cikk (2) bekezdésének a) és b) pontjában említett vissza nem térítendő támogatásokra elkülönítendő maximális teljes összeg;
 - b) adott esetben a LIFE program keretében a vegyesfinanszírozási műveleteken belüli pénzügyi eszközök formájában megvalósuló finanszírozásra szánt maximális teljes összeg;
 - c) az I. mellékletben felsorolt szervezetek a 13. cikkel összhangban odaítélendő vissza nem térítendő támogatások maximális teljes összege;
 - d) azon projekttemák vagy konkrét szükségletek, amelyek tekintetében van előzetes forráselosztás a 11. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjában említett projektek esetében;
 - e) a stratégiai integrált projektek által megcélzott stratégiák és tervek, amelyek esetében finanszírozás igényelhető a 11. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett projektekhez;
 - f) a projektek végrehajtásának maximális elszámolhatósági időszaka;
 - g) a többéves munkaprogram által lefedett időszakra vonatkozó pályázati felhívások indikatív ütemterve;

- h) a projektbenyújtási és -kiválasztási eljárás technikai módszertana, valamint az odaítélési kritériumok a 14. cikkben említett elemekkel összhangban;
 - i) a 9. cikk (4) bekezdésében említett társfinanszírozási arányok;
 - j) a 11. cikk (2) bekezdésének e) pontjában említett támogatható intézkedésekre vonatkozó maximális társfinanszírozási arányok;
 - k) adott esetben részletes szabályok a kumulatív és alternatív finanszírozás alkalmazására vonatkozóan;
 - l) azon technikai segítségnyújtási projektek esetében, amelyek a tagállami hatóságoknak a LIFE programban való tényleges részvételt elősegítő tevékenységével kapcsolatos kapacitásépítésre irányulnak, az alacsony tényleges részvétel, a támogatható tevékenységek és az odaítélési feltételek.
- (3) Az első többéves munkaprogram időtartama négy év, és a második többéves munkaprogram időtartama három év.
- (4) A többéves munkaprogramok keretében a Bizottság pályázati felhívásokat tesz közzé az érintett időszakra. A Bizottság biztosítja, hogy az adott pályázati felhívás keretében fel nem használt pénzeszegek újraelosztásra kerüljenek a 11. cikk (2) bekezdésében említett, ugyanazon a területen belül végrehajtandó különböző intézkedéstípusok között.
- (5) A Bizottság biztosítja, hogy a többéves munkaprogramok kidolgozása során az érdekelt felekkel konzultációra kerüljön sor.

19. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

- (1) A Bizottság a II. mellékletben meghatározott mutatók alapján jelentést készít a LIFE program által a 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósítása terén elért haladásról.
- (2) A LIFE program célkitűzéseinek megvalósítása terén a program által elért haladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II. mellékletnek a mutatók szükség szerinti – többek között az egyéb uniós programok számára megállapított mutatókkal történő összehangolásuk érdekében való – felülvizsgálata vagy kiegészítése céljából történő módosítása érdekében, továbbá e rendeletnek a nyomonkövetési és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel történő kiegészítése érdekében.
- (3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e rendelet kiegészítése érdekében a II. melléklet alapján minden egyes alprogramra és projekt típusra vonatkozó egyedi mutatók meghatározásával.
- (4) A Bizottság biztosítja a programvégrehajtás és az eredmények nyomon követésére vonatkozó adatok hatékony, eredményes és időben történő összegyűjtését. Ennek érdekében és a releváns módszertanoknak megfelelően arányos jelentéstételi kötelezettségeket kell előírni az uniós források címzettjei számára, hogy lehetővé váljon valamennyi releváns egyedi környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzés tekintetében az összesíthető projektszintű teljesítmény- és hatás-mutatók összegyűjtése, többek között a Natura 2000 hálózattal és egyes légköri szennyező anyagokkal, így a CO₂-vel kapcsolatban is.
- (5) A Bizottság rendszeresen nyomon követi az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzések általános érvényesítésével kapcsolatos helyzetet, és beszámol arról, beleértve a kiadások összegét is. A LIFE program keresletvezérelt jellegének figyelembevételével a LIFE program 5. cikkben meghatározott teljes összegének 61 %-a járul hozzá várhatóan az éghajlat-politikai célkitűzésekhez hozzájáruló legalább 30 %-os ráfordítás átfogó költségvetési céljához. Ezen hozzájárulást uniós éghajlat-politikai markerrendszeren keresztül kell nyomon követni. E rendelet hozzájárul a biológiai sokféleséggel kapcsolatos fellépésnek az uniós szakpolitikákban történő érvényesítéséhez és azon átfogó ambíció megvalósításához, hogy a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 7,5 %-át 2024-ben, és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák a többéves pénzügyi keret keretében eszközölt éves kiadások 10 %-át 2026-ban és 2027-ben, figyelembe véve ugyanakkor az éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célok közötti meglévő átfedéseket is.

A biológiai sokféleségre fordított kiadásokat a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásban említett, a Bizottság által az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal együttműködésben meghatározandó hatékony, átlátható és átfogó módszertan használatával kell nyomon követni. Az említett nyomkövetési módszereket kell használni az éghajlat-politikai, illetve a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez várhatóan hozzájáruló kötelezettségvállalási előirányzatok számszerűsítésére a 2021-2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi kerettel összefüggésben a megfelelő bontási szinten. A kiadásokat évente be kell mutatni a programindoklásban. A LIFE programnak az uniós éghajlat-politikai és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez való hozzájárulásáról rendszeresen be kell számolni az értékelések és az éves jelentés alkalmával.

(6) A Bizottság értékeli a LIFE program és más kiegészítő uniós programok közötti, valamint a program alprogramjai közötti szinergiákat.

20. cikk

Értékelés

(1) A Bizottság az e rendelet alapján előírt értékeléseket időben elvégzi ahhoz, hogy a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek, kellő tekintettel a koherenciára, a szinergiákra, az uniós hozzáadott értékre és a hosszú távú fenntarthatóságra, az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi prioritásainak figyelembevételével.

(2) A Bizottság elvégzi a LIFE program félidei értékelését – amint elegendő információ áll rendelkezésre a program végrehajtásáról, de legkésőbb 42 hónappal a LIFE program végrehajtásának kezdetét követően – a II. melléklettel összhangban meghatározott mutatók felhasználásával.

Az értékelésnek ki kell terjednie legalább a következőkre:

- a) a LIFE program végrehajtásának minőségi és mennyiségi szempontjai;
- b) a források felhasználásának hatékonysága;
- c) valamennyi intézkedés célkitűzései elérésének mértéke, ahol lehetséges, az eredményeket és hatásokat is ismertetve;
- d) a projektek tényleges vagy várt sikere más uniós források mozgósítása tekintetében, figyelembe véve különösen a más uniós pénzügyi eszközökkel való fokozott koherencia előnyeit;
- e) a célkitűzések között elért szinergiák mértéke, valamint a LIFE program más releváns uniós programokkal való kiegészítő jellege;
- f) a LIFE program uniós hozzáadott értéke és hosszú távú hatása, az intézkedések megújításáról, módosításáról vagy felfüggesztéséről való döntéshozatal céljából;
- g) az érdekelt felek bevonásának mértéke;
- h) a LIFE program által a 92/43/EGK és a 2009/147/EK irányelvben felsorolt élőhelyek és fajok védettségi helyzetéhez nyújtott hozzájárulás mennyiségi és minőségi elemzése;
- i) a 9. cikk (5) bekezdésében említettek szerinti, Unión belüli földrajzi lefedettség elemzése, valamint, ha ilyen lefedettség nem valósul meg, a lefedettség ilyen hiánya mögöttes okainak elemzése.

(3) A LIFE program végrehajtásának végén, de legkésőbb négy évvel az 1. cikk második bekezdésében meghatározott időszak végét követően, a Bizottság elvégzi a LIFE program végső értékelését.

(4) A Bizottság az értékelések következtetéseit – saját észrevételeinek kíséretében – közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával. A Bizottság nyilvánosságra hozza az értékelések eredményeit.

V. FEJEZET

Átmeneti és záró rendelkezések

21. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és közzététel

(1) Az uniós finanszírozás címzettjeinek fel kell tüntetniük az említett támogatások eredetét, és különösen a projektek és azok eredményeinek népszerűsítése során biztosítaniuk kell az uniós finanszírozás láthatóságát azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak. E célból a címzetteknek a LIFE program III. mellékletben ábrázolt logóját kell használniuk. A LIFE program keretében szerzett tartós javakon fel kell tüntetni a LIFE program logóját, kivéve a Bizottság által meghatározott esetekben. Amennyiben a LIFE program logójának használata nem megvalósítható, valamennyi kommunikációs tevékenység során meg kell említeni a LIFE programot, többek között a nyilvánosság számára látható, stratégiai helyeken elhelyezett hirdetőtáblákon.

(2) A Bizottság tájékoztatási és kommunikációs tevékenységet végez a LIFE programhoz, a LIFE program alapján végzett tevékenységekhez és az elért eredményekhez kapcsolódóan. A LIFE program számára elkülönített pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz is hozzájárulnak, amennyiben e prioritások kapcsolódnak a 3. cikkben említett célkitűzésekhez.

22. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot a LIFE programért felelős bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre való hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

(3) Ha a bizottság nem nyilvánít véleményt, a Bizottság nem fogadhatja el a végrehajtási jogi aktus tervezetét, és a 182/2011/EU rendelet 5. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése alkalmazandó.

(4) A Bizottság évente jelentést készít a bizottságnak a LIFE program alprogramjainak végrehajtása terén elért általános haladásról, valamint a LIFE program keretébe tartozó egyes intézkedésekről, többek között a LIFE programból elkülönített költségvetési források révén végrehajtott vegyesfinanszírozási műveletekről.

23. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottság 2028. december 31-ig kap felhatalmazást a 19. cikk (2) és (3) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 19. cikk (2) és (3) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 19. cikk (2) és (3) bekezdése értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

24. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1293/2013/EU rendelet 2021. január 1-jével hatályát veszti.

25. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Ez a rendelet nem érinti a 614/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³⁸⁾ és az 1293/2013/EU rendelet alapján megkezdett intézkedések folytatását vagy módosítását, amely rendeletek továbbra is alkalmazandók az érintett projektekre azok lezárásáig.

(2) A LIFE program pénzügyi keretösszege fedezheti a LIFE program, valamint a 614/2007/EK és az 1293/2013/EU rendelet alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadásokat is.

(3) Szükség esetén előirányzatok vihetők be a 2027 utáni uniós költségvetésbe az 5. cikk (5) bekezdésében meghatározott kiadások fedezésére a 2027. december 31-ig be nem fejezett projektek igazgatásának lehetővé tétele érdekében.

(4) Az 1293/2013/EU rendelet alapján létrehozott pénzügyi eszközökből befolyó bevételek beruházhatók az (EU) 2021/523 rendelet alapján létrehozott pénzügyi eszközökbe.

(5) A 614/2007/EK vagy az 1293/2013/EU rendelet alapján jogalap nélkül kifizetett összegek visszafizetéséből származó, célhoz kötött bevételnek megfelelő előirányzatokat a LIFE program finanszírozására kell felhasználni a költségvetési rendelet 21. cikkével összhangban.

26. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D.M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A.P. ZACARIAS

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 614/2007/EK rendelete (2007. május 23.) a környezetvédelmi célú pénzügyi eszközről (LIFE+) (HL L 149., 2007.6.9., 1. o.).

*I. MELLÉKLET***AZON SZERVEK, AMELYEK SZÁMÁRA VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ TÁMOGATÁSOK PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
NÉLKÜL ODAÍTELHETŐK**

1. A környezeti jog alkalmazására és végrehajtására létrehozott európai uniós hálózat (IMPEL);
 2. Az Ügyészek Európai Környezetvédelmi Hálózata (ENPE);
 3. A Bírák Európai Unió Környezetvédelmi Fóruma (EUFJE).
-

II. MELLÉKLET

MUTATÓK

1. Teljesítménymutatók

- 1.1. Az innovatív technológiákat és megközelítéseket kidolgozó, bemutató és népszerűsítő projektek száma;
- 1.2. A természetvédelemmel és a biológiai sokféleséggel kapcsolatban legjobb gyakorlatot alkalmazó projektek száma;
- 1.3. A releváns uniós jogszabályok és szakpolitikák kidolgozását, végrehajtását, nyomon követését és érvényesítését szolgáló projektek száma;
- 1.4. Az irányítás javítását a köz- és magánszektorbeli szereplők kapacitásainak és a civil társadalom bevonásának fokozásával szolgáló projektek száma;
- 1.5. A következőket végrehajtó projektek száma, beleértve a stratégiai integrált és a stratégiai természetvédelmi projekteket is:
 - kulcsfontosságú tervek vagy stratégiák;
 - a „Természet és biológiai sokféleség” általános érvényesítését célzó cselekvési programok.

2. Eredménymutatók

- 2.1. Nettó környezeti és éghajlati változás a következő alprogramok keretében kiírt pályázati felhívásokban meghatározandó projektszintű mutatók aggregálása alapján:
 - „Természet és biológiai sokféleség”;
 - „Körforgásos gazdaság és életminőség”, legalább a következők vonatkozásában:
 - levegőminőség
 - talaj
 - víz
 - hulladékok
 - vegyszerek
 - zaj
 - erőforrás-felhasználás és -hatékonyság;
 - „Az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás”;
 - „Tiszta energiára való átállás”;
- 2.2. A projektek vagy az elnyert finanszírozás által generált kumulatív beruházások (millió EUR);
- 2.3. A projektekben részt vevő vagy vissza nem térítendő működési támogatásban részesülő szervezetek száma;
- 2.4. Azon projektek aránya, amelyek katalizátorhatást fejtettek ki a projekt lezárultának időpontja után.

III. MELLÉKLET

A LIFE PROGRAM LOGÓJA

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/784 RENDELETE**(2021. április 29.)****az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésről****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Ez a rendelet a digitális egységes piac zavartalan működésének biztosítására irányul egy nyitott és demokratikus társadalomban azért, hogy fellép a tárhelyszolgáltatásokkal való terrorista célú visszaéléssel szemben, valamint Unió-szerte hozzájárul a közbiztonsághoz. Javítani kell a digitális egységes piac működését a tárhelyszolgáltatók jogbiztonságának és a felhasználók online környezetbe vetett bizalmának megerősítésével, valamint azon biztosítékok megszilárdításával, amelyek garantálják a véleménynyilvánítás szabadságát – ezen belül egy nyitott és demokratikus társadalomban az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát –, továbbá a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét.
- (2) Az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépést szolgáló szabályozási intézkedéseknek ki kell egészülniük a terrorizmus elleni fellépésre irányuló tagállami stratégiákkal, többek között a médiatudatosság és a kritikai gondolkodás erősítésével, alternatív és ellennarratívák kidolgozásával, valamint az online terrorista tartalom hatását, illetve az ilyen tartalommal szembeni sebezhetőséget csökkentő egyéb kezdeményezések kidolgozásával, továbbá a szociális munkába való befektetéssel, a deradikalizálódást célzó kezdeményezésekkel és az érintett közösségekkel való kapcsolatépítéssel annak érdekében, hogy a társadalmat érintő radikalizálódás megelőzése folyamatos legyen.
- (3) Az online terrorista tartalom elleni fellépéshez, amely a jogellenes online tartalom jelentette szélesebb probléma részét képezi, a hatóságok és a tárhelyszolgáltatók közötti együttműködésen alapuló, jogalkotási, nem jogalkotási és önkéntes intézkedések kombinációjának az alapjogok teljeskörű tiszteletben tartása mellett történő alkalmazására van szükség.
- (4) Az interneten működő tárhelyszolgáltatók alapvető szerepet játszanak a digitális gazdaságban a vállalkozások és a polgárok összekapcsolása, továbbá a nyilvános vitának, valamint az információk, vélemények és eszmék terjesztésének és megismerésének az elősegítése révén, jelentősen hozzájárulva az innovációhoz, a gazdasági növekedéshez és a munkahelyteremtéshez az Unióban. A tárhelyszolgáltatók szolgáltatásaival azonban harmadik felek bizonyos esetekben visszaélnek abból a célból, hogy jogellenes online tevékenységet folytassanak. Különös aggodalomra ad okot, hogy a terrorista csoportok és támogatóik visszaélnek az említett szolgáltatásokkal az online terrorista tartalom terjesztése érdekében, hogy üzenetüket eljuttassák az emberekhez, radikalizálják követőiket és követőket toborozzanak, valamint terrorista tevékenységeket segítsenek elő és irányítsanak.

⁽¹⁾ HL C 110., 2019.3.22., 67. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2019. április 17-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2021. március 16-i álláspontra első olvasatban (HL C 135., 2021.4.16., 1. o.). Az Európai Parlament 2021. április 28-i álláspontra (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

- (5) Az online terrorista tartalom jelenléte – bár nem egyedüli tényezőként – bizonyíthatóan elősegíti az egyének radikalizálódását, ami aztán terrorcselekményekhez vezethet, és ezért súlyos negatív következményekkel jár a felhasználók, a polgárok és a társadalom egésze szempontjából, valamint az ilyen tartalomnak tárhelyet biztosító online szolgáltatók számára is, mivel aláássa felhasználók bizalmát, és károsítja üzleti modelljüket. Központi szerepükre és az általuk nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódó technológiai eszközökre és képességekre tekintettel a tárhelyszolgáltatóknak különösen fontos társadalmi felelőssége van a tekintetben, hogy szolgáltatásaikat megvédjék a terroristák általi visszaélésektől, és segítséget nyújtsanak a szolgáltatásaik révén online terjesztett terrorista tartalommal szembeni fellépéshez, szem előtt tartva eközben a véleménynyilvánítás szabadságának alapvető fontosságát, ezen belül pedig a nyitott és demokratikus társadalmakban az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát.
- (6) A tagállamok és a tárhelyszolgáltatók közötti önkéntes együttműködés keretében 2015-ben kezdtek uniós szintű lépéseket tenni az online terrorista tartalom ellen. Az említett lépéseket egyértelmű jogszabályi keretnek kell kiegészítenie annak érdekében, hogy tovább csökkenjen az online terrorista tartalom hozzáférhetősége, és megfelelően kezeljék e gyors ütemben változó problémát. A jogi keret célja az, hogy építsen az (EU) 2018/334 bizottsági ajánlás ⁽³⁾ által megerősített önkéntes erőfeszítésekre, és eleget tegyen egyrészt az Európai Parlamentnek az illegális és káros tartalommal szembeni küzdelmet célzó – a 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽⁴⁾ létrehozott horizontális kerettel összhangban álló – intézkedések megerősítésére irányuló, másrészt az Európai Tanács terrorcselekményekre felbujtó online tartalom észlelésének és eltávolításának javítására irányuló felszólításának.
- (7) E rendelet nem érintheti a 2000/31/EK irányelv alkalmazását. Különösen egy tárhelyszolgáltató által e rendeletnek megfelelően hozott bármely intézkedés – beleértve bármely konkrét intézkedést is – önmagában nem vezethet ahhoz, hogy a tárhelyszolgáltató elveszítse az említett irányelvben biztosított, felelősség alóli mentességet. E rendelet nem érinti emellett a nemzeti hatóságok és bíróságok azon hatáskörét, hogy megállapítsák a tárhelyszolgáltatók felelősségét, amennyiben a felelősség alóli mentesség 2000/31/EK irányelvben meghatározott feltételei nem teljesülnek.
- (8) Az e rendelet és a 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek ⁽⁵⁾ az 1. cikke (1) bekezdése a) pontjában meghatározott audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó rendelkezései közötti ellentmondás esetén a 2010/13/EU irányelvnek kell irányadónak lennie. Ez nem érinti az e rendelet szerinti, különösen a videómegosztóplatform-szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségeket.
- (9) E rendeletnek meg kell határoznia a tárhelyszolgáltatásokkal az online terrorista tartalom terjesztése céljából történő visszaélésekkel szembeni, az egységes piac zavartalan működésének biztosítása érdekében történő fellépésre vonatkozó szabályokat. Az említett szabályoknak teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk az Unióban és különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: a Charta) által biztosított alapvető jogokat.
- (10) E rendelet célja, hogy hozzájáruljon a közbiztonság védelméhez, ugyanakkor megfelelő és szilárd biztosítékokat hozzon létre az alapvető jogok védelmének biztosítása érdekében, ideértve a magánélet tiszteletben tartásához, a személyes adatok védelméhez való jogot, a véleménynyilvánítás szabadságának jogát, beleértve az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát, a vállalkozás szabadságát és a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Ezen felül tiltott bármilyen megkülönböztetés alkalmazása. Az illetékes hatóságok és a tárhelyszolgáltatók kizárólag olyan intézkedéseket hozhatnak, amelyek szükségesek, megfelelőek és arányosak egy demokratikus társadalomban, szem előtt tartva a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének tulajdonított különös jelentőséget, amelyek a pluralista és demokratikus társadalom alapkövét és az Unió alapját jelentő értékeket alkotják. A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát érintő intézkedéseknek szigorúan az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépést kell célozniuk, miközben tiszteletben kell tartaniuk az információk jogszerű megismeréséhez és közléséhez való jogot, figyelembe véve a tárhelyszolgáltatóknak a nyilvános vitának, valamint a tények, vélemények és eszmék terjesztésének és megismerésének az elősegítésében – a jogszabályokkal összhangban – betöltött központi szerepét. Az online terrorista tartalom elleni hatékony online intézkedések, valamint a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának védelme nem ellentétes, hanem egymást kiegészítő és kölcsönösen megerősítő célok.

⁽³⁾ A Bizottság (EU) 2018/334 ajánlása (2018. március 1.) az illegális online tartalom hatékony kezelésére irányuló intézkedésekről (HL L 63., 2018.3.6., 50. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) (HL L 178., 2000.7.17., 1. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EK irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) (HL L 095., 2010.4.15., 1. o.).

- (11) Azért, hogy biztosítani lehessen az egyértelműséget azon intézkedések vonatkozásában, amelyeket mind a tárhelyszolgáltatóknak, mind az illetékes hatóságoknak meg kell tenniük az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépés érdekében, e rendeletnek a megelőzés céljával meg kell határoznia a „terrorista tartalom” fogalmát, összhangba hozva azt a releváns bűncselekmények (EU) 2017/541 európai parlamenti és tanácsi irányelvben ⁽⁶⁾ foglalt meghatározásaival. Tekintettel arra, hogy fel kell lépni a legkárosabb online terrorista propagandával szemben, e fogalom meghatározásnak ki kell terjednie az olyan anyagokra, amelyek terrorista bűncselekmények elkövetésére vagy elkövetésében való közreműködésre bujtanak fel vagy hívnak fel, terrorista csoport tevékenységében való részvételre hívnak fel, vagy amelyek dicsőítik a terrorista tevékenységeket, ideértve a terrortámadást bemutató anyagokat. A fogalom meghatározásnak az olyan tartalomra is ki kell terjednie, amelyek útmutatást nyújtanak robbanóanyagok, tűzfegyverek vagy más fegyverek, mérgező vagy veszélyes anyagok, valamint vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) anyagok készítéséhez vagy használatához, vagy amelyek a terrorista bűncselekmények elkövetése céljából alkalmazott egyéb – például a célpontok kiválasztására használt – különleges módszerekről vagy technikákról szólnak. Az ilyen anyagok közé tartoznak a terrorista bűncselekményekről készült szövegek, képek, hangfelvételek és videók, valamint élő közvetítések, amelyek annak veszélyével járnak, hogy sor kerülhet további ilyen bűncselekmények elkövetésére. Annak értékelésekor, hogy egy adott anyag e rendelet értelmében terrorista tartalomnak minősül-e, az illetékes hatóságoknak és a tárhelyszolgáltatóknak figyelembe kell venniük az olyan tényezőket, mint például az állítások jellege és megfogalmazása, az állítások kontextusa és az, hogy milyen mértékben járhatnak káros következményekkel a személyek biztonsága vonatkozásában. Az értékelés során fontos tényezőnek minősül, ha az anyagot a terrorista cselekményekben résztvevő és korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyek, csoportok vagy szervezetek uniós jegyzékében szereplő személy, csoport vagy szervezet készítette, az anyag neki tulajdonítható vagy azt a nevében készítették vagy terjesztették.
- (12) Az oktatási, újságírói, művészeti vagy kutatási célokból vagy a terrorista tevékenységekkel szembeni ismeretterjesztés céljából terjesztett anyagok nem tekinthetők terrorista tartalomnak. Annak értékelése során, hogy a tartalom szolgáltató által rendelkezésre bocsátott anyag e rendelet értelmében „terrorista tartalomnak” minősül-e, figyelembe kell venni különösen a véleménynyilvánításhoz és a tájékozódás szabadságához való jogot, ideértve a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét, valamint a művészet és a tudomány szabadságát. A terjesztett anyag eltávolításával kapcsolatos valamennyi döntés során figyelembe kell venni az uniós joggal és a Chartával összhangban álló, sajtó- vagy médiaszabályozás útján létrehozott újságírói normákat, különösen olyan esetekben, amikor a tartalom szolgáltató szerkesztői felelősséggel rendelkezik. Nem tekintendő terrorista tartalomnak továbbá az érzékeny politikai témákról folytatott nyilvános viták során kifejtett radikális, polemikus vagy vitatható álláspontok.
- (13) Az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni hatékony, ugyanakkor a magánélet tiszteletben tartását biztosító fellépés érdekében e rendeletet alkalmazni kell az olyan, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókra, amelyek a szolgáltatás felhasználójának kérésére az általa rendelkezésre bocsátott információkat és anyagokat tárolják és nyilvánosan terjesztik, függetlenül attól, hogy az ilyen információk és anyagok tárolása és nyilvánosan terjesztése pusztán technikai, automatikus vagy passzív jellegű-e. A „tárolás” fogalma alatt az adatoknak a fizikai vagy virtuális szerverek memóriájában való tárolását kell érteni. A „puszta továbbítási” vagy „gyorsítótárolóban történő rögzítést végző”, valamint az internetes infrastruktúra egyéb rétegeiben nyújtott, ilyen tárolással nem járó egyéb szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók – így a doménnév-nyilvántartók és -regisztrátorok, továbbá a doménnévrendszer (DNS)-szolgáltatók, a fizetési szolgáltatásokat és az elosztott túlterheléses támadások (DdoS) elleni védelmet nyújtó szolgáltatók – ezért nem tartoznak e rendelet hatálya alá.
- (14) A „nyilvános terjesztés” fogalmának magában kell foglalnia az információk potenciálisan korlátlan számú személy számára történő elérhetővé tételét, nevezetesen az információk könnyen hozzáférhetővé tételét a felhasználók számára általában, anélkül, hogy a tartalom szolgáltatónak további lépéseket kellene tennie, függetlenül attól, hogy ezek a személyek ténylegesen hozzáférnek-e az adott információkhoz. Ennek megfelelően, ha az információhoz való hozzáférés regisztrációt vagy felhasználói csoporthoz való csatlakozás engedélyezését teszi szükségessé, az csak akkor tekintendő nyilvános terjesztésnek, ha az információhoz hozzáférni kívánó felhasználókat automatikusan regisztrálják, vagy csatlakozásukat arra vonatkozó emberi döntés vagy válogatás nélkül engedélyezik, hogy kinek biztosítanak hozzáférést. Az (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ 2. cikkének 5. pontjában meghatározott személyközi hírközlési szolgáltatások – például az e-mailek vagy a magáncélú üzenetküldő

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/541 irányelve (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról (HL L 88., 2017.3.31., 6. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1972 irányelve (2018. december 11.) az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról (HL L 321., 2018.12.17., 36. o.).

szolgáltatások – nem tartoznak e rendelet hatálya alá. E rendelet értelmében az információk csak akkor tekintendők tároltaknak és nyilvánosan terjesztetteknek, amennyiben ezekre a tevékenységekre a tartalomszolgáltató közvetlen kérésére kerül sor. Következésképpen e rendelet hatálya nem terjedhet ki az olyan szolgáltatások nyújtóira, mint a felhőalapú infrastruktúra, amelyeket a tartalomszolgáltatóktól eltérő felek kérésére nyújtanak, és amelyeknek a tartalomszolgáltatók csak közvetett módon kedvezményezettjei. E rendelet hatálya alá tartoznak például a közösségimédia-, a videó-, kép- és hangmegosztó, valamint a fájlmegosztó és egyéb felhőalapú szolgáltatások nyújtói, amennyiben az említett szolgáltatásokat arra használják, hogy a tárolt információkat a tartalomszolgáltató közvetlen kérésére bocsássák a nyilvánosság rendelkezésére. Amennyiben egy tárhelyszolgáltató több szolgáltatást is nyújt, ezt a rendeletet csak a hatálya alá tartozó szolgáltatások tekintetében kell alkalmazni.

- (15) A terrorista tartalmat gyakran olyan szolgáltatásokon keresztül terjesztik nyilvánosan, amelyeket harmadik országokban letelepedett tárhelyszolgáltatók nyújtanak. Az uniós felhasználók védelme, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a digitális egységes piacon működő valamennyi tárhelyszolgáltatóra ugyanazok a követelmények vonatkozzanak, e rendeletet az Unióban kínált releváns szolgáltatásokat nyújtó valamennyi szolgáltatóra alkalmazni kell, függetlenül attól, hogy melyik országban található a székhelyük. Egy adott szolgáltató akkor minősül az Unióban történő szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak, amennyiben egy vagy több tagállamban lehetővé teszi természetes vagy jogi személyek számára szolgáltatásainak igénybevételét, és érdemi kapcsolatban áll az adott tagállammal vagy tagállamokkal.
- (16) Az Unióval való érdemi kapcsolat akkor áll fenn, ha a tárhelyszolgáltató az Unióban letelepedési hellyel rendelkezik, szolgáltatásait egy vagy több tagállamban jelentős számú felhasználó veszi igénybe, vagy a tevékenységei egy vagy több tagállamra irányulnak. Az egy vagy több tagállamra irányuló tevékenység fennállását az összes releváns körülmény alapján kell megállapítani, beleértve az olyan tényezőket is, mint a tagállamban általában használt nyelv vagy pénznem, valamint az áruk és szolgáltatások említett tagállamból történő megrendelésének lehetősége. A valamely tagállamra irányuló tevékenység fennállása levezethető abból is, ha rendelkezésre áll egy alkalmazás az érintett nemzeti alkalmazás-áruházban, ha helyi hirdetéseket vagy az érintett tagállamban általában használt nyelven hirdetéseket közölnek vagy az ügyfelekkel fenntartott kapcsolatok kezeléséből is, például abban az esetben, ha az adott tagállamban általában használt valamely nyelven kínálnak ügyfélszolgáltatásokat. Az érdemi kapcsolatot akkor is feltételezni kell, ha a tárhelyszolgáltató tevékenysége az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁸⁾ 17. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében egy vagy több tagállamra irányul. Az adott tárhelyszolgáltató honlapjának vagy e-mail-címének vagy egyéb elérhetőségi adatainak pusztá hozzáférhetősége egy vagy több tagállamban önmagában nem elegendő az érdemi kapcsolat fennállásának megállapításához. Ezen felül az (EU) 2018/302 európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽⁹⁾ rögzített megkülönböztetés tilalmának való pusztá megfelelés érdekében történő szolgáltatásnyújtás kizárólag ezen az alapon nem teremti meg az Unióval való érdemi kapcsolat fennállását.
- (17) Harmonizálni kell az eltávolítási végzésből eredő azon eljárást és kötelezettségeket, amelyek – az illetékes hatóságok által végzett értékelést követően – a tárhelyszolgáltatókat a terrorista tartalom eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére kötelezik. Tekintettel arra, hogy a terrorista tartalom milyen gyorsan terjed az online szolgáltatásokon keresztül, kötelezettséget kell előírni a tárhelyszolgáltatóknak annak biztosítására, hogy az eltávolítási végzésben azonosított terrorista tartalmat az eltávolítási végzés átvételétől számított egy órán belül eltávolítsák vagy minden tagállamban hozzáférhetetlenné tegyék. Kellően indokolt sürgős esetek kivételével az illetékes hatóságnak a tárhelyszolgáltatónak szóló eltávolítási végzés kibocsátását legalább 12 órával megelőzően tájékoztatnia kell a tárhelyszolgáltatót az eljárásokról és az alkalmazandó határidőkről. Kellően indokolt sürgős esetek akkor állnak fenn, amikor a terrorista tartalomnak az eltávolítási végzés átvételét követő több mint egy órán belüli eltávolítása vagy hozzáférhetetlenné tétele súlyos sérelmet okozna, például olyan helyzetekben, amikor valamely személy életét vagy testi épségét közvetlen veszély fenyegeti, vagy olyan esetekben, amikor az ilyen tartalom valamely személy életét vagy testi épségét sértő, folyamatban lévő eseményeket ábrázol. Az illetékes hatóságnak döntenie kell arról, hogy az adott esetek sürgős eseteknek minősülnek-e, és döntését megfelelően meg kell indokolnia az eltávolítási végzésben. Amennyiben a tárhelyszolgáltató – *vis maior* vagy *de facto* kivitelezhetetlenség miatt, ideértve az objektív módon indokolható technikai vagy operatív okokat – nem tud eleget tenni az eltávolítási végzésről szóló értesítés kézhezvételétől számított egy órán belül a végzésben foglaltaknak, erről a lehető leghamarabb tájékoztatnia kell a végzést kibocsátó illetékes hatóságot, és eleget kell tennie az eltávolítási végzésnek, amint a helyzet megoldódott.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 351., 2012.12.20., 1. o.).

⁽⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/302 rendelete (2018. február 28.) a belső piacon belül a vevő állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye alapján történő indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozással és a megkülönböztetés egyéb formáival szembeni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK és az (EU) 2017/2394 rendelet, továbbá a 2009/22/EK irányelv módosításáról (HL L 60. I., 2018.3.2., 1. o.).

- (18) Az eltávolítási végzésnek tartalmaznia kell az eltávolítandó vagy hozzáférhetetlenné teendő anyag terrorista tartalomnak való minősítését alátámasztó indokolást, valamint elegendő információt kell tartalmaznia a tartalom helyének meghatározására vonatkozóan a pontos URL és szükség esetén bármely egyéb kiegészítő információ – például a kérdéses tartalom képernyőképének – megadásával. Az említett indokolásnak lehetővé kell tennie a tárhelyszolgáltató és végső soron a tartalomszolgáltató számára, hogy hatékonyan gyakorolja a bírósági jogorvoslathoz való jogát. Az indokolásba nem kell belefoglalni olyan érzékeny információkat, amelyek veszélyeztethetnék a folyamatban lévő nyomozásokat.
- (19) Az illetékes hatóságnak közvetlenül a tárhelyszolgáltató által e rendelet értelmében kijelölt vagy kialakított kapcsolattartó pont részére kell kibocsátania az eltávolítási végzést az írásbeli rögzítést olyan feltételek mellett biztosító bármely elektronikus úton, amely lehetővé teszi a tárhelyszolgáltató számára a végzés hitelességének, beleértve a pontos küldési és kézhezvételi dátumának és időpontjának megállapítását – így például biztonságos e-mailek vagy platformokon, valamint más biztonságos csatornákon keresztül, beleértve a tárhelyszolgáltató által rendelkezésre bocsátottakat is, a személyes adatok védelmére vonatkozó uniós joggal összhangban. Lehetővé kell tenni, hogy az említett követelményt többek között a 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾ szerinti minősített ajánlott elektronikus kézbesítési szolgáltatások használatával is teljesíteni lehessen. Amennyiben a tárhelyszolgáltató székhelye vagy jogi képviselőjének lakó- vagy letelepedési helye egy a kibocsátó illetékes hatóság tagállamától eltérő tagállamban található, az eltávolítási végzés egy példányát egyidejűleg be kell nyújtani az adott tagállam illetékes hatóságának is.
- (20) Lehetővé kell tenni azon tagállam illetékes hatóságának, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett, hogy megvizsgálja a valamely másik tagállam illetékes hatóságai által kibocsátott eltávolítási végzést annak megállapítása céljából, hogy az súlyosan vagy nyilvánvalóan sérti-e e rendeletet vagy a Chartában rögzített alapvető jogokat. Mind a tartalomszolgáltató, mind a tárhelyszolgáltató számára biztosítani kell a jogot arra, hogy vizsgálatot kérelmezzen azon tagállam illetékes hatóságánál, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett. Amennyiben ilyen kérelemmel éltek, az említett illetékes hatóság köteles határozatot hozni arról, hogy az eltávolítási végzés tartalmaz-e ilyen jogsértést. Amennyiben az említett határozat ilyen jogsértést állapít meg, az eltávolítási végzés hatályát veszti. A vizsgálatot gyorsan kell lefolytatni annak biztosítása érdekében, hogy a tévesen eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett tartalmat mihamarabb visszaállítsák.
- (21) A terrorista tartalomnak kitett tárhelyszolgáltatóknak, amennyiben rendelkeznek szerződési feltételekkel, azokba olyan rendelkezéseket kell belefoglalniuk, amelyek a szolgáltatásaikkal való, a terrorista tartalom nyilvános terjesztésére irányuló visszaélések elleni fellépést szolgálják. Az említett rendelkezéseket gondosan, átlátható, arányos és megkülönböztetéstől mentes módon kell alkalmazniuk.
- (22) Tekintettel a probléma kiterjedtségére, valamint a terrorista tartalom hatékony azonosítására és eltávolítására irányuló intézkedések gyors megtételének szükségességére, a hatékony és arányos konkrét intézkedések alapvető szerepet játszanak az online terrorista tartalommal szembeni fellépésben. A terrorista tartalomnak kitett tárhelyszolgáltatóknak a terrorista tartalomhoz szolgáltatásaik keretében történő hozzáférés csökkentése érdekében konkrét intézkedéseket kell tenniük, szem előtt tartva a terrorista tartalomnak való kitettség kockázatát és szintjét, valamint a harmadik felek jogaira és a tájékoztatáshoz fűződő közérdekre gyakorolt hatásokat. A tárhelyszolgáltatóknak meg kell határozniuk, hogy milyen megfelelő, hatékony és arányos konkrét intézkedéseket kell tenni a terrorista tartalom azonosítása és eltávolítása érdekében. A konkrét intézkedések között szerepelhetnek megfelelő technikai vagy operatív intézkedések vagy kapacitások, például a terrorista tartalom azonosítására és haladéktalan eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére szolgáló személyzet vagy technikai eszközök; olyan mechanizmusok, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy jelentsék vagy jelöljék az állítólagos terrorista tartalmat; vagy bármilyen egyéb olyan intézkedések, amelyeket a tárhelyszolgáltató megfelelőeknek és hatékonyaknak tart a terrorista tartalom szolgáltatásain keresztül elérhetőségével szembeni fellépésre.
- (23) Konkrét intézkedések megtétele esetén a tárhelyszolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy ne sérüljön a felhasználóknak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való joga, valamint a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége, amelyek a Charta értelmében védett jogok. A törvényben előírt követelményeken túl – beleértve a személyes adatok védelméről szóló jogszabályokat is –, a tárhelyszolgáltatóknak kellő gondossággal kell eljárniuk, és adott esetben biztosítékokat kell bevezetniük, többek között emberi felügyeletet és ellenőrzéseket kell biztosítaniuk, az olyan nem szándékos vagy téves döntések elkerülése érdekében, amelyek a terrorista tartalomnak nem minősülő tartalom eltávolításához vagy hozzáférhetetlenné tételéhez vezetnek.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete (2014. július 23.) a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 257., 2014.8.28., 73. o.).

- (24) A tárhelyszolgáltatónak jelentést kell tennie az illetékes hatóságnak a meghozott konkrét intézkedésekről annak érdekében, hogy az említett hatóság megállapíthassa, hogy az intézkedések hatékonyak és arányosak-e, valamint hogy az automatizált eszközök használata esetén a tárhelyszolgáltató rendelkezik-e az emberi felügyelethez és ellenőrzéshez szükséges kapacitással. Az intézkedések hatékonyságának és arányosságának értékelése során az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük a releváns paramétereket, beleértve a tárhelyszolgáltató számára kibocsátott eltávolítási végzések számát, a tárhelyszolgáltató méretét és gazdasági kapacitását és a szolgáltatásainak a terrorista tartalom terjesztése terén gyakorolt hatását, például az uniós felhasználók száma alapján, valamint a szolgáltatásaikkal való olyan visszaélésekkel szembeni fellépésre bevezetett biztosítékokat, amelyek célja, hogy online terrorista tartalmat terjesszenek.
- (25) Amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a megtett konkrét intézkedések nem elegendőek a kockázatok kezelésére, további megfelelő, hatékony és arányos konkrét intézkedések elfogadásának előírását kell a számára lehetővé tenni. Az ilyen további konkrét intézkedések végrehajtásának előírása nem keletkeztethet a 2000/31/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdése szerinti nyomon követésre vagy tényfeltárássra vonatkozó általános kötelezettséget, sem pedig az automatizált eszközök használatára vonatkozó kötelezettséget. A tárhelyszolgáltatók ugyanakkor dönthetnek úgy, hogy automatizált eszközöket használnak, amennyiben ezt megfelelőnek és szükségesnek ítélik a szolgáltatásaikkal való olyan visszaélésekkel szembeni hatékony fellépéshez, amelyek célja az online terrorista tartalom terjesztése.
- (26) A tárhelyszolgáltatóknak az eltávolított tartalom és a kapcsolódó adatok megőrzésére vonatkozó kötelezettségét konkrét célokkal összefüggésben kell meghatározni, és a szükséges ideig kell korlátozni. A megőrzésre vonatkozó követelményt ki kell terjesztetni a kapcsolódó adatokra, amennyiben az ilyen adatok a kérdéses terrorista tartalom eltávolításának következményeként egyébként elvesznének. A kapcsolódó adatok magukban foglalhatnak olyan adatokat, mint például az „előfizetői adatok” – különösen a tartalomszolgáltató személyazonosságára vonatkozó adatok –, valamint a „hozzáférési adatok”, ideértve a tartalomszolgáltató általi használat dátumát és időpontját, valamint a szolgáltatásba való belépés és kilépés időpontját, az internet-hozzáférési szolgáltatást nyújtó szolgáltató által a tartalomszolgáltató részére kiosztott IP-címmel együtt.
- (27) A tartalom közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás céljából való megőrzésére vonatkozó kötelezettség szükséges és indokolt annak érdekében, hogy biztosítsák az olyan tartalomszolgáltató hatékony jogorvoslati lehetőségeit, amelynek a tartalmát eltávolították vagy hozzáférhetetlenné tették, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az említett eljárás eredményétől függően az említett tartalmat visszaállítsák. Az anyag nyomozási vagy vádeljárási célokból történő megőrzésének kötelezettsége indokolt és szükséges, tekintettel arra az értékre, amelyet az anyag a terrorista tevékenység felszámolása vagy megelőzése tekintetében képvisel. Ezért a terrorista bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából is indokoltnak tekintendő az eltávolított terrorista tartalom megőrzése. A terrorista tartalmat és a kapcsolódó adatokat csak korlátozott ideig lehet tárolni, amely szükséges ahhoz, hogy a bűnüldöző hatóságok ellenőrizhessék az adott terrorista tartalmat és eldönthessék, hogy az említett célokból szükség van-e rá. A terrorista bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából az előírt adatmegőrzésnek olyan adatokra kell korlátozódnia, amelyek valószínűleg kapcsolódnak terrorista bűncselekményekhez, és ezért hozzájárulhatnak terrorista bűncselekmények büntetőeljárás alá vonásához vagy a közbiztonságot fenyegető súlyos kockázatok megelőzéséhez. Amennyiben a tárhelyszolgáltatók az anyagot eltávolítják vagy hozzáférhetetlenné teszik, különösen a saját konkrét intézkedéseik révén, haladéktalanul tájékoztatniuk kell az illetékes hatóságokat az olyan tartalomról, amely közvetlen életveszélyt jelent vagy feltételezett terrorista bűncselekményre vonatkozó információt tartalmaz.
- (28) Az arányosság biztosítása érdekében a megőrzési időszakot hat hónapra kell korlátozni annak érdekében, hogy a tartalomszolgáltatók számára elegendő idő álljon rendelkezésre a közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás megindításához, valamint hogy lehetővé tegyék a bűnüldöző hatóságok hozzáférését a terrorista bűncselekmények nyomozásához és a vádeljárás lefolytatásához releváns adatokhoz. Az illetékes hatóság vagy bíróság kérésére azonban az említett időszak meghosszabbítható a szükséges ideig abban az esetben, amikor az említett eljárásokat megindítják, de azok a hat hónapos időszakon belül nem zárulnak le. A megőrzési időtartamnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a bűnüldöző hatóságok megőrizhessék a nyomozással és a büntetőeljárással kapcsolatos szükséges anyagokat, miközben biztosított az alapvető jogokkal fennálló egyensúly.
- (29) Ez a rendelet nem érintheti az uniós vagy a nemzeti joggal szabályozott eljárási garanciákat vagy nyomozási intézkedéseket, amelyek a terrorista bűncselekmények nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából megőrzött tartalomhoz és kapcsolódó adatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatosak.

- (30) A tárhelyszolgáltatók terrorista tartalommal kapcsolatos szabályzatainak átláthatósága alapvető fontosságú a felhasználók felé való elszámoltathatóságuk növelése és a polgárok digitális egységes piacba vetett bizalmának megerősítése szempontjából. Azon tárhelyszolgáltatóknak, amelyek a terrorista tartalom terjesztése ellen egy adott naptári évben intézkedéseket hoztak, vagy amelyek számára előírták, hogy e rendelet alapján intézkedést hozzanak, éves átláthatósági jelentéseket kell nyilvánosságra hozniuk, amelyek információkat tartalmaznak a terrorista tartalom azonosításával és eltávolításával kapcsolatban hozott intézkedésekről.
- (31) Az illetékes hatóságoknak éves átláthatósági jelentéseket kell közzétenniük, amelyekben ismertetik az eltávolítási végzések számát, azon esetek számát, amikor a végzés nem került végrehajtásra, a konkrét intézkedésekre vonatkozó határozatok számát, a közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárásnak alávetett esetek számát és a szankciókat kiszabó határozatok számát.
- (32) A hatékony jogorvoslathoz való jogot az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 19. cikke és a Charta 47. cikke rögzíti. Minden természetes vagy jogi személynek joga van az illetékes nemzeti bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz az e rendelet alapján hozott bármely olyan intézkedés tekintetében, amely hátrányosan érintheti az adott személy jogait. Az említett jog magában foglalja különösen azt a lehetőséget, hogy a tárhelyszolgáltatók és tartalomszolgáltatók ténylegesen megtámadhassák az eltávolítási végzést vagy bármely más, az e rendelet szerinti eltávolítási végzések vizsgálatából eredő határozatot annak a tagállamnak valamely bírósága előtt, amelynek illetékes hatóságai az eltávolítási végzést kibocsátották, valamint a határozatot meghozták, továbbá hogy a tárhelyszolgáltatók ténylegesen megtámadhassanak valamely, a konkrét intézkedésekkel vagy szankciókkal kapcsolatos határozatot annak a tagállamnak valamely bírósága előtt, amelynek illetékes hatósága a határozatot meghozta.
- (33) A panasztételi eljárások jelentik a szükséges biztosítékot arra az esetre, ha a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága alapján védett online tartalmat tévesen eltávolítják vagy hozzáférhetetlenné teszik. A tárhelyszolgáltatóknak ezért felhasználóbarát panaszkezelési mechanizmusokat kell létrehozniuk, és biztosítaniuk kell, hogy a panaszokat haladéktalanul és a tartalomszolgáltató felé teljes mértékben átlátható módon kezeljék. Az a követelmény, hogy a tárhelyszolgáltató a tévesen eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett tartalmat visszaállítsa, nem érintheti a tárhelyszolgáltatót az a lehetőségét, hogy saját szerződési feltételeit érvényesítse.
- (34) Az EUSZ 19. cikke és a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogvédelem megköveteli, hogy a tartalomszolgáltatóknak lehetőségük legyen arra, hogy megismerjék az általuk szolgáltatott tartalom eltávolításának vagy hozzáférhetetlenné tételének indokait. A tárhelyszolgáltatóknak az említett célból a tartalomszolgáltató rendelkezésére kell bocsátania azon információkat, amelyek lehetővé teszik a tartalomszolgáltató számára az eltávolítás és a hozzáférhetetlenné tétel megtámadását. A körülményektől függően a tárhelyszolgáltatók az eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett tartalmat egy üzenettel helyettesíthetik, amelyben feltüntetik, hogy a tartalmat e rendelettel összhangban eltávolították vagy hozzáférhetetlenné tették. A tartalomszolgáltatót kérésre tájékoztatni kell az eltávolítás vagy a hozzáférhetetlenné tétel indokairól, valamint az eltávolítással vagy a hozzáférhetetlenné tétellel szemben igénybe vehető jogorvoslati lehetőségekről. Amennyiben az illetékes hatóságok úgy döntenek, hogy a közbiztonság érdekében – többek között a nyomozással összefüggésben – helytelen vagy kontraproduktív a tartalomszolgáltató közvetlen értesítése az eltávolításról vagy hozzáférhetetlenné tételről, erről értesíteniük kell a tárhelyszolgáltatót.
- (35) E rendelet alkalmazásában a tagállamoknak ki kell jelölniük az illetékes hatóságokat. Mindez nem vonja szükség-szerűen magával új hatóság létrehozását, és az e rendeletben előírt feladatokkal már meglévő szervet is meg lehet bízni. E rendeletnek az eltávolítási végzések kibocsátása, az eltávolítási végzések megvizsgálása, a konkrét intézkedések felügyelete és a szankciók kiszabása tekintetében illetékes hatóságok kijelölését kell előírnia, miközben lehetővé kell tennie, hogy minden egyes tagállam maga döntse el, milyen számú – közigazgatási, büntető- vagy igazságügyi – illetékes hatóságot kíván kijelölni. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok feladataikat objektív és megkülönböztetéstől mentes módon lássák el, és az e rendelet szerinti feladatok ellátásával kapcsolatban ne kérjenek és ne fogadjanak el utasításokat más szervtől. A nemzeti alkotmányos jogszabályokkal összhangban azonban felügyeletnek vethetők alá. A tagállamoknak értesíteniük kell a Bizottságot az e rendelet alapján kijelölt illetékes hatóságokról, a Bizottság pedig online közzéteszi az illetékes hatóságokat felsoroló nyilvántartást. Az említett online nyilvántartásnak könnyen hozzáférhetőnek kell lennie annak érdekében, hogy a tárhelyszolgáltatók gyorsan ellenőrizni tudják az eltávolítási végzések hitelességét.

- (36) A párhuzamos erőfeszítések és a nyomozásokba való beavatkozás elkerülése, valamint az érintett tárhelyszolgáltatók terheinek minimalizálása érdekében az illetékes hatóságok kötelesek információt cserélni, egyeztetni és együttműködni egymással, valamint adott esetben az Europolal azelőtt, hogy eltávolítási végzéseket bocsátanak ki. Az illetékes hatóságnak az eltávolítási végzés kibocsátására vonatkozó döntése során kellőképpen meg kell fontolnia, hogy küldjön-e értesítést arról, hogy e döntése sérthet bizonyos nyomozati érdekeket („konfliktusmentesítés”). Ha egy illetékes hatóság egy másik tagállam illetékes hatóságától tájékoztatást kap egy létező eltávolítási végzésről, nem bocsáthat ki ugyanarra az esetre vonatkozó eltávolítási végzést. E rendelet rendelkezéseinek végrehajtása során az Europol a jelenlegi megbízatásával és a hatályos jogi kerettel összhangban nyújthat támogatást.
- (37) A tárhelyszolgáltatók által hozott konkrét intézkedések hatékony és kellően koherens végrehajtásának biztosítása érdekében az illetékes hatóságoknak egyeztetniük kell, és együtt kell működniük egymással a tárhelyszolgáltatókkal történő, az eltávolítási végzésekre, valamint a konkrét intézkedések meghatározására, végrehajtására és értékelésére vonatkozó információcserék tekintetében. Egyeztetésre és együttműködésre is szükség van az e rendelet végrehajtása érdekében hozott egyéb intézkedések vonatkozásában, ideértve a szankciókra vonatkozó szabályok elfogadása, valamint a szankciók kiszabása tekintetében. A Bizottságnak elő kell segíteni az ilyen egyeztetést és együttműködést.
- (38) Alapvető fontosságú, hogy a szankciók kiszabása tekintetében illetékes tagállami hatóság teljeskörű tájékoztatást kapjon az eltávolítási végzések kibocsátásáról, valamint a tárhelyszolgáltató és a más tagállambeli illetékes hatóságok közötti, azt követően zajló információcseréről. E célból a tagállamoknak biztosítaniuk kell a megfelelő és biztonságos kommunikációs csatornákat és mechanizmusokat, lehetővé téve, hogy a vonatkozó információkat időben megosszák.
- (39) Az illetékes hatóságok közötti, valamint a tárhelyszolgáltatókkal történő gyors információcsere megkönnyítése és a párhuzamos erőfeszítések elkerülése érdekében a tagállamokat ösztönözni kell arra, hogy igénybe vegyék az Europol által kifejlesztett olyan célzott eszközöket, mint például az internetes tartalmak bejelentésére szolgáló alkalmazást vagy az annak helyébe lépő eszközöket.
- (40) A tagállamok és az Europol általi bejelentések hatékony és gyors eszköznek bizonyultak arra, hogy növeljék a tárhelyszolgáltatók tudatosságát a rajtuk keresztül elérhető szolgáltatások specifikus tartalmával kapcsolatban, és képessé tegyék őket a gyors fellépésre. Az eltávolítási végzések mellett továbbra is lehetővé kell tenni az ilyen bejelentések alkalmazását, amely egy olyan mechanizmust jelent, amely figyelmezteti a tárhelyszolgáltatókat arra az információra, amely terrorista tartalomnak tekinthető, hogy a szolgáltatók önkéntesen mérlegeljék az említett tartalom összeegyeztethetőséget a szerződési feltételeikkel. Továbbra is a tárhelyszolgáltatóé a végső döntés, hogy eltávolítja-e az tartalmat azért, mert az nem egyeztethető össze a szerződési feltételeivel. E rendelet végrehajtása az Europolnak az (EU) 2016/7941 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹¹⁾ meghatározott megbízatását nem érinti. E rendelet egyetlen rendelkezése sem értelmezhető ezért úgy, hogy az kizárja, hogy a tagállamok és az Europol a bejelentéseket az online terrorista tartalom elleni fellépés eszközeként használják fel.
- (41) Bizonyos online terrorista tartalmak különösen súlyos következményei miatt a tárhelyszolgáltatóknak haladéktalanul tájékoztatniuk kell az érintett tagállam hatóságait vagy a letelepedési helyük vagy jogi képviselőjük helye szerinti illetékes tagállami hatóságokat az olyan tartalomról, amely közvetlen életveszélyt jelent vagy feltételezett terrorista bűncselekményt tartalmaz. Az arányosság biztosítása érdekében ez a kötelezettség az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott terrorista bűncselekményekre korlátozódik. Az említett tájékoztatási kötelezettség nem jelentheti azt, hogy a tárhelyszolgáltató köteles aktívan bizonyítékot keresni a közvetlen életveszély meglétére vagy a feltételezett terrorista bűncselekmény elkövetésére. Az érintett tagállam alatt azt a tagállamot kell érteni, amely az elkövető vagy a bűncselekmény potenciális áldozatának állampolgársága vagy a terrorcselekmény célhelye alapján terrorista bűncselekmények felderítése és a vádeljárás lefolytatása tekintetében joghatósággal rendelkezik. Kétség esetén a tárhelyszolgáltatónak be kell nyújtania az információt az Europolnak, amelynek meg kell tennie a megbízatásának megfelelő, követő intézkedést, beleértve az adott információk az érintett nemzeti hatóságok számára történő továbbítást is. A tagállamok illetékes hatóságai számára lehetővé kell tenni, hogy ezeket az információkat felhasználják az uniós vagy a nemzeti jog alapján rendelkezésre álló nyomozási cselekményekhez.

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió's Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről (HL L 135., 2016.5.24., 53. o.).

- (42) A tárhelyszolgáltatóknak kapcsolattartó pontokat kell kijelölniük vagy kialakítaniuk, amelyek megkönnyítik az eltávolítási végzések haladéktalan kezelését. A kapcsolattartó pont kizárólag művelleti célokat szolgálhat. A kapcsolattartó pontnak házon belül vagy kiszervezve minden olyan célzott eszközzel rendelkeznie kell, amely lehetővé teszi az eltávolítási végzések elektronikus benyújtását, valamint olyan technikai vagy személyi erőforrásokkal kell rendelkeznie, amelyek lehetővé teszik az említett végzések haladéktalan feldolgozását. Nem szükséges, hogy a kapcsolattartó pont az Unió területén legyen. A tárhelyszolgáltató szabadon felhasználhat egy meglévő kapcsolattartó pontot e rendelet céljára, feltéve, hogy az adott kapcsolattartó pont képes az e rendeletben előírt feladatok ellátására. Annak biztosítása érdekében, hogy az eltávolítási végzés kézhezvételétől számított egy órán belül eltávolítsák vagy hozzáférhetetlenné tegyék a terrorista tartalmat, szükséges, hogy a terrorista tartalomnak kitett tárhelyszolgáltatók kapcsolattartó pontjai bármikor elérhetőek legyenek. A kapcsolattartó pontra vonatkozó információkban fel kell tüntetni azt a nyelvet, amelyen a kapcsolattartó ponthoz lehet fordulni. A tárhelyszolgáltatók és az illetékes hatóságok közötti kommunikáció megkönnyítése érdekében a tárhelyszolgáltatókat arra ösztönzik, hogy tegyék lehetővé a kommunikációt az uniós intézmények egyik olyan hivatalos nyelvén, amelyen szerződési feltételeik elérhetőek.
- (43) A tárhelyszolgáltatók számára előírt azon általános követelmény hiányában, miszerint az Unió területén fizikai jelenlétet kellene biztosítaniuk, szükség van az egyértelműség biztosítására a tekintetben, hogy az Unión belül szolgáltatásokat nyújtó tárhelyszolgáltatók melyik tagállam joghatósága alá tartoznak. Főszabály szerint a tárhelyszolgáltató annak a tagállamnak a joghatósága alá tartozik, amelyben a székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett. Ez nem érinti az eltávolítási végzésekkel, valamint az e rendelet szerinti eltávolítási végzések vizsgálatából eredő határozatokkal kapcsolatos hatáskörre vonatkozóan meghatározott szabályokat. Mindazonáltal, azon tárhelyszolgáltató tekintetében, amely az Unióban nem rendelkezik letelepedési hellyel, és nem jelöl ki jogi képviselőt, a tagállamok bármelyikének joghatósággal kell rendelkeznie, és így képesnek kell lennie arra, hogy szankciókat szabjon ki, feltéve, hogy tiszteletben tartja a *ne bis in idem* elvét.
- (44) Az Unióban nem letelepedett tárhelyszolgáltatóknak írásban jogi képviselőt kell kijelölniük az e rendelet szerinti kötelezettségek betartásának és teljesítésének biztosítása érdekében. A tárhelyszolgáltatók már egyéb célra kijelölt jogi képviselőt is kijelölhetnek e rendeletre való tekintettel, feltéve, hogy az említett jogi képviselő képes az e rendeletben előírt feladatok ellátására. A jogi képviselőnek felhatalmazással kell rendelkeznie arra, hogy a tárhelyszolgáltató nevében eljárjon.
- (45) E rendelet tárhelyszolgáltatók általi hatékony végrehajtásának a biztosításához szankciók szükségesek. A tagállamoknak el kell fogadniuk a szankciókra vonatkozó szabályokat – amelyek lehetnek akár közigazgatási, akár büntetőjogi jellegűek –, valamint adott esetben a bírságok megállapításáról szóló iránymutatásokat. Az egyedi esetekben történő meg nem felelés szankcióval sújtható a *ne bis in idem* és az arányosság elvének tiszteletben tartása és annak biztosítása mellett, hogy az ilyen szankciók figyelembe vegyék a rendszeres mulasztást. A szankciók különböző formákat ölthetnek, ideértve a kisebb jogsértések esetén a hivatalos figyelmeztetéseket vagy a súlyosabb vagy rendszeres jogsértésekkel kapcsolatos pénzügyi szankciókat. Különösen súlyos szankciókat kell kiszabni abban az esetben, ha a tárhelyszolgáltató rendszeresen vagy folyamatosan elmulasztja a terrorista tartalomnak az eltávolítási végzés kézhezvételétől számított egy órán belüli eltávolítását vagy hozzáférhetetlenné tételét. A jogbiztonság biztosítása érdekében e rendeletnek meg kell határoznia a szankcióval sújtható jogsértések körét, valamint azokat a körülményeket, amelyek relevánsak az ilyen szankciók típusának és mértékének megállapításakor. Annak meghatározásakor, hogy pénzügyi szankciókat kell-e kiszabni, kellő figyelmet kell fordítani a tárhelyszolgáltató pénzügyi forrásaira. Ezenkívül az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie azt is, hogy a tárhelyszolgáltató induló innovatív vállalkozás vagy a 2003/361/EK bizottsági ajánlás⁽¹²⁾ szerinti mikro-, kis- vagy középvállalkozás-e. Figyelembe kell vennie olyan további körülményeket is, mint például az, hogy a tárhelyszolgáltató magatartása objektíve elővigyázatlan vagy elítélendő volt-e, vagy hogy a jogsértést gondatlanságból vagy szándékosan követte-e el. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az e rendelet megsértése miatt kiszabott szankciók ne ösztönözzék a terrorista tartalomnak nem minősülő anyag eltávolítását.
- (46) Az egységes formanyomtatványok használata megkönnyíti az együttműködést és az információcserét az illetékes hatóságok és a tárhelyszolgáltatók között, lehetővé téve számukra, hogy gyorsabban és hatékonyabban kommunikáljanak. Különösen fontos az eltávolítási végzés kézhezvételét követő haladéktalan fellépés biztosítása. A formanyomtatványok csökkentik a fordítási költségeket, és hozzájárulnak az eljárás minőségének magasabb szintjéhez. A visszajelzésre szolgáló formanyomtatványok lehetővé teszik a szabványosított információcserét és különösen fontosak, ha a tárhelyszolgáltatók nem tudnak eleget tenni az eltávolítási végzésben foglaltaknak. A hitelesített benyújtási csatornák garantálni tudják az eltávolítási végzés hitelességét, beleértve a végzés elküldési és kézhezvételi időpontjának pontosságát.

⁽¹²⁾ A Bizottság 2003/361/EK ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

- (47) Annak érdekében, hogy szükség esetén gyorsan módosítani lehessen az e rendelet alkalmazásában használt formanyomtatványok tartalmát, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy módosítsa e rendelet mellékleteit. Annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni a technológia és a kapcsolódó jogi keret fejlődését, a Bizottságot fel kell hatalmazni továbbá arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy e rendeletet kiegészítse az illetékes hatóságok által az eltávolítási végzések továbbításához használandó elektronikus eszközökre vonatkozó technikai előírásokkal. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak⁽¹³⁾ megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (48) A tagállamoknak információt kell gyűjteniük e rendelet végrehajtásáról. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy felhasználják a tárhelyszolgáltatók átláthatósági jelentéseit, amelyeket adott esetben olyan részletesebb információkkal is kiegészíthetnek, mint például az e rendelet szerint közzétett saját átláthatósági jelentéseik. Részletes programot kell létrehozni e rendelet eredményeinek és hatásainak nyomon követésére annak érdekében, hogy becsatornázzák azokat e rendelet végrehajtásának értékelésébe.
- (49) A végrehajtási jelentésben szereplő megállapítások és következtetések, valamint a nyomon követés eredményei alapján a Bizottságnak e rendelet hatálybalépésének időpontját követő három évvel el kell végeznie a rendelet értékelését. Az értékelésnek a hatékonyság, szükségesség, eredményesség, arányosság, relevancia, koherencia és az uniós hozzáadott érték kritériumain kell alapulnia. A Bizottságnak értékelnie kell a rendeletben előírt különböző operatív és technikai intézkedések működését, köztük az online terrorista tartalom hatékonyabb észlelését, azonosítását és eltávolítását célzó intézkedések eredményességét, a biztosítéki mechanizmusok hatékonyságát, valamint a potenciálisan érintett alapvető jogokra, mint például a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára, a tömegtájékoztatás szabadságára és sokszínűségére, a vállalkozás szabadságára, valamint a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jogra gyakorolt hatásokat. A Bizottságnak értékelnie kell továbbá a harmadik felek potenciálisan érintett érdekeire gyakorolt hatásokat,
- (50) Mivel e rendelet célját, nevezetesen a digitális egységes piac zökkenőmentes működésének az online terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépés révén történő biztosítását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban terjedelme és hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. SZAKASZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy és hatály

(1) Ez a rendelet egységes szabályokat állapít meg a tárhelyszolgáltatásokkal történő olyan visszaélések elleni fellépésre vonatkozóan, amelyek célja online terrorista tartalom nyilvános terjesztése és különösen a következők vonatkozásában:

- a) a tárhelyszolgáltatók által a terrorista tartalom szolgáltatásaikon keresztül nyilvános terjesztése elleni fellépés és szükség esetén az ilyen tartalom haladéktalan eltávolításának biztosítása érdekében alkalmazandó észszerű és arányos gondossági kötelezettségekre vonatkozó szabályok;

⁽¹³⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

b) a tagállamok által az uniós joggal összhangban és az alapvető jogoknak – különösen a nyitott és demokratikus társadalmon belül a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának – a megfelelő védelme mellett meghozandó intézkedések, amelyek a következőkre irányulnak:

- i. a terrorista tartalom azonosítására és annak tárhelyszolgáltatók általi haladéktalan eltávolításának biztosítása; valamint
- ii. a más tagállamok illetékes hatóságaival, a tárhelyszolgáltatókkal és adott esetben az Europollal való együttműködés elősegítése.

(2) Ez a rendelet az Unióban szolgáltatásokat nyújtó tárhelyszolgáltatókra alkalmazandó – függetlenül azok székhelyétől –, amennyiben nyilvánosan terjesztenek információkat.

(3) Az oktatási, újságírói, művészeti vagy kutatási célból, valamint a terrorizmus megelőzése vagy az ellene való küzdelem céljából nyilvánosan terjesztett anyagok, köztük a nyilvános viták során kifejtett polemikus vagy vitatható álláspontokat kifejező anyagok nem minősülnek terrorista tartalomnak. Értékelés keretében meg kell állapítani a terjesztés valódi célját, továbbá azt, hogy az anyagot az említett célokból terjesztik-e nyilvánosan.

(4) E rendelet nem módosítja az EUSZ 6. cikkében említett jogok, szabadságok és elvek tiszteletben tartásának kötelezettségét, és a szólásszabadságra és a tájékozódás szabadságára – ideértve a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét – vonatkozó alapelvek sérelme nélkül alkalmazandó.

(5) Ez a rendelet nem érinti a 2000/31/EK és a 2010/13/EU irányelvet. A 2010/13/EU irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott audiovizuális médiaszolgáltatások tekintetében a 2010/13/EU irányelv az irányadó.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „tárhelyszolgáltató”: az (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁴⁾ 1. cikke b) pontjában meghatározott olyan szolgáltatásokat nyújtó szolgáltató, amelyek a tartalomszolgáltató által nyújtott információknak egy tartalomszolgáltató kérésére történő tárolásából állnak;
2. „tartalomszolgáltató”: olyan felhasználó, aki olyan információt nyújtott, amelyet egy tárhelyszolgáltató tárol vagy tárolt és nyilvánosan terjesztett;
3. „nyilvános terjesztés”: valamely tartalomszolgáltató kérésére információk hozzáférhetővé tétele potenciálisan korlátlan számú személy számára;
4. „szolgáltatások nyújtása az Unióban”: egy vagy több tagállamban természetes vagy jogi személyek számára olyan tárhelyszolgáltató szolgáltatásai igénybevételeként lehetséges tétele, amelyet az adott tagállamhoz vagy tagállamokhoz érdemi kapcsolat fűz;
5. „érdemi kapcsolat”: a tárhelyszolgáltatónak egy vagy több tagállammal fennálló olyan kapcsolata, amely abból fakad, hogy a tárhelyszolgáltató az Unióban letelepedett, vagy amely valamely konkrét ténybeli kritériumon alapul, mint például:
 - a) a tárhelyszolgáltató szolgáltatásai felhasználóinak jelentős száma egy vagy több tagállamban; vagy
 - b) a tárhelyszolgáltató egy vagy több tagállamba irányuló tevékenységei;
6. „terrorista bűncselekmények”: az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikkében meghatározott bűncselekmények;

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1535 irányelve (2015. szeptember 9.) a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról (HL L 241., 2015.9.17., 1. o.).

7. „terrorista tartalom”: egy vagy több a következő típusú anyagok közül, nevezetesen olyan anyagok, amelyek:

- a) az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a)–i) pontjában említett bűncselekmények valamelyikének elkövetésére bujtanak fel, amennyiben az ilyen anyag közvetlenül vagy közvetve, például a terrorcselekmények dicsőítése révén terrorista bűncselekmények elkövetését szorgalmazza, és ezáltal annak veszélyével jár, hogy sor kerülhet egy vagy több ilyen bűncselekmény elkövetésére;
 - b) valamely személynek vagy személyekből álló csoportnak az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a)–i) pontjában említett bűncselekmények valamelyikének elkövetésére vagy elkövetésében való közreműködésre hívnak fel;
 - c) valamely személynek vagy személyekből álló csoportnak az (EU) 2017/541 irányelv 4. cikk b) pontja értelmében vett terrorista csoport tevékenységében való részvételre hívnak fel;
 - d) útmutatást nyújtanak robbanóanyagok, tűzfegyverek vagy más fegyverek, mérgező vagy veszélyes anyagok készítésére vagy használatára, vagy más különleges módszerek vagy technikák alkalmazására vonatkozóan, az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a)–i) pontjában említett terrorista bűncselekmények valamelyikének elkövetése vagy az abban való közreműködés céljából;
 - e) az (EU) 2017/541 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a)–i) pontjában említett bűncselekmények valamelyikének elkövetésével fenyeget;
8. „szerződési feltételek”: a tárhelyszolgáltató és a felhasználói közötti szerződéses viszonyt szabályozó valamennyi feltétel és rendelkezés, függetlenül azok elnevezésétől vagy formájától;
9. „székhely”: a tárhelyszolgáltató azon központi irodája vagy bejegyzett irodája, ahol az elsődleges pénzügyi feladatokat, valamint az operatív irányítást végzik.

II. SZAKASZ

AZ ONLINE TERRORISTA TARTALOM TERJESZTÉSÉVEL SZEMBENI FELLÉPÉST SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

3. cikk

Eltávolítási végzések

- (1) Minden egyes tagállam illetékes hatóságának hatáskörrel kell rendelkeznie arra, hogy eltávolítási végzést bocsásson ki, amelyben arra kötelezi a tárhelyszolgáltatót, hogy valamely tartalmat eltávolítson vagy valamennyi tagállamban hozzáférhetetlenné tegyen.
- (2) Amennyiben az illetékes hatóság korábban nem bocsátott ki eltávolítási végzést valamely tárhelyszolgáltató részére, az eltávolítási végzés kibocsátása előtt legalább 12 órával tájékoztatnia kell az adott tárhelyszolgáltatót az eljárásokról és a vonatkozó határidőkről.

Az első albekezdés nem alkalmazandó a kellően indokolt sürgős esetekben.

- (3) A tárhelyszolgáltatónak a lehető leghamarabb, de minden esetben az eltávolítási végzés kézhezvételétől számított egy órán belül el kell távolítania vagy valamennyi tagállamban hozzáférhetetlenné kell tennie a terrorista tartalmat.

- (4) Az illetékes hatóságoknak az I. mellékletben meghatározott formanyomtatványokat használva kell kibocsátaniuk az eltávolítási végzéseket. Az eltávolítási végzéseknek a következő elemeket kell tartalmazniuk:

- a) az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság azonosítási adatai és az eltávolítási végzésnek az említett illetékes hatóság általi hitelesítése;
- b) kellően részletes indoklás arra vonatkozóan, hogy a tartalom miért minősül terrorista tartalomnak és hivatkozás a 2. cikk 7. pontjában említett tartalom vonatkozó típusára;
- c) pontos egységes forráshely-meghatározó (URL) és szükség esetén további információk a terrorista tartalom azonosításának céljából;
- d) e rendeletre való hivatkozás az eltávolítási végzés jogalapjaként;
- e) a kibocsátás dátuma, valamint az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság időbélyegzője és elektronikus aláírása;

- f) könnyen érthető információ a tárhelyszolgáltató és a tartalomszolgáltató rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségekről, ideértve az illetékes hatóságnál, valamint a bírósági úton rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről és a fellebbezési határidőkről szóló információkat is;
- g) amennyiben szükséges és arányos, a 11. cikk (3) bekezdésével összhangban a terrorista tartalom eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére vonatkozó tájékoztatás megtiltásáról szóló határozat.

(5) Az illetékes hatóságnak az eltávolítási végzéseket a tárhelyszolgáltató székhelyére vagy a tárhelyszolgáltató által a 17. cikkkel összhangban kijelölt jogi képviselőnek kell elküldenie.

Az említett illetékes hatóságnak kell továbbítania az eltávolítási végzést a 15. cikk (1) bekezdésében említett kapcsolattartó pontnak, az írásbeli rögzítést olyan feltételek mellett biztosító elektronikus úton, amely lehetővé teszi a küldő fél hitelességének megállapítását, beleértve a végzés elküldése és kézhezvétele dátumának és időpontjának pontosságát.

(6) A tárhelyszolgáltatónak a II. mellékletben meghatározott formanyomtatvány használatával indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatnia kell az illetékes hatóságot a terrorista tartalom eltávolításáról vagy valamennyi tagállamban történő hozzáférhetetlenné tételéről, megjelölve különösen az eltávolítás vagy a hozzáférhetetlenné tétel időpontját.

(7) Amennyiben a tárhelyszolgáltató *vis maior* vagy nem a tárhelyszolgáltatónak betudható *de facto* kivitelezhetetlenség miatt, többek között objektív módon igazolható technikai vagy operatív okok miatt, nem tud eleget tenni az eltávolítási végzésnek, az említett indokok ismertetésével indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatnia kell az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóságot a III. mellékletben meghatározott formanyomtatvány használatával.

A (3) bekezdésben meghatározott határidő számítása azonnal megkezdődik, ahogy az e bekezdés első albekezdésében említett okok már nem állnak fenn.

(8) Ha a tárhelyszolgáltató nem tud eleget tenni az eltávolítási végzésben foglaltaknak, mert az eltávolítási végzés nyilvánvaló hibákat tartalmaz, vagy nem tartalmaz elegendő információt a végzés végrehajtásához, indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatnia kell az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóságot és a III. mellékletben meghatározott formanyomtatvány használatával kérnie kell a szükséges pontosításokat.

A (3) bekezdésben meghatározott határidő számítása azonnal megkezdődik, ahogy a tárhelyszolgáltató megkapja a szükséges pontosításokat.

(9) Az eltávolítási végzés akkor emelkedik jogerőre, amikor a fellebbezésre rendelkezésre álló határidő a nemzeti joggal összhangban lévő fellebbezés benyújtása nélkül lejár, vagy ha az eltávolítási végzést a fellebbezést követően helybenhagyták.

Az eltávolítási végzés jogerőre emelkedésekor az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság erről tájékoztatja a 12. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett azon tagállam illetékes hatóságát, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

4. cikk

A határokon átnyúló eltávolítási végzésekre vonatkozó eljárás

(1) A 3. cikkre is figyelemmel, amennyiben a tárhelyszolgáltató nem rendelkezik székhellyel vagy jogi képviselővel az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság szerinti tagállamban, az említett hatóságnak egyidejűleg meg kell küldenie az eltávolítási végzés egy példányát azon tagállam illetékes hatósága részére, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

(2) Amennyiben a tárhelyszolgáltató egy e cikk szerinti eltávolítási végzést kap kézhez, meg kell hoznia a 3. cikkben előírt intézkedéseket, és meg kell hoznia az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a tartalmat vagy az ahhoz történő hozzáférést az e cikk (7) bekezdésnek megfelelően képes legyen visszaállítani.

(3) Azon tagállam illetékes hatósága, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett, az eltávolítási végzés (1) bekezdés szerinti példányának kézhezvételétől számított 72 órán belül saját kezdeményezés alapján megvizsgálhatja az eltávolítási végzést annak megállapítása céljából, hogy az súlyosan vagy nyilvánvalóan sérti-e e rendeletet vagy a Charta által biztosított alapvető jogokat és szabadságokat.

Amennyiben jogsértést állapít meg, erről ugyanezen határidőn belül indokolással ellátott határozatot fogad el.

(4) A tárhelyszolgáltatók és a tartalomszolgáltatók jogosultak arra, hogy az eltávolítási végzés vagy a 11. cikk (2) bekezdése szerinti tájékoztatás kézhezvételétől számított 48 órán belül az eltávolítási végzésnek az e cikk (3) bekezdése első albekezdésében említett módon történő megvizsgálása céljából indokolással ellátott kérelmet nyújtsanak be azon tagállam illetékes hatóságához, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

Az illetékes hatóság a kérelem kézhezvételétől számított 72 órán belül indokolással ellátott határozatot fogad el az eltávolítási végzés vizsgálatát követően, amely határozatban ismerteti arra vonatkozó megállapításait, hogy fennáll-e jogsértés.

(5) Az illetékes hatóság a (3) bekezdés második albekezdése szerinti határozat vagy a (4) bekezdés második albekezdése szerinti, jogsértés megállapításáról szóló határozat elfogadása előtt tájékoztatja az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóságot a határozat elfogadására irányuló szándékáról és annak indokairól.

(6) Amennyiben azon tagállam illetékes hatósága, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett, az e cikk (3) vagy (4) bekezdésével összhangban indokolással ellátott határozatot fogad el, haladéktalanul közli az említett határozatot az eltávolítási végzést kibocsátó hatósággal, a tárhelyszolgáltatóval, az e cikk (4) bekezdése szerinti vizsgálatot kérelmező tartalomszolgáltatóval, valamint a 14. cikknek megfelelően az Europollal. Amennyiben a határozat e cikk (3) vagy a (4) bekezdése szerint jogsértést állapít meg, az eltávolítási végzés hatályát veszti.

(7) A tárhelyszolgáltatónak a (6) bekezdés szerinti tájékoztatásnak megfelelően közölt, valamely jogsértés megállapításáról szóló határozat kézhezvételekor haladéktalanul vissza kell állítania a tartalmat vagy az ahhoz történő hozzáférést azon lehetőség sérelme nélkül, hogy szerződési feltételeit az uniós és a nemzeti joggal összhangban érvényesítse.

5. cikk

Konkrét intézkedések

(1) A (4) bekezdésben említett terrorista tartalomnak kitett tárhelyszolgáltatónak adott esetben a szerződési feltételeibe olyan rendelkezéseket kell belefoglalnia, valamint olyan rendelkezéseket kell alkalmaznia, amelyek a szolgáltatásaival történő, terrorista tartalom nyilvános terjesztésére irányuló visszaélések elleni fellépést szolgálják.

Ennek során gondosan, arányosan és megkülönböztetéstől mentesen kell eljárnia, minden körülmények között kellő figyelmet fordítva a felhasználók alapvető jogaira, és figyelembe kell vennie különösen a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságának alapvető fontosságát egy nyitott és demokratikus társadalomban, annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a nem terrorista tartalom eltávolítása.

(2) Egy olyan tárhelyszolgáltatónak, amely a (4) bekezdés szerint terrorista tartalomnak van kitéve, konkrét intézkedéseket kell hoznia annak érdekében, hogy védje szolgáltatásait a terrorista tartalom nyilvános terjesztésével szemben.

A konkrét intézkedések megválasztásáról a tárhelyszolgáltató dönt. Ezek az intézkedések a következők közül egyre vagy többre terjedhetnek ki:

- a) megfelelő technikai és operatív intézkedések vagy kapacitások, így például megfelelő személyzet vagy technikai eszközök a terrorista tartalom azonosítására és haladéktalan eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére;
- b) a feltételezett terrorista tartalom tárhelyszolgáltatónak történő jelentésére vagy megjelölésére szolgáló, könnyen hozzáférhető és felhasználóbarát mechanizmusok a felhasználók számára;
- c) a szolgáltatásaiban a terrorista tartalommal kapcsolatos tudatosság növelését célzó bármely egyéb mechanizmusok, például a felhasználók moderálására szolgáló mechanizmusok;
- d) minden egyéb olyan intézkedés, amelyet a tárhelyszolgáltató megfelelőnek tart a szolgáltatásaiban a terrorista tartalom elérhetőségével szembeni fellépésre.

(3) A konkrét intézkedéseknek meg kell felelniük az alábbi követelmények mindegyikének:

- a) hatékonyaknak kell lenniük a tekintetben, hogy csökkenteniük kell a tárhelyszolgáltató szolgáltatásai terrorista tartalomnak való kitettségének szintjét;
- b) célzottaknak és arányosaknak kell lenniük, figyelembe véve különösen a tárhelyszolgáltató szolgáltatásai terrorista tartalomnak való kitettsége szintjének súlyosságát, valamint a tárhelyszolgáltató technikai és operatív képességeit, pénzügyi erejét, a szolgáltatásait igénybe vevő felhasználóinak a számát és az általuk szolgáltatott tartalom mennyiségét;
- c) alkalmazásuk során teljes mértékben figyelembe kell venni a felhasználók jogait és jogos érdekét, különösen a felhasználóknak a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogát;
- d) körülményektől és megkülönböztetéstől mentesen kell őket alkalmazni.

Amennyiben a konkrét intézkedések technikai intézkedések alkalmazásával járnak, különösen emberi felügyelet és ellenőrzés révén megfelelő és hatékony biztosítékokat kell nyújtani a pontosság biztosítása és a terrorista anyagnak nem minősülő információk eltávolításának elkerülése érdekében.

(4) A tárhelyszolgáltató ki van téve terrorista tartalomnak, ha a székhelye vagy a jogi képviselőjének lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam illetékes hatósága:

- a) határozatot fogadott el olyan objektív tényezők alapján, mint például az, hogy a tárhelyszolgáltató a megelőző 12 hónapban legalább két jogerős eltávolítási végzést kapott, és amely objektív tényezők megítélése alapján a tárhelyszolgáltató terrorista tartalomnak van kitéve; és
- b) az a) pontban említett határozatról értesítette a tárhelyszolgáltatót.

(5) A (4) bekezdésben vagy adott esetben a (6) bekezdésben említett határozat kézhezvételét követően a tárhelyszolgáltatónak jelentést kell tennie az illetékes hatóságnak az annak érdekében hozott és meghozni kívánt konkrét intézkedésekről, hogy megfeleljen a (2) és a (3) bekezdésnek. Ezt a határozat kézhezvételétől számított három hónapon belül, azt követően pedig évente kell megtennie. Az említett kötelezettség akkor szűnik meg, amikor az illetékes hatóság a (7) bekezdés szerinti kérelmet követően úgy határoz, hogy a tárhelyszolgáltató már nincs kitéve terrorista tartalomnak.

(6) Amennyiben az (5) bekezdésben említett jelentések és adott esetben bármely egyéb objektív tényező alapján az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy a konkrét intézkedések nem felelnek meg az e cikk (2) és (3) bekezdésének, az említett illetékes hatóságnak határozatot kell küldenie a tárhelyszolgáltatónak, amelyben előírja számára, hogy tegye meg a (2) és a (3) bekezdésnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket.

A konkrét intézkedések típusának a megválasztásáról a tárhelyszolgáltató dönt.

(7) A tárhelyszolgáltató bármikor kérheti az illetékes hatóságot, hogy vizsgálja felül, és adott esetben módosítsa vagy vonja vissza a (4) vagy a (6) bekezdésben említett határozatot.

Az illetékes hatóságnak a kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül objektív tényezőkön alapuló, indokolással ellátott határozatot kell hoznia a kérelemről, és értesítenie kell a tárhelyszolgáltatót az említett döntésről.

(8) A konkrét intézkedések meghozatalára vonatkozó követelmények nem sérthetik a 2000/31/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdését, és nem vonhatják maguk után sem a tárhelyszolgáltatóknak az általuk továbbított vagy tárolt információk nyomon követésére vonatkozó általános kötelezettségét, sem pedig a jogellenes tevékenységre utaló tények vagy körülmények kivizsgálására vonatkozó általános kötelezettséget.

A konkrét intézkedések meghozatalára vonatkozó követelmények nem foglalhatnak magukban arra vonatkozó kötelezettséget, hogy a tárhelyszolgáltató automatizált eszközöket használjon.

6. cikk

A tartalom és a kapcsolódó adatok megőrzése

(1) A tárhelyszolgáltatóknak meg kell őrizniük az eltávolítási végzés vagy a 3. vagy az 5. cikk szerinti konkrét intézkedések eredményeként eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett terrorista tartalmat és a terrorista tartalom eltávolítása következményeként eltávolított minden olyan kapcsolódó adatokat, amelyek szükségesek:

a) közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljáráshoz, a terrorista tartalom és a kapcsolódó adatok eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére vonatkozó határozattal szembeni panaszoknak a 10. cikk szerinti kezeléséhez;

b) terrorista bűncselekmények megelőzéséhez, felderítéséhez, nyomozásához és a vádeljárás lefolytatásához.

(2) Az (1) bekezdés szerinti terrorista tartalmat és a kapcsolódó adatokat az eltávolítástól vagy a hozzáférhetetlenné tételtől számított hat hónapig kell megőrizni. A terrorista tartalmat az illetékes hatóság vagy bíróság kérésére kizárólag akkor és addig kell további meghatározott ideig megőrizni, ha és amíg az (1) bekezdés a) pontjában említett közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljáráshoz az szükséges.

(3) A tárhelyszolgáltatónak biztosítania kell, hogy az (1) bekezdés szerint megőrzött terrorista tartalomra és kapcsolódó adatokra megfelelő technikai és szervezeti biztosítékokat alkalmazzanak.

Az említett technikai és szervezeti biztosítékoknak biztosítaniuk kell, hogy a megőrzött terrorista tartalom és a kapcsolódó adatok kizárólag az (1) bekezdésben említett célokból legyenek hozzáférhetők és kezelhetők, valamint biztosítaniuk kell az érintett személyes adatok magas szintű biztonságát. A tárhelyszolgáltatóknak szükség esetén felül kell vizsgálniuk és naprakésszé kell tenniük ezeket a biztosítékokat.

III. SZAKASZ

BIZTOSÍTÉKOK ÉS ELSZÁMOLTATHATÓSÁG

7. cikk

A tárhelyszolgáltatókra vonatkozó átláthatósági követelmények

(1) A tárhelyszolgáltatóknak szerződési feltételeikben egyértelműen meg kell határozniuk a terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésre vonatkozó szabályzatukat, beleértve adott esetben a konkrét intézkedések működésének észszerű magyarázatát, ideértve adott esetben az automatizált eszközök használatát is.

(2) Minden olyan tárhelyszolgáltatónak, amely egy adott naptári évben intézkedést hozott a terrorista tartalom terjesztésével szembeni fellépésre, vagy amely számára előírták, hogy e rendelet értelmében intézkedést hozzon, átláthatósági jelentést kell nyilvánosságra hoznia az adott év vonatkozásában hozott említett intézkedésekről. Az említett jelentést a következő év március 1. napjáig kell közzétennie.

(3) Az átláthatósági jelentéseknek legalább a következő információkat kell tartalmazniuk:

a) tájékoztatás a tárhelyszolgáltató által a terrorista tartalom azonosításával és eltávolításával vagy hozzáférhetetlenné tételével kapcsolatban hozott intézkedésekről;

b) tájékoztatás a tárhelyszolgáltató által hozott azon intézkedésekről, amelyeket a terrorista tartalomnak minősülő, korábban eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett tartalom újbóli online megjelenése ellen hoztak, különösen, ha automatizált eszközök alkalmazására került sor;

c) az eltávolítási végzéseket vagy a konkrét intézkedéseket követően eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett terrorista tartalmak száma, valamint azon eltávolítási végzések száma, amelyek esetében a tartalmat a 3. cikk (7) bekezdése első albekezdésének és a 3. cikk (8) bekezdése első albekezdésének megfelelően nem távolították el vagy nem tették hozzáférhetetlenné, megindokolva, hogy miért nem került sor az eltávolításra vagy a hozzáférhetetlenné tételre;

d) a tárhelyszolgáltató által a 10. cikkel összhangban kezelt panaszok száma és eredménye;

e) a tárhelyszolgáltató által kezdeményezett közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárások száma és eredménye;

- f) azon esetek száma, amelyek során a tárhelyszolgáltatónak közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás eredményeként vissza kellett állítania a tartalmat vagy az ahhoz történő hozzáférést;
- g) azon esetek száma, amelyek során a tárhelyszolgáltató a tartalomszolgáltató panaszának kivizsgálását követően visszaállította a tartalmat vagy az ahhoz történő hozzáférést.

8. cikk

Az illetékes hatóságok átláthatósági jelentései

(1) Az illetékes hatóságoknak éves átláthatósági jelentéseket kell közzétenniük az e rendelet szerinti tevékenységeikről. Az említett jelentéseknek az adott naptári évre vonatkozóan legalább a következő információkat kell tartalmazniuk:

- a) a 3. cikk alapján kibocsátott eltávolítási végzések száma, meghatározva a 4. cikk (1) bekezdésének hatálya alá eső eltávolítási végzések számát, a 4. cikk szerint megvizsgált eltávolítási végzések száma, valamint az említett eltávolítási végzéseknek az érintett tárhelyszolgáltatók általi végrehajtására vonatkozó információk, beleértve azon esetek számát, amikor terrorista tartalmat távolítottak el vagy tettek hozzáférhetetlenné, valamint azon esetek számát, amikor terrorista tartalom eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére nem került sor;
- b) az 5. cikk (4), (6) vagy (7) bekezdésével összhangban hozott határozatok száma, valamint az említett határozatoknak a tárhelyszolgáltatók általi végrehajtására vonatkozó információk, beleértve a konkrét intézkedések ismertetését;
- c) azon esetek száma, amelyek során az eltávolítási végzések és az 5. cikk (4) és (6) bekezdésével összhangban hozott határozatok közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás tárgyát képezték, valamint a vonatkozó eljárások eredményére vonatkozó információk;
- d) a szankciókat a 18. cikk szerint kiszabó határozatok száma és a kiszabott szankció típusának ismertetése.

(2) Az (1) bekezdésben említett éves átláthatósági jelentések nem tartalmazhatnak olyan információkat, amelyek hatást gyakorolhatnak a terrorista bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, nyomozására és a vádeljárás lefolytatására irányuló, folyamatban lévő tevékenységekre vagy nemzetbiztonsági érdekekre.

9. cikk

Jogorvoslati lehetőségek

(1) Azon tárhelyszolgáltatókat, amelyeknek a 3. cikk (1) bekezdése szerint kibocsátott eltávolítási végzést vagy a 4. cikk (4) bekezdése vagy az 5. cikk (4), (6) vagy (7) bekezdése szerinti határozatot kézbesítettek, megilleti a hatékony jogorvoslathoz való jog. Az említett jognak magában kell foglalnia azt a jogot, hogy meg lehessen támadni az említett eltávolítási végzést az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság tagállamának bíróságai előtt, és meg lehessen támadni a 4. cikk (4) bekezdése vagy az (5) cikk (4), (6) vagy (7) bekezdése szerinti határozatot az említett határozatot meghozó illetékes hatóság tagállamának bíróságai előtt.

(2) Azon tartalomszolgáltatókat, amelyek tartalmát eltávolítási végzést követően eltávolították vagy hozzáférhetetlenné tették, megilleti a hatékony jogorvoslathoz való jog. Az említett jognak magában kell foglalnia azt a jogot, hogy meg lehessen támadni a 3. cikk (1) bekezdése szerint kibocsátott eltávolítási végzést az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság tagállamának bíróságai előtt, és meg lehessen támadni a 4. cikk (4) bekezdése vagy az (5) cikk (4), (6) vagy (7) bekezdése szerinti határozatot az említett határozatot meghozó illetékes hatóság tagállamának bíróságai előtt.

(3) A tagállamok hatékony eljárásokat vezetnek be az e cikkben említett jogok gyakorlásának biztosítása érdekében.

10. cikk

Panaszkezelési mechanizmusok

(1) Minden egyes tárhelyszolgáltatónak olyan hatékony és hozzáférhető mechanizmust kell létrehoznia, amely lehetővé teszi azon tartalomszolgáltatók számára, amelyek tartalmát az 5. cikk szerinti konkrét intézkedések eredményeként eltávolították vagy hozzáférhetetlenné tették, hogy az adott eltávolításra vagy hozzáférhetetlenné tételre vonatkozóan panaszt nyújtsanak be, kérelmezve a tartalom visszaállítását vagy újbóli hozzáférhetővé tételét.

(2) Minden tárhelyszolgáltatónak az (1) bekezdésben említett mechanizmus alkalmazásával haladéktalanul meg kell vizsgálnia minden hozzá beérkezett panaszt, és indokolatlan késedelem nélkül vissza kell állítania a tartalmat vagy az ahhoz történő hozzáférést, ha az eltávolítása vagy a hozzáférhetetlenné tétele indokolatlan volt. A vizsgálat eredményéről a panasz kézhezvételétől számított két héten belül tájékoztatnia kell a panaszost.

Azokban az esetekben, amikor a tárhelyszolgáltató a panaszt elutasítja, döntését meg kell indokolnia a panaszos felé.

A tartalom vagy az ahhoz történő hozzáférés visszaállítása nem zárja ki a tárhelyszolgáltató vagy az illetékes hatóság határozatát megátámadó közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárást.

11. cikk

A tartalomszolgáltatók tájékoztatása

(1) Amennyiben a tárhelyszolgáltató a terrorista tartalmat eltávolította vagy hozzáférhetetlenné tette, a tartalomszolgáltató rendelkezésére kell bocsátania az ilyen eltávolításra vagy hozzáférhetetlenné tételre vonatkozó információkat.

(2) A tartalomszolgáltató kérelmére a tárhelyszolgáltatónak vagy tájékoztatnia kell a tartalomszolgáltatót az eltávolítás vagy hozzáférhetetlenné tétel okairól és a tartalomszolgáltató azon jogáról, hogy az eltávolítási végzést megátámadhatja, vagy a tartalomszolgáltató rendelkezésére kell bocsátania az eltávolítási végzés egy példányát.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés szerinti kötelezettség nem alkalmazandó, amennyiben az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság úgy dönt, hogy arányos és szükséges, hogy közbiztonsági okokból, például terrorista bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése és a vádeljárás lefolytatása miatt a szükséges ideig, de az említett döntéstől számítva legfeljebb hat hétig, nem lehet tájékoztatást adni. Ilyen esetben a tárhelyszolgáltató nem fedhet fel semmilyen információt a terrorista tartalom eltávolítására vagy hozzáférhetetlenné tételére vonatkozóan.

Az említett illetékes hatóság az említett időtartamot további hat héttel meghosszabbíthatja, amennyiben az ilyen tájékoztatás tilalmának indokai továbbra is fennállnak.

IV. SZAKASZ

ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

12. cikk

Az illetékes hatóságok kijelölése

(1) Minden tagállam kijelöli a következők tekintetében illetékes hatóságot vagy hatóságokat:

- a) a 3. cikk szerinti eltávolítási végzések kibocsátása;
- b) az eltávolítási végzések 4. cikk szerinti megvizsgálása;
- c) az 5. cikk szerinti konkrét intézkedések végrehajtásának felügyelete;
- d) a 18. cikk szerinti szankciók kiszabása.

(2) Minden egyes tagállam biztosítja az illetékes hatóságon belüli kapcsolattartó pont kijelölését vagy kialakítását az említett illetékes hatóság által kibocsátott eltávolítási végzésekkel kapcsolatos, pontosítás iránti kérelmek és visszajelzések kezelésére.

A tagállamok biztosítják, hogy a kapcsolattartó pontra vonatkozó információkat nyilvánosságra hozzák.

(3) 2022. június 7-ig a tagállamok értesítik a Bizottságot az (1) bekezdésben említett illetékes hatóságról vagy hatóságokról, valamint az azt vagy azokat érintő bármely változásról. A Bizottság az értesítést és annak módosításait közzéteszi az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

(4) 2022. június 7-ig a Bizottság online nyilvántartást hoz létre, amelyben feltünteti az (1) bekezdésben említett illetékes hatóságokat és az egyes illetékes hatóságokon belül a (2) bekezdés szerint kijelölt vagy kialakított kapcsolattartó pontot. A Bizottság rendszeresen közzéteszi a nyilvántartás valamennyi módosítását.

13. cikk

Illetékes hatóságok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságaik rendelkezzenek a célok eléréséhez és az e rendelet szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges hatáskörökkel és elegendő erőforrással.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságaik az e rendelet szerinti feladataikat objektív és megkülönböztetéstől mentes módon, az alapvető jogok teljeskörű tiszteletben tartása mellett lássák el. Az illetékes hatóságok a 12. cikk (1) bekezdése szerinti feladataik ellátásával kapcsolatban nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasításokat más szervtől.

Az első albekezdés nem zárja ki a nemzeti alkotmányos jogszabályokkal összhangban lévő felügyeletet.

14. cikk

A tárhelyszolgáltatók, az illetékes hatóságok és az Europol közötti együttműködés

(1) Az illetékes hatóságok az eltávolítási végzések tekintetében kötelesek információcserét folytatni, egyeztetni és együttműködni egymással, valamint adott esetben az Europolal, különösen a párhuzamos erőfeszítések elkerülése, a koordináció fokozása és a különböző tagállamokban folytatott nyomozásokba való beavatkozás elkerülése érdekében.

(2) A tagállamok illetékes hatóságai az 5. cikk alapján hozott konkrét intézkedések és a 18. cikk alapján kiszabott szankciók tekintetében kötelesek információcserét folytatni, egyeztetni és együttműködni a 12. cikk (1) bekezdésének c) és d) pontjában említett illetékes hatóságokkal. A tagállamok biztosítják, hogy a 12. cikk (1) bekezdésének c) és d) pontjában említett illetékes hatóságok birtokában legyenek minden vonatkozó információnak.

(3) E célból a tagállamok biztosítják a megfelelő és biztonságos kommunikációs csatornákat vagy mechanizmusokat, hogy a vonatkozó információkat időben kicseréljék.

(4) E rendelet hatékony végrehajtása, valamint a párhuzamos erőfeszítések elkerülése érdekében a tagállamok és a tárhelyszolgáltatók használhatják – többek között az Europol által létrehozott – célzott eszközöket, különösen, hogy elősegítsék az alábbiakat:

a) a 3. cikk szerinti eltávolítási végzések feldolgozása és az azokkal kapcsolatos visszajelzés; és

b) az 5. cikk szerinti konkrét intézkedések azonosítása és végrehajtása céljából folytatott együttműködés.

(5) Amennyiben a tárhelyszolgáltatók közvetlen életveszélyt előidéző terrorista tartalomról szereznek tudomást, haladéktalanul tájékoztatniuk kell az érintett tagállamokban a bűncselekmények nyomozásáért és büntetőeljárás alá vonásáért felelős hatóságokat. Amennyiben nem állapítható meg, hogy mely tagállamok érintettek, a tárhelyszolgáltatóknak a székhelyük vagy jogi képviselőjük lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam 12. cikk (2) bekezdése szerinti kapcsolattartó pontját kell értesíteniük, és az adott terrorista tartalomra vonatkozó információkat továbbítaniuk kell az Europolnak, hogy az megtegye a megfelelő intézkedéseket.

(6) Az illetékes hatóságoknak ajánlott megküldeniük az eltávolítási végzések egy példányát az Europolnak, lehetővé téve, hogy az Europol olyan éves jelentést készítsen, amely az e rendelet alapján az eltávolítási vagy a hozzáférhetetlenné tételt elrendelő végzések tárgyát képező terrorista tartalomtípusok elemzését is tartalmazza.

15. cikk

A tárhelyszolgáltatók kapcsolattartó pontjai

(1) Minden egyes tárhelyszolgáltatónak kapcsolattartó pontot kell kijelölnie vagy kialakítania az eltávolítási végzések elektronikus úton történő fogadása és haladéktalan feldolgozása céljából a 3. és a 4. cikknek megfelelően. A tárhelyszolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy a kapcsolattartó pontokra vonatkozó információkat nyilvánosságra hozzák.

(2) Az e cikk (1) bekezdésében említett információkban meg kell határozni az 1/58. rendeletben ⁽¹⁵⁾ említett uniós intézmények azon hivatalos nyelveit, amelyeken a kapcsolattartó ponthoz lehet fordulni, és amelyeken a 3. cikk szerinti eltávolítási végzésekkel kapcsolatos további információcsere folyik. Az említett nyelveknek magukban kell foglalniuk annak a tagállamnak legalább egy hivatalos nyelvét, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

V. SZAKASZ

ALKALMAZÁS ÉS VÉGREHAJTÁS

16. cikk

Joghatóság

(1) Az a tagállam, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, az 5., a 18. és a 21. cikk alkalmazásában joghatósággal rendelkezik. Azon tárhelyszolgáltató, amely az Unión belül nem rendelkezik székhellyel, azon tagállam joghatósága alá tartozónak tekintendő, amelyben a jogi képviselő lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

(2) Azon tárhelyszolgáltató tekintetében, amely az Unión belül nem rendelkezik székhellyel, és nem jelöl ki jogi képviselőt, minden tagállam joghatósággal rendelkezik.

(3) Amennyiben valamely tagállam illetékes hatósága a (2) bekezdés szerint joghatóságát gyakorolja, erről az összes többi tagállam illetékes hatóságot tájékoztatja.

17. cikk

Jogi képviselő

(1) Az Unión belül székhellyel nem rendelkező tárhelyszolgáltatónak írásban ki kell jelölnie egy természetes vagy jogi személyt az Unión belüli jogi képviselőjeként az e rendelet alapján az illetékes hatóságok által kibocsátott eltávolítási végzések és határozatok átvétele, az azoknak való megfelelés és azok végrehajtása érdekében.

(2) A tárhelyszolgáltatók felhatalmazzák jogi képviselőjüket az említett eltávolítási végzéseknek és határozatoknak való megfeleléshez, valamint az illetékes hatóságokkal való együttműködéshez szükséges jogkörrel, és ellátják jogi képviselőjüket az ezekhez szükséges erőforrásokkal.

A jogi képviselőnek azon tagállamok egyikében kell lakóhellyel rendelkeznie vagy letelepedettnek lennie, amelyben a tárhelyszolgáltató szolgáltatásokat nyújt.

(3) A jogi képviselő felelősségre vonható e rendelet megsértéséért a tárhelyszolgáltató bármely jellegű felelősségének és a vele szemben kezdeményezhető jogi lépéseknek a sérelme nélkül.

(4) A tárhelyszolgáltatónak értesítenie kell a 12. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett illetékes hatóságot a jogi képviselő kijelöléséről abban a tagállamban, amelyben a jogi képviselő lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett.

A jogi képviselőre vonatkozó információkat a tárhelyszolgáltatónak nyilvánosságra kell hoznia.

VI. SZAKASZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok megállapítják az e rendelet tárhelyszolgáltatók általi megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést azok végrehajtásának biztosítására. Az ilyen szankcióknak a 3. cikk (3) és (6) bekezdése, a 4. cikk (2) és (7) bekezdése, az 5. cikk (1), (2), (3), (5) és (6) bekezdése, a 6., a 7., a 10. és a 11. cikk, a 14. cikk (5) bekezdése, a 15. cikk (1) bekezdése és a 17. cikk megsértésének kezelésére kell korlátozódnuk.

⁽¹⁵⁾ A Tanács 1. rendelete az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról (HL L 17., 1958.10.6., 385. o.).

Az (1) bekezdés szerinti szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük. A tagállamok 2022. június 7-ig értesítik a Bizottságot e szabályokról és intézkedésekről, és haladéktalanul bejelentik az ezeket érintő bármely későbbi módosítást.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes hatóságok a szankciók kiszabására vonatkozó döntés meghozatalakor, valamint a szankciók típusának és mértékének meghatározásakor minden releváns körülményt figyelembe vegyenek, beleértve a következőket:

- a) a jogsértés jellege, súlyossága és időtartama;
- b) a jogsértés szándékos vagy gondatlan volt-e;
- c) a tárhelyszolgáltató által elkövetett korábbi jogsértések;
- d) a tárhelyszolgáltató pénzügyi ereje;
- e) a tárhelyszolgáltató illetékes hatóságokkal való együttműködésének mértéke;
- f) a tárhelyszolgáltató jellege és mérete, különösen, hogy az említett tárhelyszolgáltató mikro-, kis- vagy középvállalkozás-e;
- g) a tárhelyszolgáltató vétkességének mértéke, figyelembe véve az általa az e rendeletnek való megfelelés érdekében hozott technikai és szervezési intézkedéseket.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikk (3) bekezdése szerinti kötelezettségek teljesítésének rendszeres vagy tartós elmulasztása következtében a tárhelyszolgáltató az előző pénzügyi év teljes éves világszintű forgalmának legfeljebb 4 %-áig terjedő pénzügyi szankcióval legyen sújtható.

19. cikk

Technikai követelmények és a mellékletek módosítása

(1) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 20. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el abból a célból, hogy ezt a rendeletet az illetékes hatóságok által az eltávolítási végzések továbbításához használandó elektronikus eszközökre vonatkozó szükséges technikai követelményekkel kiegészítse.

(2) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a 20. cikkel összhangban a mellékletek módosítására vonatkozóan, abból a célból, hogy hatékonyan ki lehessen elégíteni az eltávolítási végzések formanyomtatványai tartalmának javításával kapcsolatban felmerülő lehetséges igényeket, valamint tájékoztatást lehessen adni az eltávolítási végzések végrehajtásának lehetetlenségére vonatkozóan.

20. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 19. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól 2022. június 7-től kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 19. cikkben említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultált az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 19. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

21. cikk

Nyomon követés

(1) A tagállamok az illetékes hatóságaiktól és a joghatóságuk alá tartozó tárhelyszolgáltatóktól összegyűjtik az előző naptári év során e rendelettel összhangban tett intézkedéseikre vonatkozó információkat, és minden év március 31-éjéig tájékoztatják ezekről a Bizottságot. E tájékoztatásnak a következőkre kell kiterjednie:

- a) a kibocsátott eltávolítási végzések száma, az eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett terrorista tartalmak száma, valamint az eltávolítás vagy hozzáférhetetlenné tétel gyorsasága;
- b) az 5. cikk alapján hozott konkrét intézkedések, beleértve az eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett terrorista tartalmak számát, valamint az eltávolítás vagy hozzáférhetetlenné tétel gyorsaságát;
- c) a 6. cikk értelmében a tárhelyszolgáltatók által megőrzött tartalommal kapcsolatos, az illetékes hatóságok által kibocsátott hozzáférési kérelmek száma;
- d) a 10. cikk értelmében kezdeményezett panasztételi eljárások és a tárhelyszolgáltatók által hozott intézkedések száma;
- e) a nemzeti joggal összhangban kezdeményezett közigazgatási vagy bírósági felülvizsgálati eljárás és az illetékes hatóság által meghozott határozatok száma.

(2) A Bizottság 2023. június 7-ig részletes programot határoz meg e rendelet eredményeinek és hatásainak nyomon követésére. A nyomonkövetési programban meg kell határozni azokat a mutatókat és eszközöket, amelyekkel és azokat az időközöket, amilyen gyakorisággal az adatokat és az egyéb szükséges bizonyítékokat gyűjteni kell. Meg kell határozni benne a Bizottság és a tagállamok által az adatok és egyéb bizonyítékok gyűjtése és elemzése érdekében teendő intézkedéseket az előrehaladás nyomon követése és e rendelet 23. cikk szerinti értékelése érdekében.

22. cikk

Végrehajtási jelentés

A Bizottság 2023. június 7-ig jelentést nyújt be e rendelet alkalmazásáról az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A jelentésnek tartalmaznia kell a 21. cikk szerinti nyomon követésre vonatkozó információkat és a 8. cikk szerinti átláthatósági követelményekből származó információkat. A tagállamok megküldik a jelentés elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

23. cikk

Értékelés

A Bizottság 2024. június 7-ig elvégzi e rendelet értékelését, és alkalmazásáról jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amely tartalmazza a következőket:

- a) a biztosítéki mechanizmusok, különösen a 4. cikk (4) bekezdésében, a 6. cikk (3) bekezdésében és a 7–11. cikkben említett biztosítéki mechanizmusok működése és hatékonysága;

- b) e rendelet alkalmazásának az alapvető jogokra, különösen a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságára, a magánélet tiszteletben tartására és a személyes adatok védelmére gyakorolt hatása; valamint
- c) e rendeletnek a közbiztonság védelméhez való hozzájárulása.

A jelentéshez adott esetben jogalkotási javaslatokat kell csatolni.

A tagállamok megküldik a jelentéstervezet elkészítéséhez szükséges információkat a Bizottságnak.

A Bizottság értékeli továbbá egy az online terrorista tartalommal foglalkozó olyan európai platform létrehozásának szükségességét és megvalósíthatóságát, amely megkönnyíti az e rendelet szerinti kommunikációt és együttműködést.

24. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2022. június 7-től kezdődően kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D.M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A.P. ZACARIAS

I. MELLÉKLET

ELTÁVOLÍTÁSI VÉGZÉS

(az (EU) 2021/784 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke)

Az (EU) 2021/784 rendelet (a továbbiakban: a rendelet) 4. cikkének megfelelően ezen eltávolítási végzés címzettje a lehető leghamarabb, de minden esetben az eltávolítási végzés kézhezvételétől számított egy órán belül köteles eltávolítani vagy valamennyi tagállamban hozzáférhetetlenné tenni a terrorista tartalmat.

A rendelet 6. cikkének megfelelően a címzetteknek az illetékes hatóságok vagy bíróságok kérésére az eltávolított vagy hozzáférhetetlenné tett tartalmat és a kapcsolódó adatokat legalább hat hónapig vagy annál tovább meg kell őrizniük.

Ezen eltávolítási végzést a rendelet 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően a címzett által megjelölt nyelvek egyikén kell megküldeni.

A. SZAKASZ:

A kibocsátó illetékes hatóság tagállama:

.....

NB.: a kibocsátó illetékes hatóság adatait a formanyomtatvány E. és F. szakaszában kell megadni

Címzett és adott esetben a jogi képviselő:

.....

Kapcsolattartó pont:

.....

A tagállam, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett:

.....

Az eltávolítási végzés kibocsátásának időpontja és dátuma:

.....

Az eltávolítási végzés hivatkozási száma:

.....

B. SZAKASZ: A terrorista tartalom, amelyet a lehető leghamarabb, de minden esetben az eltávolítási végzés kézhezvételétől számított egy órán belül valamennyi tagállamban el kell távolítani vagy hozzáférhetetlenné kell tenni

URL és bármely olyan további információ, amely lehetővé teszi a terrorista tartalom azonosítását és pontos helyének meghatározását:

.....

Annak okai, hogy az anyag miért minősül a rendelet 2. cikkének 7. pontja szerinti terrorista tartalomnak.

Az anyag (kérjük, jelölje be a megfelelő négyzete(ke)t):

- ☐ másokat terrorista bűncselekmények elkövetésére bujt fel, például terrorista cselekmény dicsőítésével vagy ilyen bűncselekmények elkövetésének szorgalmazásával (a rendelet 2. cikke 7. pontjának a) alpontja)
- ☐ másokat terrorista bűncselekmények elkövetésére vagy elkövetésében való közreműködésre ösztönöz (a rendelet 2. cikke (2) cikkének 7. pontja)
- ☐ másokat terrorista csoport tevékenységeiben való részvételre ösztönöz (a rendelet 2. cikke 7. pontjának c) alpontja)
- ☐ robbanóanyagok, tűzfegyverek vagy más fegyverek, mérgező vagy veszélyes anyagok készítésére vagy használatára, vagy más különleges módszerek vagy technikák alkalmazására vonatkozóan terrorista bűncselekmények elkövetése vagy azokban való közreműködés céljából útmutatást nyújt (a rendelet 2. cikke 7. pontjának d) alpontja)
- ☐ terrorista bűncselekmények valamelyikének elkövetésére irányuló fenyegetést jelent (a rendelet 2. cikke 7. pontjának e) alpontja).

További információ arról, hogy a tartalom miért minősül terrorista tartalomnak:

.....

.....

.....

C. SZAKASZ: A tartalomszolgáltató tájékoztatása

Felhívjuk a figyelmet a következőkre (kérjük, adott esetben jelölje be a négyzetet):

- ☐ közbiztonsági okokból a címzettnek tilos tájékoztatnia a tartalomszolgáltatót a terrorista tartalom eltávolításáról vagy hozzáférhetetlenné tételéről

Amennyiben a négyzet nem alkalmazandó, az eltávolítási végzés megtámadásával kapcsolatos, a kibocsátó illetékes hatóság tagállamának nemzeti joga szerinti lehetőségek részleteit (az eltávolítási végzés egy példánya kérésre megküldhető a tartalomszolgáltatónak) lásd a G. szakaszban

D. SZAKASZ: Azon tagállam illetékes hatóságának tájékoztatása, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett

Kérjük, jelölje be a megfelelő négyzete(ke)t:

- ☐ A tagállam, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett, nem azonos a kibocsátó illetékes hatóság tagállamával
- ☐ Az eltávolítási végzés egy példányát megküldték azon tagállam illetékes hatóságának, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett

E. SZAKASZ: A kibocsátó illetékes hatóság adatai

Típus (kérjük, jelölje be a megfelelő négyzetet):

- ☐ bíró, bíróság vagy vizsgálóbíró
- ☐ büntetőhatóság
- ☐ más illetékes hatóság → kérjük, töltse ki az F. szakaszt is

A kibocsátó illetékes hatóságnak vagy a képviselőjének adatai, amely/aki igazolja az eltávolítási végzés tartalmának pontosságát és helytállóságát:

A kibocsátó illetékes hatóság megnevezése:

.....

Képviselőjének neve és betöltött tisztsége (beosztás és rang):

.....

Ügyszám:

.....

Cím:

.....

Telefonszám (országghívószám) (körzetszám):

.....

Fax (országghívószám) (körzetszám):

.....

E-mail-cím

Dátum.....

Hivatalos pecsét (ha van ilyen) és aláírás ⁽¹⁾:

.....

⁽¹⁾ Nincs szükség aláírásra, ha az eltávolítási végzés megküldésére hitelessége garantálására képes hitelesített benyújtási csatornákon keresztül kerül sor.

F. SZAKASZ: Elérhetőségek a nyomon követéshez

A kibocsátó illetékes hatóság elérhetőségei az eltávolítás vagy a hozzáférhetetlenné tétel időpontjára vonatkozó visszajelzés vagy további pontosítás nyújtása céljából:

.....

Azon tagállam illetékes hatóságának elérhetőségei, amelyben a tárhelyszolgáltató székhelye található, vagy jogi képviselője lakóhellyel rendelkezik vagy letelepedett:

.....

G. SZAKASZ: A jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó információk

Az illetékes szervre vagy bíróságra, a határidőkre és az eltávolítási végzés megtámadásával kapcsolatos eljárásokra vonatkozó információk:

Azon illetékes szerv vagy bíróság, amely előtt az eltávolítási végzést meg lehet támadni:

.....

Az eltávolítási végzés megtámadásának határideje (nap/hónap ...-tól/-től kezdődően):

.....

A nemzeti jogszabályi rendelkezésekre mutató link:

.....

—

II. MELLÉKLET

A TERRORISTA TARTALOM ELTÁVOLÍTÁSÁT VAGY HOZZÁFÉRHETETLENNÉ TÉTELÉT KÖVETŐ VISSZAJELZÉSRE
SZOLGÁLÓ FORMANYOMTATVÁNY

(az (EU) 2021/784 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (6) bekezdése)

A. SZAKASZ:

Az eltávolítási végzés címzettje:

.....

Az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság:

.....

Az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság ügyiratszám:

.....

A címzett ügyiratszám:

.....

Az eltávolítási végzés kézhezvételének dátuma és időpontja:

.....

B. SZAKASZ: Az eltávolítási végzésnek megfelelően tett intézkedések

(Kérjük, jelölje be a megfelelő négyzetet):

☐ a terrorista tartalmat eltávolították☐ a terrorista tartalmat minden tagállamban hozzáférhetetlenné tették

Az intézkedés dátuma és időpontja:

.....

C. SZAKASZ: A címzett adatai

A tárhelyszolgáltató neve:

.....

VAGY

A tárhelyszolgáltató jogi képviselőjének neve:

.....

A tárhelyszolgáltató székhelye szerinti tagállam:

.....

VAGY

A tárhelyszolgáltató jogi képviselőjének lakóhelye vagy letelepedési helye szerinti tagállam:

.....

A meghatalmazott személy neve:

.....

A kapcsolattartó pont (e-mail-cím):

.....

Dátum:

.....

III. MELLÉKLET

TÁJÉKOZTATÁS AZ ELTÁVOLÍTÁSI VÉGZÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK LEHETETLENSÉGÉRŐL

(az (EU) 2021/784 európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (7) és (8) bekezdése)

A. SZAKASZ:

Az eltávolítási végzés címzettje:

.....

Az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság:

.....

Az eltávolítási végzést kibocsátó illetékes hatóság ügyiratszám:

.....

A címzett ügyiratszám:

.....

Az eltávolítási végzés kézhezvételének időpontja és dátuma:

.....

B. SZAKASZ: A végrehajtás elmaradása

1. Az eltávolítási végzés nem hajtható végre a határidőn belül a következő ok(ok) miatt (kérjük, jelölje be a megfelelő négyzete(ke)t):

☐ *vis maior* vagy nem a tárhelyszolgáltatónak betudható *de facto* kivitelezhetetlenség, beleértve az objektív módon igazolható technikai vagy operatív okokat

☐ az eltávolítási végzés nyilvánvaló hibákat tartalmaz

☐ az eltávolítási végzés nem tartalmaz elegendő információt

2. Kérjük, adjon további tájékoztatást a végrehajtás elmaradásának indokairól:

.....

3. Ha az eltávolítási végzés nyilvánvaló hibákat tartalmaz, és/vagy nem tartalmaz elegendő információt, kérjük, részletezze a hibákat és adja meg, hogy milyen további információkra vagy pontosításra van szükség:

.....

C. SZAKASZ: A tárhelyszolgáltató vagy a jogi képviselője részletes adatai

A tárhelyszolgáltató neve:

.....

VAGY

A tárhelyszolgáltató jogi képviselőjének neve:

.....

A meghatalmazott személy neve:

.....

Elérhetőségek (e-mail-cím):

.....

Aláírás:

.....

Dátum és időpont:

.....

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/785 RENDELETE**(2021. április 29.)****a csalás elleni uniós program létrehozásáról és a 250/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 33. és 325. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel a Számvevőszék véleményére ⁽¹⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 325. cikke előírja az Unió és a tagállamok számára, hogy küzdjenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen. Az Uniónak támogatnia kell az ezeken a területeken folytatott tevékenységeket.
- (2) Az, hogy az ilyen tevékenységek a múltban támogatásban részesültek a 804/2004/EK európai parlamenti és tanácsi határozat ⁽³⁾ (a továbbiakban: a Herkules program) – amelyet a 878/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozat ⁽⁴⁾ (a továbbiakban: a Herkules II program) módosított és meghosszabbított, a 250/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁵⁾ (a továbbiakban: a Herkules III program) pedig hatályon kívül helyezett és felváltott – keretében, lehetővé tette az Unió és a tagállamok által vállalt tevékenységek fokozását a csalás, a korrupció és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység elleni küzdelemben.
- (3) Azon uniós jogszabályok, amelyek a 2014-2020-as és az azt követő programozási időszak tekintetében szabályokat határoznak meg az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapra és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra, a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, valamint a rendőrségi együttműködés, a bűnmegelőzés és a bűnözés elleni küzdelem, továbbá a válságkezelés pénzügyi támogatására szolgáló eszközre, a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alapra és az előcsatlakozási támogatásra vonatkozóan, előírják a tagállamok, a tagjelölt országok és a potenciális tagjelöltek országok számára, hogy jelentsék az Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságokat és csalást. A szabálytalanságkezelő rendszer (a továbbiakban: IMS) egy biztonságos elektronikus kommunikációs eszköz, amely a feltárt szabálytalanságok jelentéseire vonatkozó kötelezettségük teljesítésében segíti a tagállamokat, a tagjelölt országokat és a potenciális tagjelölteket, és amely támogatást nyújt a szabálytalanságok kezeléséhez és elemzéséhez is.
- (4) Noha a Bizottság által a csalásmegelőzéssel összefüggésben végzett munka jelentősége megkérdőjelezhetetlen, teljes mértékben el kell ismerni többek között a Csalás Elleni Információs Rendszer (a továbbiakban: AFIS) és a csalás elleni stratégiák nemzeti szinten való végrehajtásának fontosságát is.

⁽¹⁾ HL C 10., 2019.1.10., 1. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2019. február 12-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2021. március 16-i álláspontja első olvasatban (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2021. április 29-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 804/2004/EK határozata (2004. április 21.) a Közösség pénzügyi érdekeinek védelme területén végzett tevékenységek előmozdítására irányuló közösségi cselekvési program (Hercule program) létrehozásáról (HL L 143., 2004.4.30., 9. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 878/2007/EK határozata (2007. július 23.) a Közösség pénzügyi érdekeinek védelme területén végzett tevékenységek előmozdítására irányuló közösségi cselekvési program (Hercule II program) létrehozásáról szóló 804/2004/EK határozat módosításáról és meghosszabbításáról (HL L 193., 2007.7.25., 18. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 250/2014/EU rendelete (2014. február 26.) az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme területén végzett tevékenységek előmozdítására irányuló program (Hercule III program) létrehozásáról és a 804/2004/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 84., 2014.3.20., 6. o.).

- (5) Az 515/97/EK tanácsi rendeletben ⁽⁶⁾ és a 2009/917/IB tanácsi határozatban ⁽⁷⁾ foglaltak szerint az Unió a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében támogatja a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtást, valamint az említett hatóságok és a Bizottság közötti együttműködést.
- (6) Ezt a támogatást különböző operatív tevékenységekhez nyújtják. Ezek közé tartozik az AFIS elnevezésű információtechnológiai platform, amely a Bizottság által kezelt közös információs rendszer keretében üzemeltetett vámügyi informatikai alkalmazásokból tevődik össze. Az IMS-t is az AFIS-platform keretében működtetik. A közös információs rendszerhez – a fenntarthatóságának biztosítása érdekében – stabil és kiszámítható finanszírozást kell biztosítani az évek során.
- (7) Az AFIS-platform különböző információs rendszerekből, többek között a váminformációs rendszerből áll. A váminformációs rendszer egy automatizált információs rendszer, amelynek célja, hogy segítse a tagállamokat a vám- vagy mezőgazdasági jogszabályokat sértő tevékenységek megelőzésében, kivizsgálásában és az azokkal kapcsolatos vádemelésben azáltal, hogy lehetővé teszi az információk gyorsabb terjesztését, és ezáltal növeli az említett tevékenységek tekintetében illetékes vámigazgatási szervek együttműködésének és ellenőrzési eljárásaiknak a hatékonyságát. A váminformációs rendszer egységes infrastruktúrája magában foglalja mind a közigazgatási együttműködést, mind pedig a korábbi bel- és igazságügyi pilléren alapuló rendőrségi együttműködést. A váminformációs rendszer rendőrségi együttműködést szolgáló része technikailag nem választható el a közigazgatási működést szolgáló résztől, mivel mindkettő közös információtechnológiai rendszerben működik. Tekintettel arra, hogy a váminformációs rendszer csupán egyike az AFIS-platform keretében működtetett többféle információs rendszernek, valamint arra, hogy a váminformációs rendszerben a rendőrségi együttműködési ügyek száma kisebb a közigazgatási együttműködési ügyek számánál, az AFIS-platform rendőrségi együttműködést szolgáló része úgy tekinthető, hogy kiegészíti a közigazgatási működést szolgáló részt.
- (8) A szinergiák és a költségvetési rugalmasság növelése, valamint az irányítás egyszerűsítése céljából az Unió pénzügyi érdekeinek védelme, a szabálytalanságok jelentése, továbbá a vámügyi és mezőgazdasági kérdésekben való kölcsönös igazgatási segítségnyújtás és együttműködés terén nyújtott uniós támogatást egyetlen program, nevezetesen a csalás elleni uniós program (a továbbiakban: a program) keretében kell összefogni és egyszerűsíteni. A programot hétéves időtartamra kell létrehozni, hogy időtartama igazodjon az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletben ⁽⁸⁾ meghatározott többéves pénzügyi keret időtartamához.
- (9) A programnak ezért a Herkules III programhoz hasonló komponensből, egy második, az IMS finanszírozását biztosító komponensből, és egy harmadik, az 515/97/EK rendeletben a Bizottság számára előírt tevékenységeket – köztük az AFIS-platformot – finanszírozó komponensből kell állnia.
- (10) E rendeletnek elő kell segítenie a tagállamok érintett hatóságai közötti, valamint a tagállamok, a Bizottság és adott esetben az egyéb érintett uniós szervek – többek között adott esetben az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelet ⁽⁹⁾ szerinti megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok tekintetében az Európai Ügyészség (EPPO) – közötti együttműködést, annak érdekében, hogy biztosítva legyen az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelme, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazása a tagállamok kötelezettségeinek sérelme nélkül, valamint hogy biztosítva legyen az erőforrásoknak a nemzeti szinten megvalósítható mértéknél hatékonyabb felhasználása. Az uniós szintű intézkedés (tevékenység) szükséges és indokolt, mivel segíti a tagállamokat az Unió pénzügyi érdekeinek együttes védelmében, és ösztönzi a közös uniós struktúrák alkalmazását az illetékes hatóságok közötti együttműködés és információcsera fokozása érdekében, miközben támogatja a szabálytalanságokra és a csalásokra vonatkozó adatok jelentését.
- (11) Ezenfelül az Unió pénzügyi érdekei védelmének támogatása során az Unió költségvetésének valamennyi aspektusát figyelembe kell venni, mind a bevételi, mind pedig a kiadási oldalon. Ennek keretében megfelelően figyelembe kell venni, hogy a program az egyetlen olyan uniós program, amely az Unió költségvetésének a kiadási oldalát védi.

⁽⁶⁾ A Tanács 515/97/EK rendelete (1997. március 13.) a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében a hatóságok és a Bizottság együttműködéséről, amelyet legutóbb az (EU) 2015/1525 rendelet módosított (HL L 82., 1997.3.22., 1. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács 2009/917/IB határozata (2009. november 30.) az információs technológia vámügyi alkalmazásáról (HL L 323., 2009.12.10., 20. o.).

⁽⁸⁾ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433 I., 2020.12.22., 11. o.).

⁽⁹⁾ A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

- (12) Ez a rendelet a program teljes időtartamára pénzügyi keretösszeget határoz meg, amely az éves költségvetési eljárás során az elsődleges referenciaösszeget jelenti a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás⁽¹⁰⁾ 18. pontja értelmében.
- (13) E programra az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹¹⁾ (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) alkalmazandó. A költségvetési rendelet megállapítja az uniós költségvetés végrehajtására – többek között a vissza nem térítendő támogatásokra, a pénzdíjakra, a közbeszerzésre, a közvetett irányításra, a pénzügyi eszközökre, a költségvetési biztosítékokra, a pénzügyi támogatásra és a külső szakértők költségeinek megtérítésére – vonatkozó szabályokat. Az EUMSZ 322. cikke alapján elfogadott szabályok egy általános feltételrendszert is magukban foglalnak az Unió költségvetésének védelme érdekében.
- (14) E rendelet céljaira a finanszírozási formákat és a végrehajtási módszereket annak alapján kell megválasztani, hogy mennyiben képesek biztosítani az intézkedések egyedi célkitűzéseinek teljesülését és az eredmények elérését, figyelembe véve különösen az ellenőrzési költségeket, az adminisztratív terheket és a meg nem felelés kockázatát. E tekintetben mérlegelni kell az egyösszegű átalányok, a százalékos átalányok és az egységköltségek, valamint a költségekhez nem kapcsolódó finanszírozás alkalmazását a költségvetési rendelet 125. cikkének (1) bekezdésében említettek szerint.
- (15) E rendeletnek indikatív listát kell tartalmaznia a finanszírozandó intézkedésekről annak érdekében, hogy biztosítható legyen az 515/97/EK rendeletben a Bizottság számára előírt összes intézkedésnek, köztük az AFIS-platform finanszírozásának a folyamatossága.
- (16) Olyan intézkedés lehet támogatható, amely képes megvalósítani a program egyedi célkitűzéseit. A program egyedi célkitűzéseinek magukban kell foglalniuk különleges technikai segítségnyújtás biztosítását a tagállamok illetékes hatóságai számára, például szaktudás, specializált és technikailag fejlett berendezések, valamint hatékony információtechnológiai (IT) eszközök rendelkezésre bocsátása révén; a vizsgálatokhoz szükséges támogatás biztosítása és azok előmozdítása révén, különösen közös nyomozócsoportok és határokon átnyúló műveletek létrehozásával; vagy a személyzet számára egyedi projektekhez kapcsolódó csereprogramok előmozdítása révén. A támogatható intézkedések között kell szerepelnie célzott szaktanfolyamok, kockázatelemzési munkaértekezletek, valamint adott esetben konferenciák és tanulmányok szervezésének is.
- (17) A vámellenőrzési berendezések pénzügyi támogató eszközének az Integrált Határigazgatási Alap részeként történő létrehozásáról szóló rendelettel létrehozott, a vámellenőrzési berendezésekhez pénzügyi támogatást nyújtó uniós eszközből történő berendezésszerzés pozitív hatást gyakorolna az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás elleni küzdelemre. Az említett eszköz keretében kötelező lenne elkerülni az uniós támogatások közötti átfedéseket. A programnak szintén biztosítania kell az uniós támogatások közötti átfedések elkerülését és elvben olyan berendezések beszerzésére kell irányulnia, amelyek nem tartoznak a vámellenőrzési berendezésekhez pénzügyi támogatást nyújtó uniós eszköz hatálya alá, illetve olyan berendezésekre, amelyek kedvezményezettjei a vámellenőrzési berendezésekhez pénzügyi támogatást nyújtó uniós eszköz kedvezményezett hatóságaitól eltérő hatóságok. Biztosítani kell továbbá, hogy a finanszírozott berendezések alkalmasak legyenek az Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez való hozzájárulás céljára.
- (18) A programnak nyitva kell állnia az Európai Szabadkereskedelmi Társulás azon tagjai előtt, amelyek az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagjai is. A programnak nyitva kell állnia a csatlakozó országok, a tagjelölt országok és a potenciális tagjelöltek, valamint az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok előtt is, az uniós programokban való részvételüknek a vonatkozó keretmegállapodásokban és a társulási tanács határozataiban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel összhangban. A programnak nyitva kell állnia más harmadik országok előtt is, feltéve, hogy ezen országok az uniós programokban való részvételük konkrét feltételeit meghatározó egyedi megállapodást kötnek.
- (19) A Herkules programok korábbi értékeléseit figyelembe véve, valamint a program megerősítése érdekében, kivételesen lehetővé kell tenni a programhoz nem társult harmadik országban letelepedett jogalanyok részvételét.

⁽¹⁰⁾ HL L 433I., 2020.12.22., 28. o.

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet és az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

- (20) Különösen ösztönözni kell az Unióval kötött, hatályos társulási megállapodással rendelkező harmadik országokban letelepedett jogalanyok részvételét azzal a céllal, hogy erősödjön az Unió pénzügyi érdekeinek védelme a különösen a csalás, a korrupció és az Unió pénzügyi érdekeit sértő egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem módjai, valamint az új technológiai fejlesztésekkel kapcsolatos kihívások tekintetében folytatott vámügyi együttműködés és beváltgyakorlat-csere révén.
- (21) A programot a „Határozottabb fellépés a cigarettacsempészet és a dohánytermékek illegális kereskedelmének egyéb formái ellen – Átfogó uniós stratégia” című, 2013. június 6-i bizottsági közleményben felsorolt ajánlások és intézkedések, valamint az említett közlemény végrehajtásáról szóló, 2017. május 12-i eredményjelentés figyelembevételével kell végrehajtani.
- (22) Az Unió 2016-ban megerősítette az Egészségügyi Világszervezet dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményének a dohánytermékek tiltott kereskedelmének felszámolásáról szóló jegyzőkönyvét (a továbbiakban: a jegyzőkönyv). A jegyzőkönyv a dohánytermékek bevételkieséseket okozó, tiltott, határon átnyúló kereskedelme elleni küzdelemre vonatkozik és e tekintetben az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét kell szolgálnia. A programnak támogatnia kell az Egészségügyi Világszervezet dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezményének Titkárságát a jegyzőkönyvvel kapcsolatos feladatainak ellátásában. A programnak támogatnia kell a Titkárság által a dohánytermékek tiltott kereskedelme elleni küzdelemmel összefüggésben szervezett egyéb tevékenységeket is.
- (23) A költségvetési rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹²⁾, valamint a 2988/95/EK, Euratom⁽¹³⁾, a 2185/96/Euratom, EK⁽¹⁴⁾ és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok – többek között a csalás – megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az elvesztett, jogalap nélkül kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált források visszafizettetésére, valamint adott esetben a közigazgatási szankciók kiszabására vonatkozó intézkedéseket. Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármilyen más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit. Az Európai Ügyészség az (EU) 2017/1939 rendelettel összhangban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy nyomozást és vádhatósági eljárást folytasson az (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁵⁾ értelmében az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények esetében. A költségvetési rendelettel összhangban minden olyan személynek vagy szervezetnek, aki, illetve amely uniós forrásokban részesül, maradéktalanul együtt kell működnie az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, biztosítania kell a Bizottság, az OLAF, a Számvévőszék, valamint – az (EU) 2017/1939 rendelet alapján megerősített együttműködésben részt vevő tagállamok esetében – az Európai Ügyészség számára a szükséges jogokat és hozzáférést, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az uniós források felhasználásában részt vevő harmadik felek ezekkel egyenértékű jogokat biztosítsanak.
- (24) Azok a harmadik országok, amelyek az EGT tagjai, részt vehetnek az uniós programokban az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás⁽¹⁶⁾ alapján létrehozott együttműködés keretében, amely megállapodás értelmében a programok végrehajtásának az e megállapodás alapján elfogadott határozaton kell alapulnia. Harmadik országok részvétele egyéb jogi eszközökön is alapulhat. E rendeletnek konkrét rendelkezést kell tartalmaznia, amely előírja harmadik országok számára, hogy biztosítsák az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvévőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést.
- (25) A 2013/755/EU tanácsi határozat⁽¹⁷⁾ alapján a tengerentúli országokban és területeken letelepedett személyek és szervezetek jogosultak finanszírozásban részesülni, figyelemmel a program szabályaira és célkitűzéseire, valamint azon tagállam esetleges megállapodásaira is, amelyhez az érintett tengerentúli ország vagy terület kapcsolódik.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽¹³⁾ A Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről (HL L 312., 1995.12.23., 1. o.).

⁽¹⁴⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

⁽¹⁶⁾ HL L 1., 1994.1.3., 3. o.

⁽¹⁷⁾ A Tanács 2013/755/EU határozata (2013. november 25.) az Európai Unió és a tengerentúli országok és területek társulásáról (tengerentúli társulási határozat) (HL L 344., 2013.12.19., 1. o.).

- (26) A program végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. A Bizottságnak olyan munkaprogramokat kell elfogadnia, amelyek meghatározzák többek között a prioritásokat, valamint az intézkedésekhez nyújtandó vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó értékelési kritériumokat.
- (27) E rendeletnek meg kell határoznia a vissza nem térítendő támogatások társfinanszírozásának legmagasabb lehetséges rátáját.
- (28) A jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁽¹⁸⁾ (22) és (23) bekezdése alapján e programot egyedi monitoring követelményeknek megfelelően gyűjtött információk alapján értékelni kell, ugyanakkor el kell kerülni a különösen a tagállamokra nehezedő adminisztratív terhet és a túlszabályozást. E követelményeknek adott esetben mérhető mutatókat is magukban kell foglalniuk, amelyek alapján értékelhetők a program gyakorlatban kifejtett hatásai. Az értékelést időben, függetlenül és objektív módon kell elvégezni.
- (29) A Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el az általános és egyedi célkitűzések megvalósításának mérésére szolgáló mutatók listájának szükség szerinti módosítására és e rendeletnek egy monitoring és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel való kiegészítésére vonatkozóan. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (30) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani az érintett kérdéskörök határokon átnyúló jellege miatt, az Unió szintjén azonban az uniós hozzáadott érték miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (31) Az 515/97/EK rendelet 42a. cikkének (1) és (2) bekezdése képezi az AFIS finanszírozásának jogalapját. E rendeletnek az említett jogalapot fel kell váltania egy új jogalappal. Ezért az 515/97/EK rendelet 42a. cikkének (1) és (2) bekezdését törölni kell.
- (32) A Herkules III program létrehozásáról szóló 250/2014/EU rendelet a 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra vonatkozott. E rendeletnek rendelkeznie kell a Herkules III program utáni programról, 2021. január 1-jével kezdődően. A 250/2014/EU rendeletet ezért hatályon kívül kell helyezni.
- (33) Az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye keretében létrejött Párizsi Megállapodás végrehajtására és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira vonatkozóan tett uniós kötelezettségvállalásokkal összhangban az éghajlatváltozással szembeni fellépés fontosságának megfelelően a program célja az, hogy hozzájáruljon az éghajlat-politikai szempontok érvényesítéséhez és azon átfogó célkitűzés megvalósításához, amely szerint az uniós költségvetésből származó kiadások 30 %-ának támogatnia kell az éghajlat-politikai célkitűzéseket.
- (34) A költségvetési rendelet 193. cikkének (2) bekezdése értelmében már megkezdett tevékenységre is odaítélhető vissza nem térítendő támogatás, feltéve, hogy a pályázó bizonyítani tudja, hogy a tevékenységet a vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó megállapodás aláírása előtt meg kellett kezdenie. A vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtásának időpontja előtt felmerült költségek azonban – a kellően indokolt, kivételes esetek kivételével – nem számolhatók el. Annak elkerülése érdekében, hogy az Unió érdekeit sértő fennakadás következzen be az uniós támogatások nyújtásában, a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret időszakájának elején, korlátozott időre lehetővé kell tenni, hogy a finanszírozási határozat – kizárólag kellően indokolt esetben – a 2021-es pénzügyi év kezdetétől támogathatónak, illetve elszámolhatónak minősítse az intézkedéseket, illetve a költségeket, még abban az esetben is, ha azok a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtásának időpontja előtt kerültek végrehajtásra, illetve merültek fel.

⁽¹⁸⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

- (35) Annak biztosítása céljából, hogy a releváns szakpolitikai területen folyamatos maradjon a támogatások nyújtása, valamint hogy a program végrehajtása a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret kezdő időpontjától megkezdődhessen, e rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie, és azt visszaható hatállyal, 2021. január 1-től kell alkalmazni,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános Rendelkezések

1. cikk

Tárgy

Ez a rendelet a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret időtartamára létrehozza a csalás elleni uniós programot (a továbbiakban: a program).

Ez a rendelet megállapítja a program célkitűzéseit, a 2021–2027 közötti időszakra szóló költségvetést, az uniós finanszírozás formáit, valamint az e finanszírozás nyújtására vonatkozó szabályokat.

2. cikk

A program célkitűzései

(1) A program általános célkitűzései:

- a) az Unió pénzügyi érdekeinek védelme;
- b) a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásnak, valamint az említett hatóságok és a Bizottság közötti együttműködésnek a támogatása a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében.

(2) A program egyedi célkitűzései:

- a) az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzése, és az ezek elleni küzdelem;
- b) az uniós költségvetés megosztott irányítás alá tartozó forrásaival és előcsatlakozási támogatási forrásaival kapcsolatos szabálytalanságok – többek között a csalások –jelentésének elősegítése;
- c) a vámügyi és mezőgazdasági kérdésekben folytatott kölcsönös igazgatási segítségnyújtás területén eszközök biztosítása az információcseréhez és operatív tevékenységek támogatása.

3. cikk

Költségvetés

(1) A programnak a 2021 és 2027 közötti időszakban történő végrehajtását szolgáló pénzügyi keretösszeg folyó áron 181,207 millió EUR.

(2) Az (1) bekezdésben említett összeg indikatív elosztása a következő:

- a) 114,207 millió EUR a 2. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett célkitűzésre;
- b) 7 millió EUR a 2. cikk (2) bekezdésének b) pontjában említett célkitűzésre;
- c) 60 millió EUR a 2. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett célkitűzésre.

(3) Az (1) bekezdésben említett összeg legfeljebb 2 %-a felhasználható a program végrehajtásához kapcsolódó technikai és igazgatási segítségnyújtásra, így például előkészítő, monitoring, kontroll-, ellenőrzési és értékelési intézkedésekre, ideértve a vállalati információtechnológiai rendszereket. Ezenfelül a (2) bekezdés a) pontjában említett indikatív összeg meghatározásakor megfelelően figyelembe vételre került, hogy a program az egyetlen olyan uniós program, amely az Unió pénzügyi érdekeinek védelme keretében kifejezetten a kiadási oldallal foglalkozik.

4. cikk

A programhoz társult harmadik országok

A program nyitva áll a következő harmadik országok részvétele előtt:

- a) az Európai Szabadkereskedelmi Társulás azon tagjai, amelyek az Európai Gazdasági Térségnek is tagjai, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban;

- b) csatlakozó országok, tagjelölt országok és potenciális tagjelöltek, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
- c) az európai szomszédságpolitikában részt vevő országok, az említett országok uniós programokban való részvételének a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelveivel és általános feltételeivel, valamint az Unió és az említett országok közötti megállapodásokban megállapított egyedi feltételekkel összhangban;
- d) egyéb harmadik országok, a harmadik ország bármely uniós programban való részvételét szabályozó egyedi megállapodásban megállapított feltételekkel összhangban, feltéve, hogy a megállapodás:
- i. méltányos egyensúlyt biztosít az uniós programokban részt vevő harmadik ország hozzájárulásai és a részvételből fakadó előnyei tekintetében;
 - ii. megállapítja a programokban való részvétel feltételeit, beleértve az egyes programokhoz való pénzügyi hozzájárulások kiszámítását és a programok igazgatási költségeit;
 - iii. nem ruház a harmadik országra döntéshozatali jogkört az uniós program tekintetében;
 - iv. garantálja az Uniónak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás biztosításához és a pénzügyi érdekeinek védelméhez való jogát.

Az első albekezdés d) pontjának ii. alpontjában említett hozzájárulások a költségvetési rendelet 21. cikkének (5) bekezdésével összhangban címzett bevételeket képeznek.

5. cikk

Az uniós finanszírozás végrehajtása és formái

- (1) A programot a költségvetési rendelettel összhangban közvetlen irányítással vagy – a költségvetési rendelet 62. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontjában említett szervvel – közvetett irányítással kell végrehajtani.
- (2) A program a költségvetési rendeletben meghatározott bármely formában – különösen vissza nem térítendő támogatás, közbeszerzés, továbbá a költségvetési rendelet 238. cikkében meghatározottak szerint az utazási költségek és a napidíjak visszatérítése formájában – nyújthat finanszírozást.
- (3) A programból finanszírozás nyújtható az 515/97/EK rendelettel összhangban tett intézkedésekhez, elsősorban az e rendelet I. mellékletének indikatív listájában említett költségek fedezéséhez.
- (4) Ha a támogatott intézkedés berendezések beszerzését foglalja magában, a Bizottság adott esetben koordinációs mechanizmust hoz létre, amely biztosítja az uniós programokból nyújtott támogatások segítségével beszerzett valamennyi berendezés hatékonyságát és interoperabilitását.

6. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

Amennyiben egy harmadik ország nemzetközi megállapodás alapján elfogadott határozat vagy bármely más jogi eszköz alapján részt vesz a programban, a harmadik országnak biztosítania kell az illetékes engedélyezésre jogosult tisztviselő, az OLAF és a Számvevőszék számára a hatáskörük teljes körű gyakorlásához szükséges jogokat és hozzáférést. Az OLAF esetében az ilyen jogok közé tartozik a 883/2013/EU, Euratom rendeletben meghatározottak szerint vizsgálatok – többek között helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok – lefolytatásához való jog is.

II. FEJEZET

Vissza Nem Térítendő Támogatások

7. cikk

Vissza nem térítendő támogatások

A program keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat a költségvetési rendelet VIII. címével összhangban kell odaítélni és kezelni.

8. cikk

Társfinanszírozás

A program keretében odaítélt vissza nem térítendő támogatások társfinanszírozási rátája nem haladhatja meg az elszámolható költségek 80 %-át. E felső határt meghaladóan kizárólag kivételes és kellően indokolt esetekben nyújtható finanszírozás, amelyeket a 11. cikkben említett munkaprogramokban kell meghatározni, és e finanszírozás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 90 %-át.

9. cikk

Támogatható intézkedések

- (1) Kizárólag a 2. cikkben említett célkitűzéseket szolgáló intézkedések részesülhetnek uniós támogatásban.
- (2) A 11. cikk szerinti munkaprogramokban esetlegesen meghatározott egyéb intézkedések sérelme nélkül a következő intézkedések tekinthetők támogathatóknak:
 - a) szaktudás, specializált és technikailag fejlett berendezések, valamint hatékony IT-eszközök biztosítása a nemzetek közötti és a multidiszciplináris együttműködés, illetve a Bizottsággal való együttműködés megerősítése érdekében;
 - b) egyedi projektekhez kapcsolódóan csereprogramok előmozdítása a személyzet számára, a szükséges támogatás biztosítása és a vizsgálatok előmozdítása, különösen közös nyomozócsoportok és határokon átnyúló műveletek létrehozása;
 - c) a csalás és egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem fokozása oly módon, hogy technikai és működési támogatást biztosítanak nemzeti vizsgálatokhoz, különösen a vám- és a bűnüldöző hatóságok részére;
 - d) IT-kapacitások kiépítése a tagállamokban és harmadik országokban, az adatsere előmozdítása, IT-eszközök fejlesztése és rendelkezésre bocsátása nyomozás, valamint a hírszerzési tevékenység nyomon követése céljából;
 - e) az Unió pénzügyi érdekeinek védelmével foglalkozó szervezeti egységek közötti együttműködés és koordináció javítását célzó szakmai képzések és kockázatelemzési munkaértekezletek, illetve konferenciák szervezése, valamint tanulmányok készítése;
 - f) bármely olyan egyéb intézkedés, amelyet a 11. cikk szerinti éves munkaprogramok tartalmaznak, és amely a 2. cikkben meghatározott általános és egyedi célkitűzések eléréséhez szükséges.
- (3) Amennyiben a támogatandó intézkedés berendezések beszerzését is magában foglalja, a Bizottság gondoskodik arról, hogy a finanszírozott berendezések megfelelőek az Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez való hozzájárulás céljából.

10. cikk

Részvételre jogosult jogalanyok

- (1) A költségvetési rendelet 197. cikkében említett feltételeken túl az e cikk (2) bekezdésében foglalt részvételi feltételek alkalmazandók.
- (2) A következő jogalanyok jogosultak részvételre a program keretében:
 - a) az alábbi országok bármelyikében létrehozott olyan hatóságok, amelyek hozzájárulhatnak a 2. cikkben említett célkitűzések valamelyikének megvalósításához:
 - i. valamely tagállam vagy hozzá kapcsolódó tengerentúli ország vagy terület;
 - ii. a programhoz társult harmadik ország; vagy
 - iii. a munkaprogramban felsorolt harmadik ország a (3) bekezdésben meghatározott feltételek mellett;

- b) olyan kutatási és oktatási intézmények, valamint nonprofit szervezetek, amelyek hozzájárulhatnak a 2. cikkben említett célkitűzések megvalósításához, feltéve, hogy az alábbi országok bármelyikében hozták létre és legalább egy éve ott működnek;
- i. valamely tagállam;
 - ii. a programhoz társult harmadik ország; vagy
 - iii. a munkaprogramban felsorolt harmadik ország a (3) bekezdésben meghatározott feltételek mellett;
- c) bármely nemzetközi szervezet vagy az uniós jog alapján létrehozott bármely jogalany.

(3) A programhoz nem társult harmadik országban létrehozott, a (2) bekezdésben említett jogalanyok kivételesen jogosultak részvételre a program keretében, amennyiben ez egy adott intézkedés célkitűzéseinek eléréséhez szükséges. E jogalanyoknak fő szabály szerint maguknak kell viselniük részvételük költségeit, kivéve a munkaprogramban kellően indokolt eseteket.

III. FEJEZET

Programozás, Monitoring és Értékelés

11. cikk

Munkaprogram

A program végrehajtása céljából a Bizottság a költségvetési rendelet 110. cikke szerinti munkaprogramokat fogad el.

12. cikk

Monitoring és jelentéstétel

(1) A 2. cikkben megállapított általános és egyedi célkitűzések megvalósítása terén a program által elért haladásra vonatkozó jelentéstételhez alkalmazandó mutatókat a II. melléklet határozza meg.

(2) A program célkitűzéseinek megvalósítása terén a program által elért haladás hatékony értékelésének biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 14. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el a II. mellékletnek a mutatók szükség szerinti felülvizsgálata vagy kiegészítése céljából történő módosítsa és e rendeletnek a monitoring-és értékelési keret létrehozására vonatkozó rendelkezésekkel történő kiegészítése érdekében.

(3) A Bizottság az Unió pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről szóló éves jelentése keretében évente beszámol az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a program eredményeiről.

Az erről folytatott megbeszélések keretében az Európai Parlament ajánlásokat fogalmazhat meg az éves munkaprogramra vonatkozóan. A Bizottság megfelelően figyelembe veszi az említett ajánlásokat.

(4) A teljesítményjelentési rendszernek biztosítania kell, hogy a program végrehajtására és eredményeire vonatkozó monitoring adatait hatékonyan, eredményesen és időben összegyűjtsék. Ennek érdekében az uniós források címzettjei és adott esetben a tagállamok számára arányos jelentéstételi követelményeket kell megállapítani.

13. cikk

Értékelés

(1) Az értékelések során a Bizottság biztosítja, hogy azok független, objektív és időszerű módon történjenek, valamint hogy az értékelők az értékelés befolyásolására irányuló kísérletektől mentesen tudják végezni munkájukat.

(2) A program időközi értékelését a program végrehajtásáról rendelkezésre álló elegendő információ birtokában, de legkésőbb négy évvel a program végrehajtásának kezdetét követően kell elvégezni.

(3) A program végrehajtásának végén, de legkésőbb négy évvel az 1. cikkben meghatározott időszak végét követően a Bizottság elvégzi a program végső értékelését.

(4) A Bizottság az értékelések megállapításait saját észrevételei kíséretében közli az Európai Parlamenttel, a Tanáccsal, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, a Régiók Bizottságával és a Számvevőszékkel, valamint a honlapján közzéteszi azokat.

14. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 12. cikk (2) bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása a 2028. december 31-ig terjedő időszakra szól.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 12. cikk (2) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 12. cikk (2) bekezdésének értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

IV. FEJEZET

Átmeneti és Záró Rendelkezések

15. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és láthatóság

(1) Azon eseteket kivéve, amelyekben a csalás elleni és vámügyi operatív tevékenységek eredményes elvégzését veszélyeztető kockázat áll fenn, az uniós támogatás címzettjeinek fel kell tüntetniük az említett támogatások eredetét, és különösen a tevékenységek és azok eredményeinek népszerűsítése során biztosítaniuk kell az uniós támogatás láthatóságát azáltal, hogy következetes, hatékony és arányos célzott tájékoztatást nyújtanak többféle célközönségnek, köztük a médianak és a nyilvánosságoknak.

(2) A Bizottság rendszeresen tájékoztatási és kommunikációs tevékenységeket végez a programhoz, a program alapján végzett tevékenységekhez és az elért eredményekhez kapcsolódóan. A program számára elkülönített pénzügyi források az Unió politikai prioritásaira vonatkozó intézményi kommunikációhoz is hozzájárulnak, amennyiben e prioritások kapcsolódnak a 2. cikkben említett célkitűzésekhez.

16. cikk

Az 515/97/EK rendelet módosítása

Az 515/97/EK rendelet 42a. cikkéből az (1) és a (2) bekezdést el kell hagyni.

17. cikk

Hatályon kívül helyezés

A 250/2014/EU rendelet 2021. január 1-jével hatályát veszti.

18. cikk

Átmeneti rendelkezések

(1) Ez a rendelet nem érinti a 250/2014/EU rendelet és az 515/97/EK rendelet 42a. cikke alapján megkezdett tevékenységek folytatását vagy módosítását, amely továbbra is alkalmazandó az említett tevékenységekre azok lezárásáig.

(2) A program pénzügyi keretösszege fedezheti továbbá a program és az azon intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadásokat is, amelyeket az 250/2014/EU rendelet és az 515/97/EK rendelet alapján fogadtak el.

(3) A költségvetési rendelet 193. cikke (2) bekezdése második albekezdésének a) pontjával összhangban, a finanszírozási határozatban meghatározott, kellően indokolt esetekben, korlátozott ideig az e rendelet alapján támogatott tevékenységek és az azok alapjául szolgáló költségek 2021. január 1-jétől támogatathatók, illetve elszámolhatónak tekinthetők, még abban az esetben is, ha az említett tevékenységek végrehajtása, és az említett költségek felmerülése a vissza nem térítendő támogatás elnyerésére irányuló pályázat benyújtása előtt történt.

19. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2021. január 1-jétől kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2021. április 29-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

D.M. SASSOLI

a Tanács részéről

az elnök

A.P. ZACARIAS

I. MELLÉKLET

AZ 5. CIKK (3) BEKEZDÉSÉBEN EMLÍTETT KÖLTSÉGEK INDIKATÍV LISTÁJA

Az 515/97/EK rendelettel összhangban végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatban a program által finanszírozott költségek indikatív listája:

- a) azon állandó technikai infrastruktúra telepítési és karbantartási költségei, amely a tagállamok rendelkezésére bocsátja a közös vámügyi műveletek és egyéb operatív tevékenységek összehangolásához szükséges logisztikai, irodai automatizálási és informatikai eszközöket;
- b) a tagállamoknak vagy adott esetben harmadik országoknak az uniós missziókban, a Bizottság által vagy a Bizottsággal közösen szervezett közös vámügyi műveletekben, valamint a Bizottság által vagy a Bizottsággal közösen szervezett képzésekben, ad hoc üléseken, illetve a tagállamok által végrehajtott igazgatási vizsgálatokat vagy operatív intézkedéseket előkészítő és értékelő üléseken részt vevő képviselői tekintetében az utazási költségek és napidíjak megtérítése és adott esetben egyéb juttatások és kifizetések teljesítése;
- c) informatikai infrastruktúra (hardver), szoftver és hálózati kapcsolatok beszerzéséhez, tanulmányozásához, fejlesztéséhez és karbantartásához, valamint a vonatkozó előállítási, támogatási és képzési szolgáltatásokhoz kapcsolódó olyan kiadások, amelyek az 515/97/EK rendeletben meghatározott intézkedések, különösen a csalás megelőzésével és a csalás elleni küzdelemmel kapcsolatos intézkedések elvégzését szolgálják;
- d) az információszerzéshez kapcsolódó olyan kiadások, valamint az információkhoz, adatokhoz és adatforrásokhoz való hozzáférést biztosító, kapcsolódó intézkedések azon kiadásai, amelyek az 515/97/EK rendeletben meghatározott intézkedések, különösen a csalás megelőzésével és a csalás elleni küzdelemmel kapcsolatos intézkedések elvégzését szolgálják;
- e) az EUMSZ 87. cikke alapján elfogadott eszközök és különösen az információs technológia vámügyi alkalmazásáról szóló 2009/917/IB határozat által előírt váminformációs rendszer használatához kapcsolódó kiadások, amennyiben ezen eszközök rendelkeznek arról, hogy e kiadások az Unió általános költségvetését terhelik;
- f) a c) pontban ismertetett célokra használt közös kommunikációs hálózat uniós komponenseinek beszerzéséhez, tanulmányozásához, fejlesztéséhez és karbantartásához kapcsolódó kiadások.

II. MELLÉKLET

A PROGRAM MONITORINGJÁT SZOLGÁLÓ MUTATÓK

A programot szoros monitoring alatt fogják tartani a program általános és egyedi célkitűzései megvalósítási szintjének mérésére irányuló mutatók alapján, továbbá az adminisztratív terhek és költségek minimalizálása céljából. E célból az adatgyűjtés a következő fő mutatók tekintetében történik:

1. egyedi célkitűzés: az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzése, és az ezek elleni küzdelem.

1. mutató: az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzésének és az ezek elleni küzdelemnek az elősegítése, amelynek mérőszámai a következők:

1.1.: a program keretében szervezett és (társ)finanszírozott tevékenységekkel való elégedettség szintje;

1.2.: a programból évente támogatásban részesülő tagállamok százalékos aránya.

2. egyedi célkitűzés: az uniós költségvetés megosztott irányítás alá tartozó forrásaival és előcsatlakozási támogatási forrásaival kapcsolatos szabálytalanságok – többek között csalások – jelentésének elősegítése.

2. mutató: a felhasználók elégedettségi szintje az IMS használatával kapcsolatban.

3. egyedi célkitűzés: a vámügyi és mezőgazdasági kérdésekben folytatott igazgatási segítségnyújtás területén eszközök biztosítása az információcseréhez és operatív tevékenységek támogatása.

3. mutató: a kölcsönös segítségnyújtás keretében történt információközlések száma és a kölcsönös segítségnyújtással kapcsolatos támogatott tevékenységek száma.

ISSN 1977-0731 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-5090 (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU